

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W SKARŻYSKU-KAMIENNEJ

*Ocena Stanu Sanitarnego
Powiatu Skarżyskiego
w roku 2020*

SKARŻYSKO-KAMIENNA
LUTY 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego.	4
II. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą.....	36
III. Jakość wody do spożycia.....	38
IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.....	44
V. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku.....	56
VI. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.....	69
VII. Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży.....	76
VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	82
IX. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna.	84
X. Działalność Laboratoryjna.	95
Zakończenie.	96

WSTĘP.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Skarżysku – Kamiennej działa w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska;
- higieny w zakładach pracy;
- higieny procesów nauczania i wychowania;
- higieny wypoczynku i rekreacji;
- zdrowotnymi żywności żywienia i przedmiotów użytku;
- higieniczno-sanitarnymi zakładów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne;

jak również sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, który dotyczy prowadzonych inwestycji na terenie powiatu oraz inicjowanie działań promujących zdrowie i szerzenie oświaty zdrowotnej.

W ramach nadzoru sanitarnego Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku - Kamiennej prowadzi czynności kontrolne i badania laboratoryjne, zgodnie z funkcjonującym systemem jakości. Procedury ogólne tego systemu są jednolite w całym województwie świętokrzyskim, natomiast procedury kontrolne są jednolite dla całego kraju, opracowane i nadzorowane przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku – Kamiennej, posiadający certyfikat jakości przyznany przez PCA w 2006 roku, wykonuje badania wody, żywności, materiału biologicznego od pacjentów oraz czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy. Oddział działa w zintegrowanej bazie laboratoryjnej województwa świętokrzyskiego, wykonuje również badania dla powiatu starachowickiego i koneckiego.

Powiat skarżyski zamieszkuje 75 tysięcy osób zajmuje on powierzchnię około 395 km².

W minionym roku przeprowadzono 7611 kontroli, wydano 3822 decyzje i 16 postanowień. Ponadto nałożono 13 mandatów na łączną kwotę 2430 złotych. (6905 kontroli oraz 3701 decyzji dotyczyło spraw związanych z pandemią COVID – 19)

Do badań pobrano łącznie 317 prób wykonując łącznie 2558 badań, w tym 195 oznaczeń chemicznych, 2164 oznaczeń fizycznych i 4589 oznaczeń mikrobiologicznych.

Niniejsze opracowanie przedstawia sytuację epidemiologiczną oraz stan sanitarny naszego powiatu w oparciu o wyniki prowadzonego nadzoru i przeprowadzonych badań.

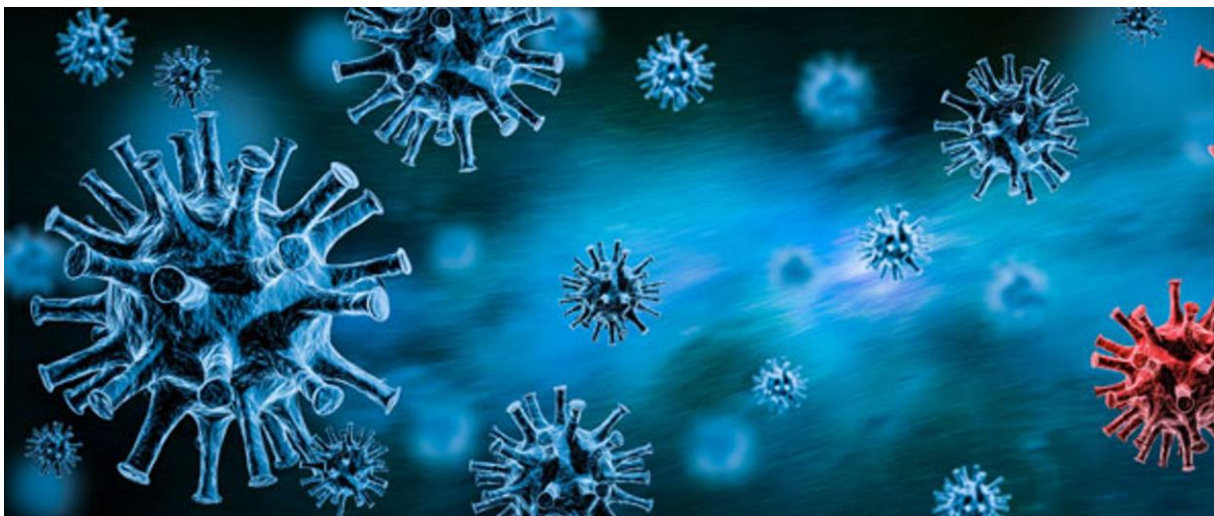
I. Ocena zagrożenia epidemiologicznego.

„ Musimy uzmysłwić sobie fakt, że choroby zakaźne są zagrożeniem powszechnym, które wymaga niezwłocznej uwagi, szczególnie w czasie, kiedy międzynarodowy transport i handel zbliżyły do siebie ludność całego świata. Choroby zakaźne nie respektują granic. Musimy więc wszyscy wspólnie pracować nad ich opanowaniem”.

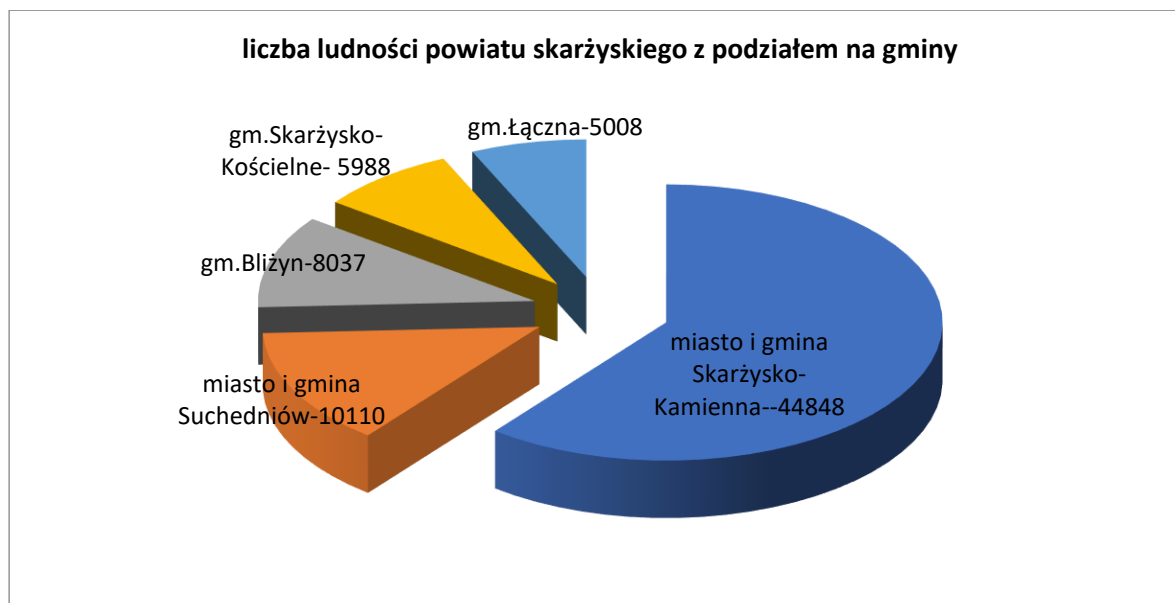
(Doktor Hiroshi Nakajma)

Rok 2020 był rokiem szczególnym, gdyż wszystkie planowane działania w obszarze zdrowia publicznego ze względu na pandemię COVID-19 uległy zaburzeniu. Cała działalność przeciwepidemiczna skoncentrowana była na podejmowaniu działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem epidemii COVID-19 polegających na:

- monitorowaniu bieżącej sytuacji epidemiologicznej w zakresie COVID-19 w powiecie, województwie , Polsce i na świecie,
- na obejmowaniu kwarantanną osób powracających z zagranicy wraz z ich rodzinami, kierowaniu osób do miejsc kwarantanny instytucjonalnej,
- obejmowaniem badaniami i izolacją osób chorych, kwarantanną lub nadzorem osób z kontaktu z chorym,
- prowadzeniu akcji informacyjnej mającej na celu zapobieganie powstawaniu i szerzeniu się zakażeń SARS-CoV-2,
- prowadzeniem stałego nadzoru w zakresie przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych.

W 2020 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku - Kam. sprawował nadzór sanitarno-epidemiologiczny nad 73991 mieszkańcami powiatu skarżyskiego (w tym 10177 dzieci i młodzieży).

Ryc. 1 Mieszkańcy powiatu skarżyskiego z podziałem na gminy.

Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych powiatu skarżyskiego została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań i zakażeń jakie zostały zgłoszone do PPIS w Skarżysku-Kam. przez podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi t.j. **ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi** (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845 z późn.zm.)

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w powiecie skarżyskim.

W 2020 roku zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10 oraz definicjami chorób na potrzeby nadzoru epidemiologicznego zarejestrowano ogółem **2716** chorób zakaźnych. W obowiązujących sprawozdaniach z chorób zakaźnych MZ-56 zarejestrowano – **2310** chorób zakaźnych i w MZ-55 - **395** zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę oraz zgłoszono **11** zachorowań na gruźlicę.

Z powodu zachorowań na choroby zakaźne hospitalizowano **343** osoby. Ogółem przeprowadzono **6021** dochodzeń epidemiologicznych, w konsekwencji których podejmowano stosowne działania zapobiegawcze (wydawano decyzje, nakładano kwarantannę, prowadzono działania edukacyjne i pouczające).

W omawianym roku zarejestrowano 2003 zachorowania na COVID-19, spośród których 237 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby było hospitalizowanych, zmarło 74 osoby. Oprócz zachorowań na COVID-19 rejestrowano inne zachorowania na choroby zakaźne, między innymi takie jak: zatrucia pokarmowe o etiologii salmonellozowej, styczeń i narażenie na wściekliznę z potrzebą szczepień p/wściekliznie, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, choroby inwazyjne wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pyogenes*, boreliozę, gruźlicę, grypę. Z chorób wieku dziecięcego odnotowano zachorowania na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i szkarlatynę. Nadal nadzorowany był jeden nosiciel pałeczek duru rzekomego *Paratyphi B*.

COVID-19

Czas globalizacji sprzyja migracji wirusów na nowe kontynenty, a tym samym sprzyja rozwojowi pandemii. Mimo rozwoju cywilizacji i postępów w medycynie to co jakiś czas pojawia się wirus, który zaskakuje i wobec którego medycyna staje się bezradna. W omawianym roku nasz świat zmienił się nagle, zaważyły się losy tysięcy ludzi w zakresie ich zdrowia i życia, gdyż nikt nie mógł być i nie jest pewny przebiegu zakażenia. Epidemia postawiła nas w trudnej sytuacji adaptacyjnej do nowych warunków społecznej izolacji i niepewności o przyszłość.

Nowy koronawirus SARS-CoV-2 pojawił się pod koniec 2019 roku w Wuhan w Chinach. Jest przenoszony głównie przez kropelki, które wydzielają się, gdy osoba zarażona kaszle, kicha i wydycha powietrze. Wirus ten wywołuje ostrą chorobę zakaźną układu oddechowego COVID-19. U większości chorych objawy są łagodne i takie osoby zdrowieją bez specjalnego leczenia, lecz w przebiegu choroby może dochodzić do powikłań, w tym do zapalenia płuc i zespołu ostrej niewydolności oddechowej. Na ciężki przebieg choroby szczególnie narażone są osoby starsze obciążone chorobami układu krążenia, chorobami płuc i cukrzycą.

W ciągu niespełna trzech miesięcy koronawirus SARS-CoV-2 opanował 138 krajów na całym świecie i w dniu 11 marca WHO ogłosiła pandemię nowego koronawirusa wywołującego COVID-19, a już w dniu 13 marca 2020r. WHO podała, że centrum pandemii koronawirusa stała się Europa.

W dniu 4.03.2020r. potwierdzono pierwszy przypadek zakażenia w Polsce, a od dnia 14 marca do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej został ogłoszony stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Biorąc pod uwagę narastającą liczbą zakażeń w dniu 20.03.2020r. do odwołania został wprowadzony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii. Nie tylko w Polsce ale w skali międzynarodowej zostały

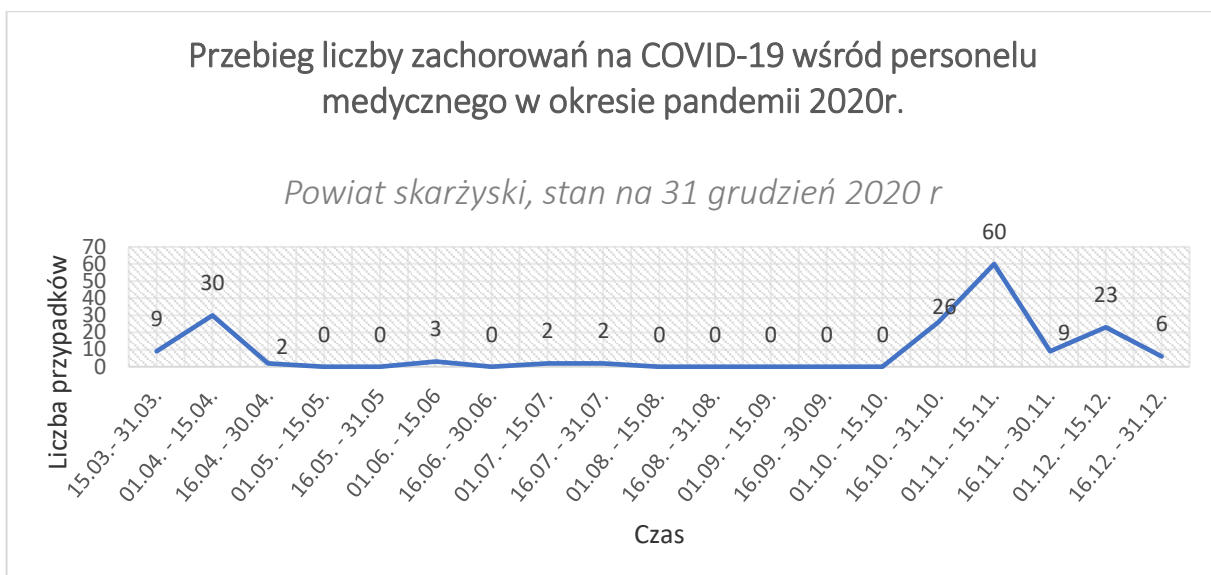
podjęte działania w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się zakażeń. Zostały wprowadzone kwarantanny, ograniczono podróże, odwołano wydarzenia sportowe, religijne i kulturalne, zamknięto szkoły i uczelnie, muzea, teatry, wprowadzono formę pracy zdalnej, wprowadzono teleporady lekarskie, wprowadzono inne obostrzenia dot. higieny, zachowania dystansu społecznego, obowiązku noszenia maseczki.

Przepisy te zostały ustanowione w celu ochrony zdrowia i życia ludzi i jakiegokolwiek próby ich omijania czy też lekceważenia sprzyjały rozwojowi wirusa i nie mogły być akceptowane.

Na naszym terenie pierwsze zgłoszenie zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 otrzymano w dniu 25.03.2020r. z oddziału neurologii Szpitala Powiatowego w Skarżysku-Kam. W bardzo krótkim czasie zakażeniu uległo 18 pacjentów i 31 osób z personelu. Było to pierwsze ognisko zakażenia wywołane tym koronawirusem. Pacjenci i personel zakażony zostali objęci izolacją, pozostały personel i pacjenci zostali objęci kwarantanną. Hospitalizowano 12 osób z personelu i 18 pacjentów. W tym ognisku zmarło 4 pacjentów z powodu COVID-19 i chorób współistniejących. Oddział neurologii został zamknięty, przeprowadzono generalną dezynfekcję wykonaną przez zewnętrzną firmę, personel objęty kwarantanną poddano badaniom w kierunku SARS-CoV-2. W bardzo krótkim czasie bo w dniu 04.04.2020r. odnotowano następne ognisko zakażenia w oddziale chirurgicznym i zaraz później w oddziale otolaryngologii.

Od dnia 12.11.2020r. do dnia 07.12.2020r. szpital został mianowany jako szpital covidowy. Najdłużej bo do 21.12.2020r. covidowym pozostawał oddział wewnętrzny ze względu na hospitalizację zakażonych pacjentów z ZOL.

Przez cały czas trwania epidemii dochodziło do zakażeń w poszczególnych oddziałach szpitala. Ogółem w szpitalu odnotowano do końca 2020 roku 19 ognisk COVID-19, w których zakażeniu uległo 138 osób z personelu, 52 pacjentów, zmarło 13 pacjentów.

Ryc. 2 Przebieg zachorowań wśród personelu medycznego.

Następnie systematycznie zaczęły wpływać zgłoszenia zakażeń sporadycznych, rodzinnych i z innych ognisk.

Trudne do opracowania i opanowania były zakażenia występujące w zakładach opiekuńczych ze względu na ich specyfikę pracy z pensjonariuszami. Największe ogniska wystąpiły w:

- Zakładzie Opieki Leczniczej w Skarżysku-Kam. ul. Ekonomii 4- zakażeniu uległo 25 pacjentów, 14 osób z personelu, zmarło 5 osób,

- Domu Pomocy Centrum Seniora w Skarżysku-Kam. ul. Ekonomii 7- zakażeniu uległo 52 osoby, w tym 9 osób było hospitalizowanych, 2 pensjonariuszy zmarło,

- Domu Opieki Liliowy Dworek w Łącznej gdzie zakażeniu uległo 62 osoby w tym 1 osoba zmarła. W tym podmiocie w celu zapewnienia funkcjonowaniu placówki pomocy udzielały Wojska Obrony Terytorialnej.

Większe ogniska zakażeń rejestrowano również w zakładach pracy takich jak :

Powiatowy Urząd Pracy- 8 zachorowań,

Urząd miasta- 16 zachorowań,

Komenda Policji – 36 zachorowań,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku-Kam. - 11 zachorowań,

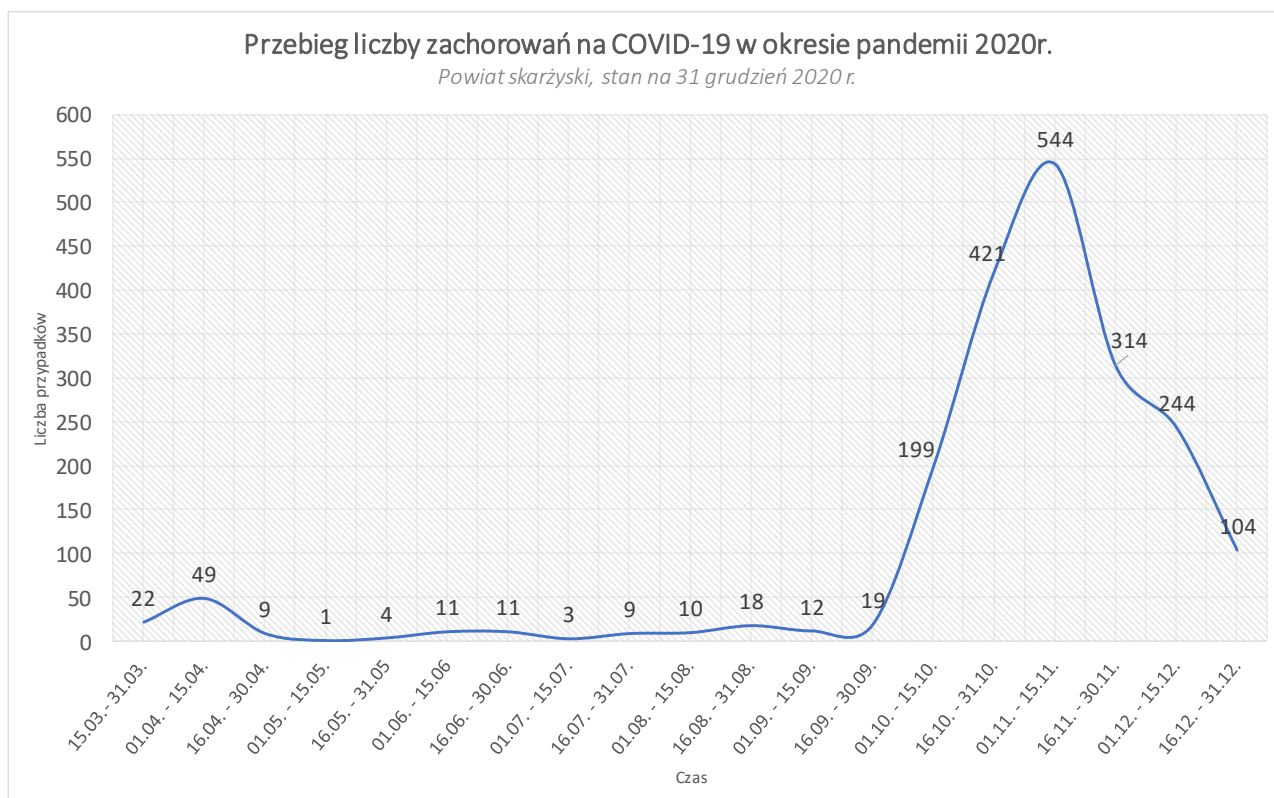
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – 10 zachorowań,

Zespół Placówek Oświatowych Nr 5 – 22 zachorowania,

Zespół Placówek Oświatowych Nr 2- 9 zachorowań,

Epidemia nie ominęła też Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, gdzie zarejestrowano 7 zachorowań.

Przebieg epidemii na terenie powiatu skarżyskiego przedstawia poniższy wykres. Najwięcej zakażeń wystąpiło w marcu i kwietniu. Latem warunki pogodowe, przebywanie na świeżym powietrzu były czynnikiem ograniczającym przenoszenia się wirusa, dlatego w pozostałych miesiącach nastąpiło wyciszenie epidemii.

Ryc.3 Przebieg zachorowań na COVID- 19 w powiecie skarżyskim.

Aby lepiej zobrazować przebieg zakażeń przedstawiono w oddzielnych wykresach ilość zachorowań w I i II fali epidemii.

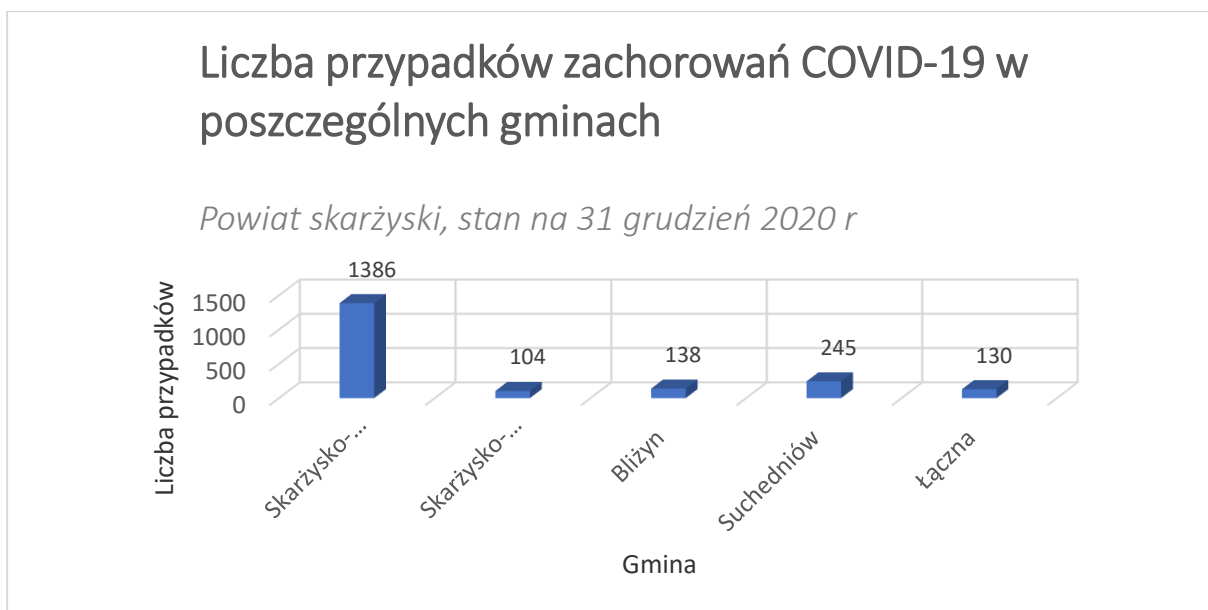
Ryc.4 Przebieg zachorowań na COVID-19 w pierwszej fali epidemii.

Jesienią obserwujemy wzrost zachorowań, dzieci i młodzież wróciła do szkół, chłodniejsza i bardziej wilgotna aura sprzyja chorobom wirusowym.

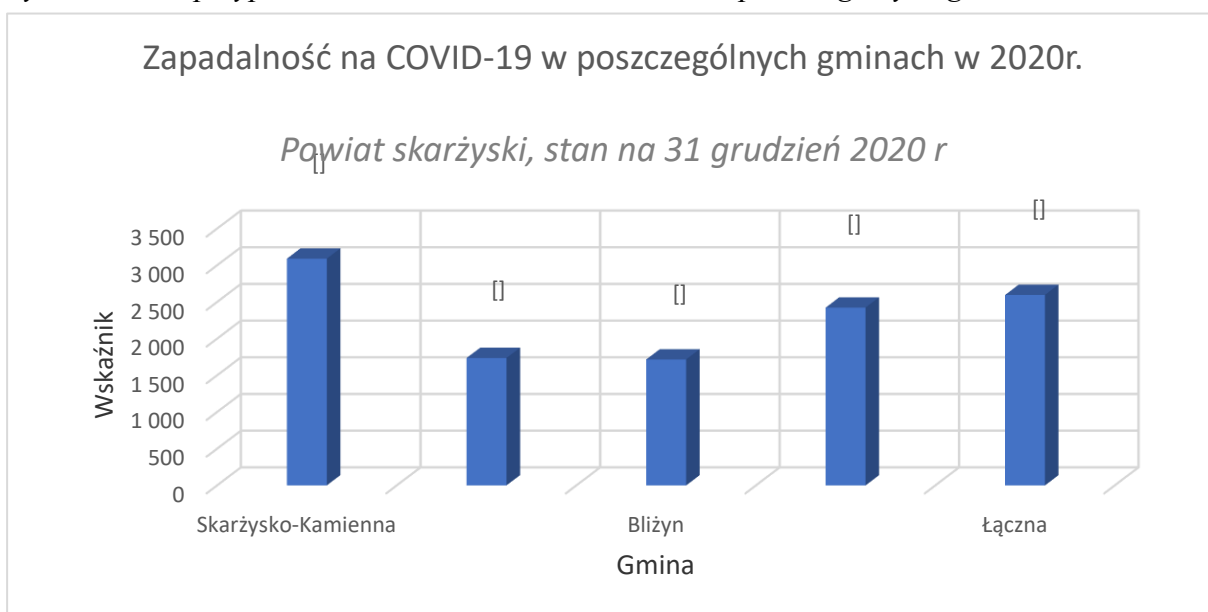

Ryc.5 Przebieg zachorowań na COVID-19 w okresie II fali epidemii.

Zachorowania rejestrowano w każdej gminie powiatu skarżyskiego.

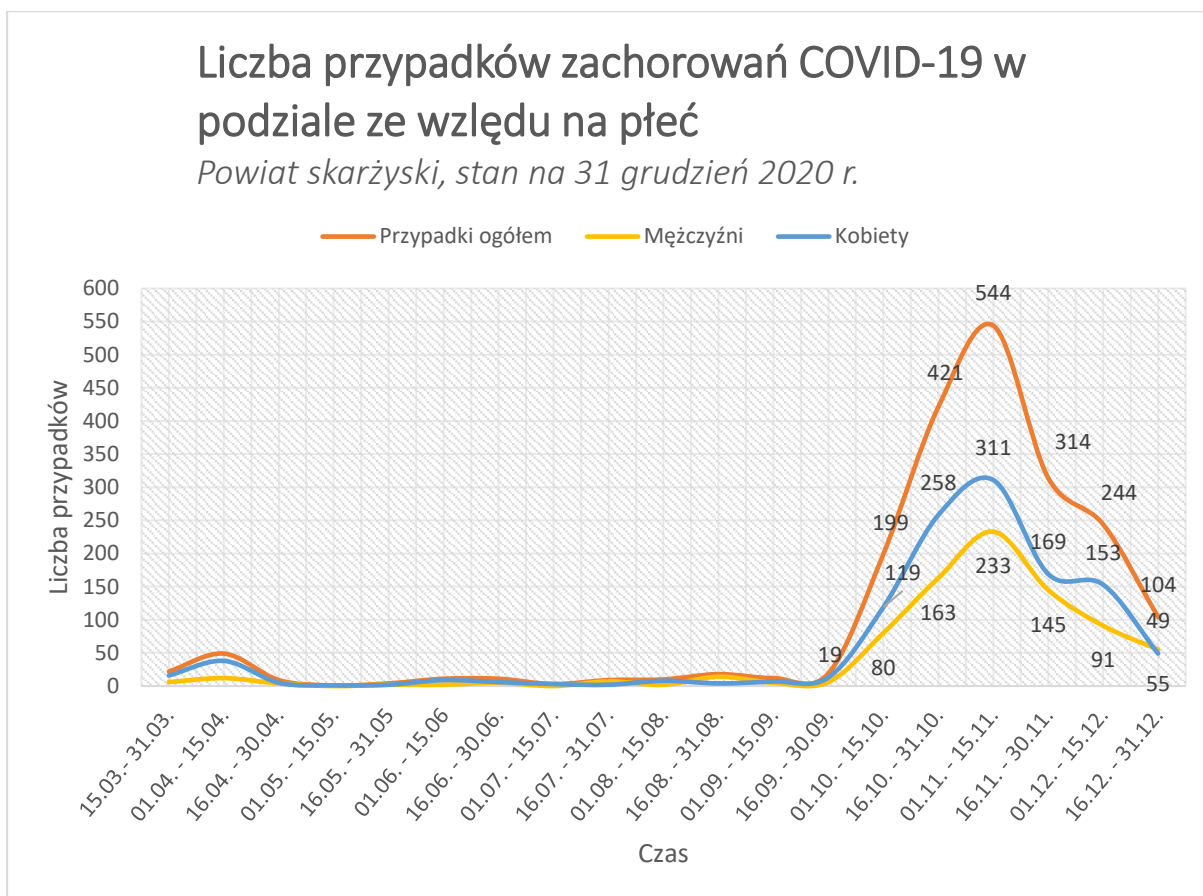
Ryc. 6 Liczba przypadków zachorowań na COVID-19 w poszczególnych gminach.

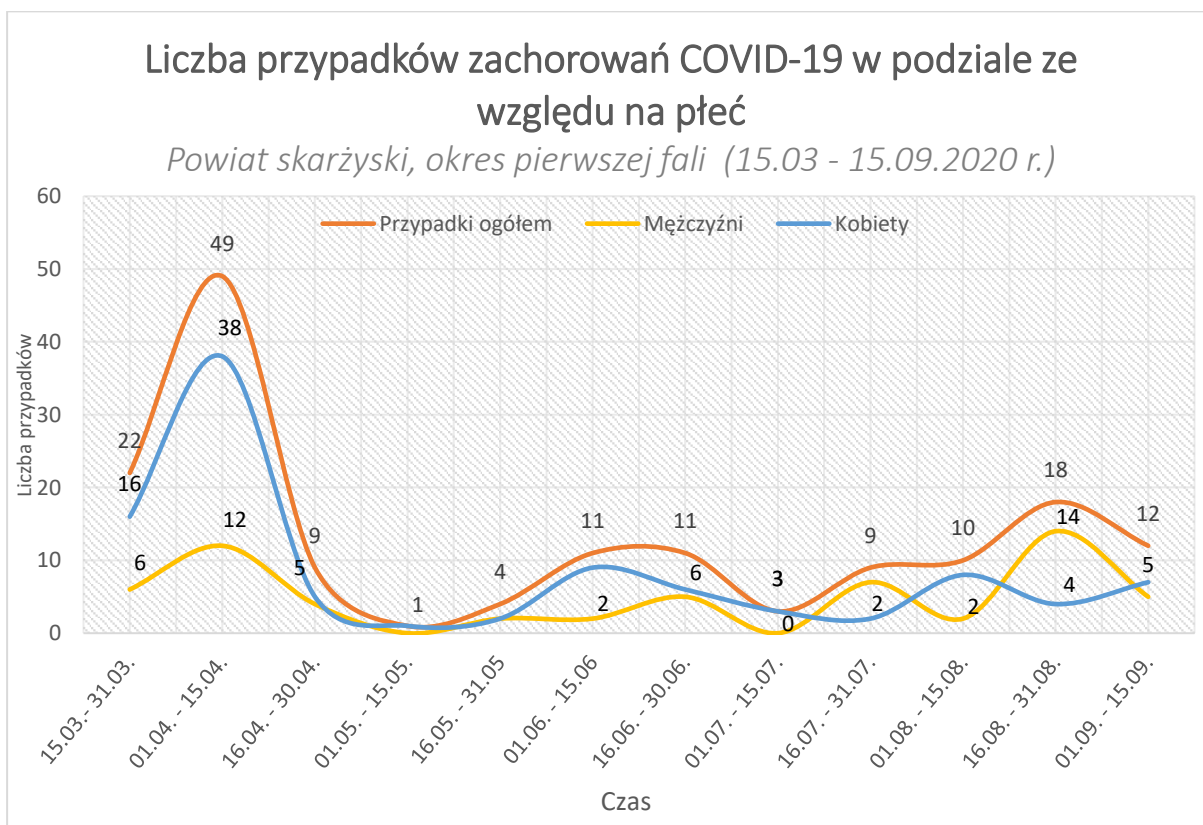
Ryc.7 Zapadalność na COVID-19 w poszczególnych gminach.

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców poszczególnych gmin i liczbę zachorowań obliczono zapadalność i tak najwyższą odnotowano w gm. Skarżysko-Kamienna, na podobnym poziomie utrzymywała się w gm. Suchedniów i gm.Łączna, najniższą i na podobnym poziomie odnotowano w gminach Bliżyn i Skarżysko-Kościelne.

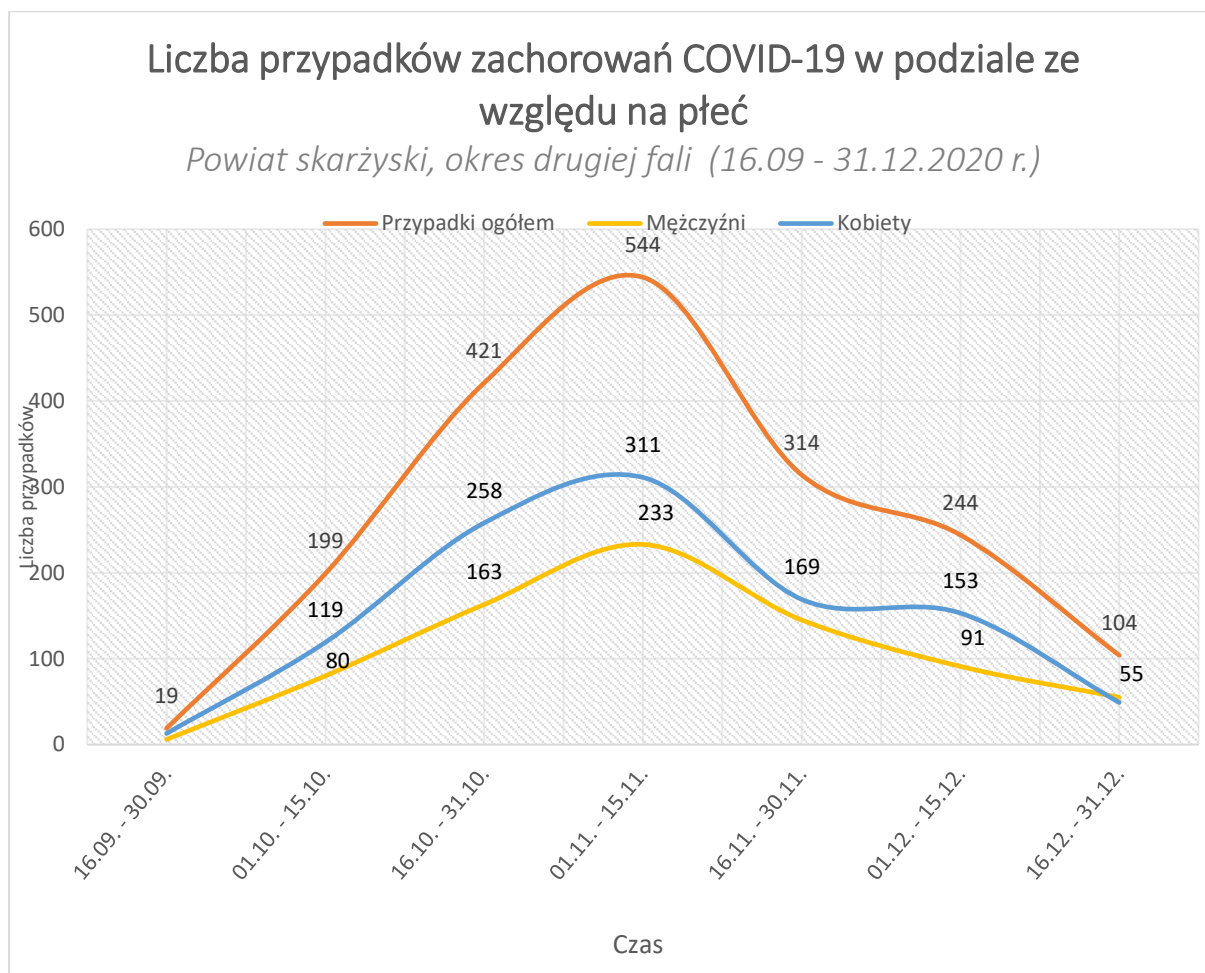
Poniżej zaprezentowano jak przedstawiały się zachorowania na COVID-19 wśród kobiet i mężczyzn. Od początku pandemii notowano więcej zakażeń wśród kobiet.

Ryc. 8 Liczba zachorowań na COVID-19 w podziale na płeć.

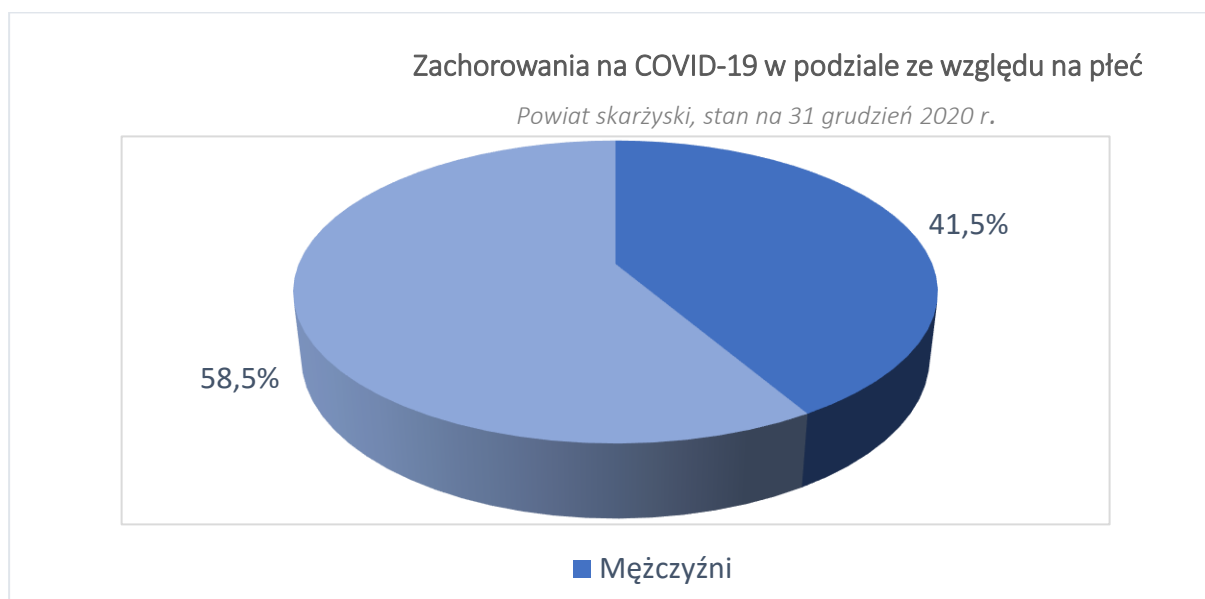

Ryc. 9 Liczba przypadków zachorowań na COVID-19 w podziale ze względu na płeć w okresie I fali.

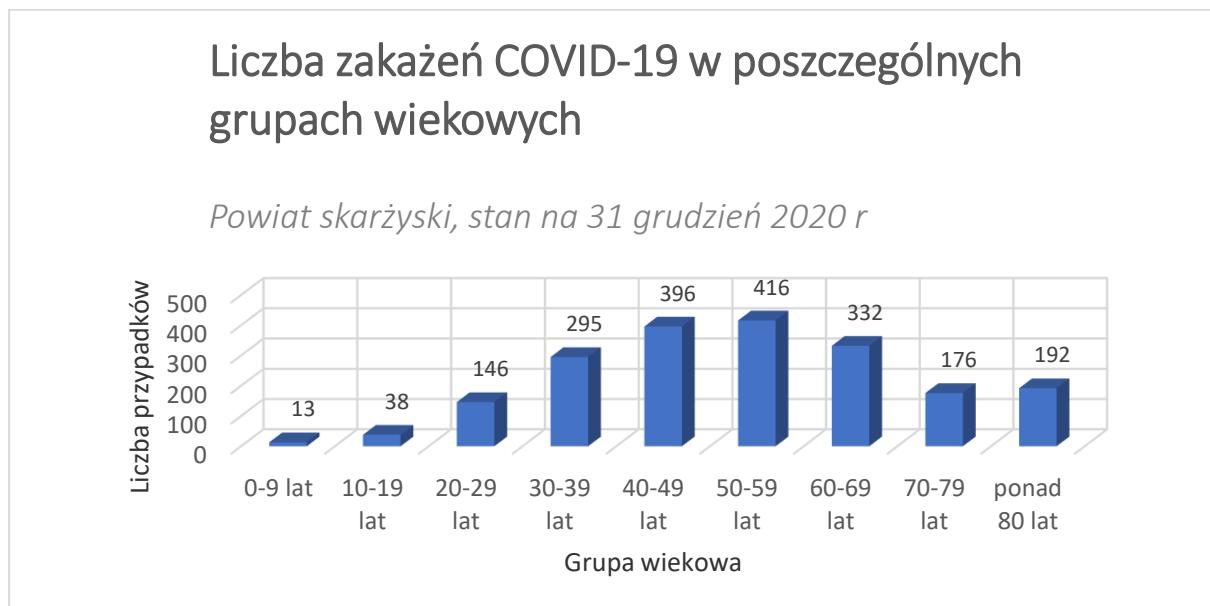
Ryc.10 Liczba przypadków zachorowań na COVID-19 w podziale na płeć w okresie II fali.

Przez cały omawiany okres epidemii więcej zakażało się kobiet jak mężczyzn. Ogółem zachorowało **1173** kobiety i **832** mężczyzn.

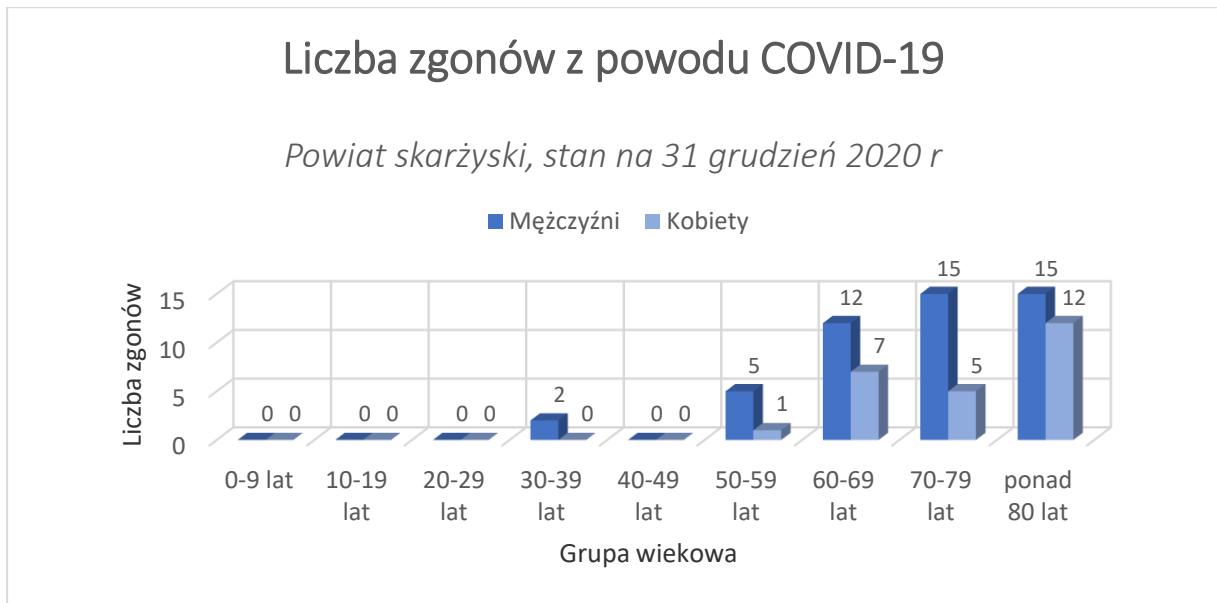
Ryc.11 Zachorowania na COVID-19 z podziałem na płeć.

Zachorowania występowały w różnych grupach wiekowych. Najmłodsze zakażone dziecko miało 2 lata, najstarszy zakażony pacjent liczył 98 lat. W grupie dzieci najmłodszych do 9 r.ż. zachorowania stanowiły tylko 0,64% , podobnie przedstawiały się zachorowania w grupie wiekowej od 10 do 19 r.ż., które stanowiły 1,89%. Dużo zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej od 50-59r.ż.- 20,76%. Zakażenia dotknęły najbardziej ludzi w wieku średnim od 40r.ż. do 69 r.ż., które stanowiły 57,11% wszystkich zakażeń.

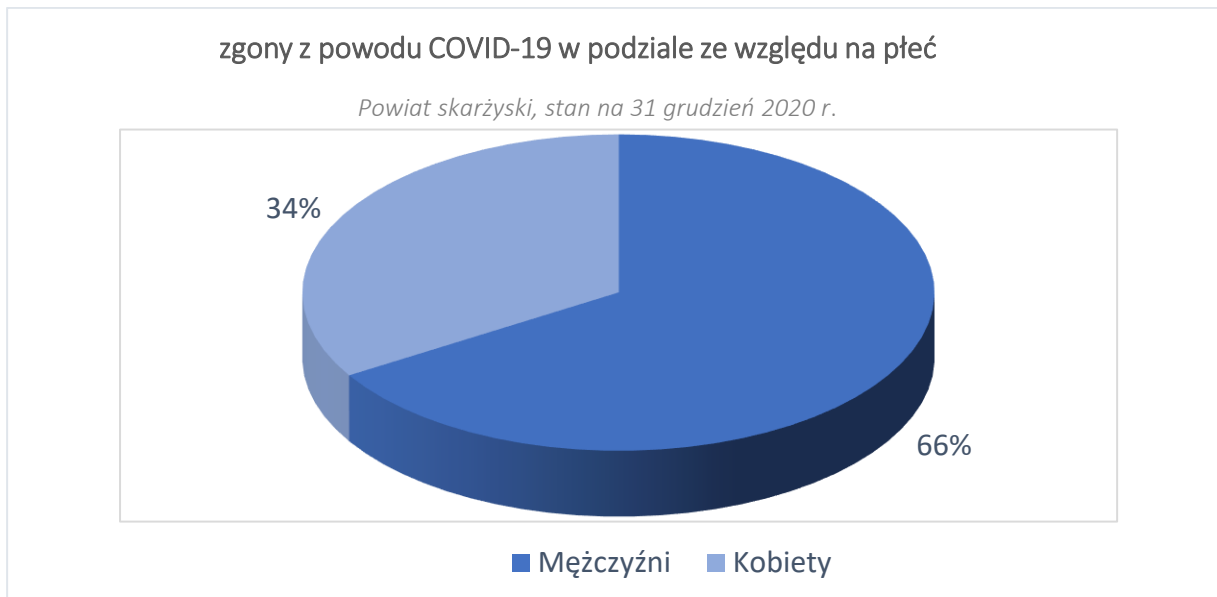

Ryc.12 Liczba zakażeń w poszczególnych grupach wiekowych.

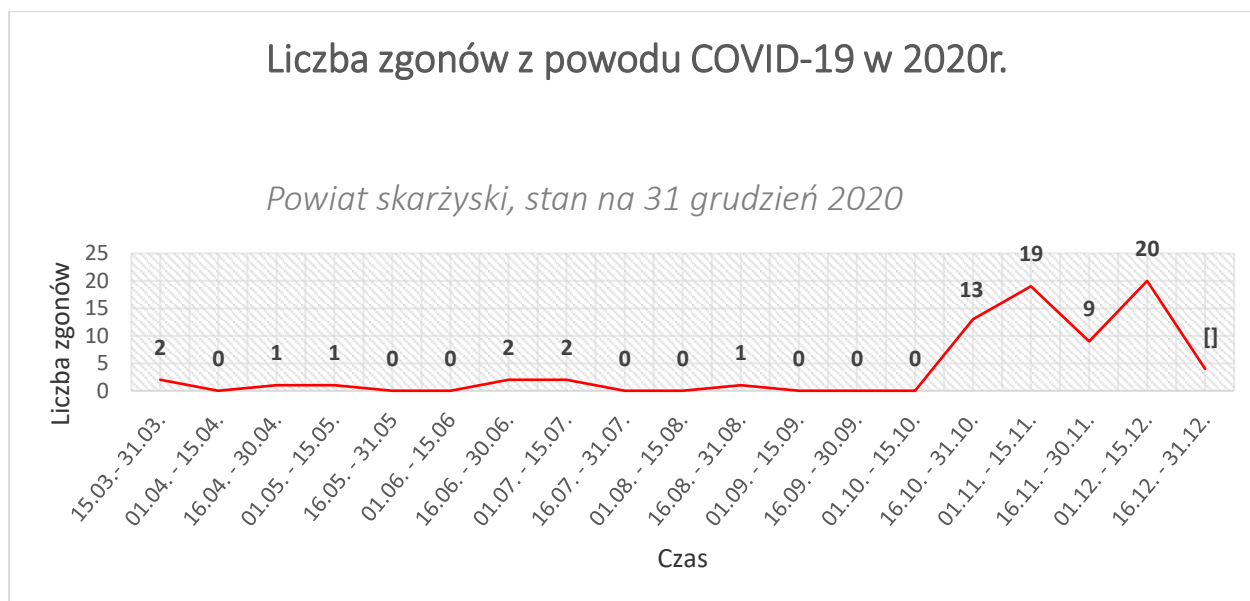
Z powodu COVID-19 hospitalizowano 237 osób, z których zmarło 74 . Najmłodszy pacjent, który zmarł miał 34 lata, a najstarszy 98 lat. Pacjenci w grupie wiekowej od 70r.ż do 80rż. stanowili ponad 63% wszystkich zgonów. Mimo, że mężczyźni stanowili tylko 41,5% wszystkich zachorowań to odsetek zgonów w tej grupie wyniósł 66,2% . Współczynnik umieralności dla mężczyzn jest więc wysoki i wyniósł 5,88%. Współczynnik umieralności dla kobiet wyniósł 2,13%.

Ryc. 13 Liczba zgonów z powodu COVID-19

Ryc. 14 Zgony z powodu Covid-19 z podziałem na płeć.

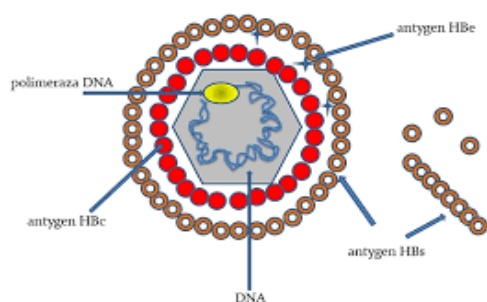

Ryc. 15 Liczba zgonów z powodu COVID-19.

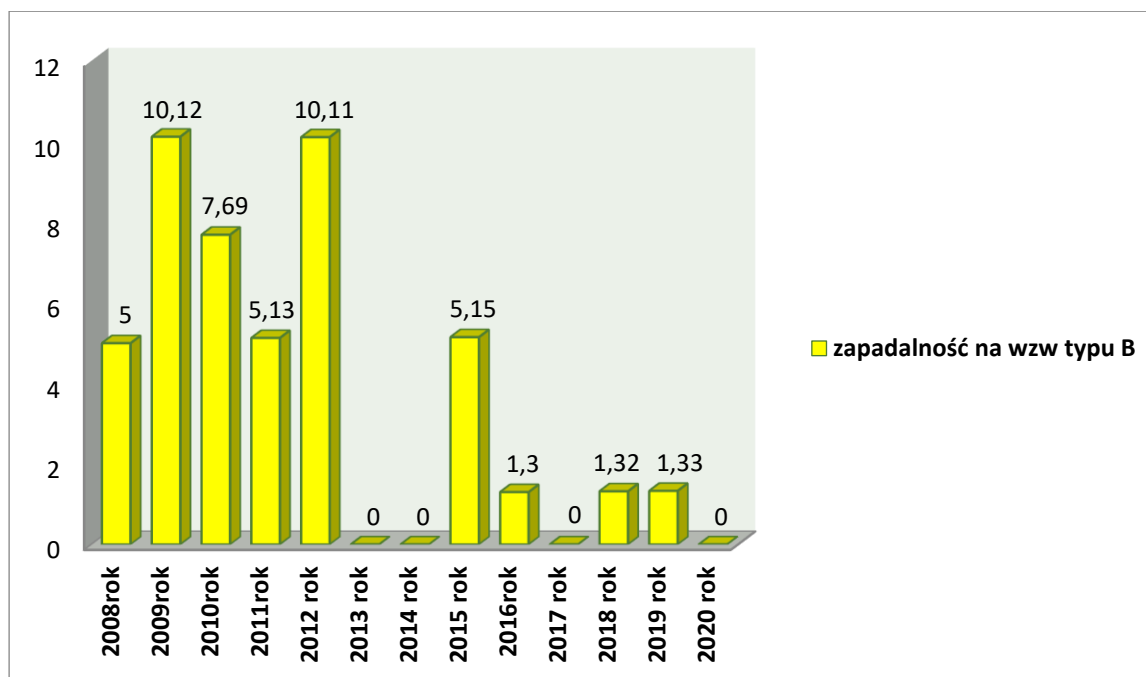
W pierwszej fali epidemii notowano pojedyncze zgony, do września zanotowano 9 zgonów. Od 16.10.2020r. nastąpił radykalny wzrost zachorowań i zgonów. W II fali zmarło 63 osoby. Większość osób, które zmarły miały choroby współistniejące, czasem tylko nadciśnienie tętnicze, część z nich cukrzycę, przewlekłe choroby płuc czy też choroby nowotworowe.

W 2020 roku oprócz zachorowań na COVID-19 rejestrowano zachorowania na inne choroby zakaźne. Poniżej zaprezentowano jak przedstawiały się w czasie trwającej pandemii zachorowania na inne choroby zakaźne.

Wirusowe zapalenie wątroby:

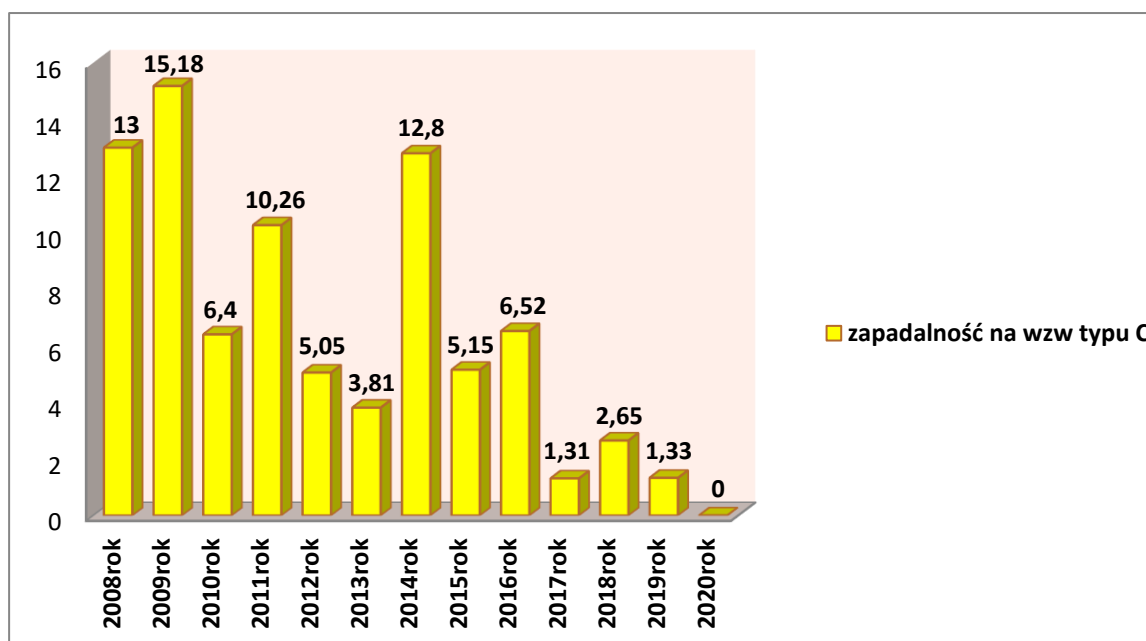

Nie rejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, typu B ostre i przewlekłe oraz typu C ostre i przewlekłe.

Ryc.16. Zapadalność na wzw typu B.

Nadal od 2016r. utrzymuje się dobra sytuacja epidemiologiczna wirusowego zapalenia wątroby typu B. Rejestrowane dotychczas przypadki zachorowań dotyczyły osób nie szczepionych p/wzw typu B.

Ryc.17. Zapadalność na wzw typu C.

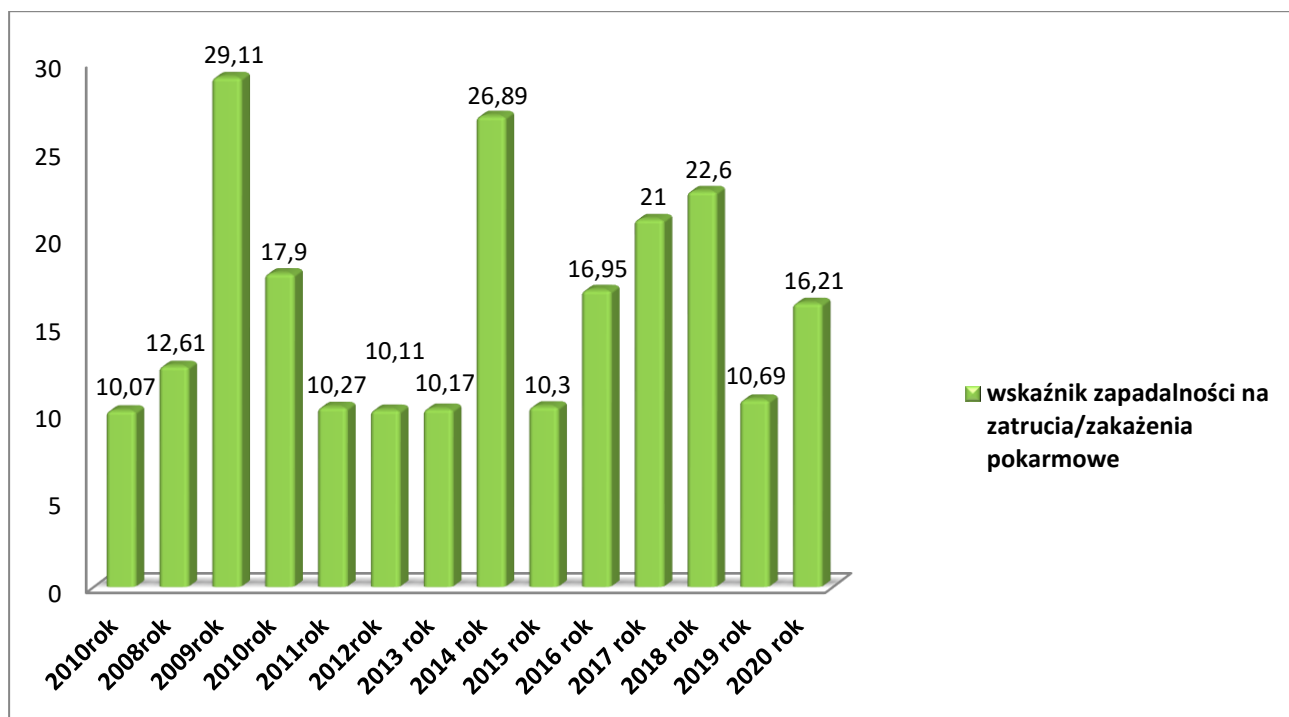
Od 2017 rok sytuacja epidemiologiczna wirusowego przewlekłego zapalenia wątroby typu C jest dobra, a rok 2020 był pierwszym od 13 lat, w którym nie odnotowano przewlekłego zapalenia wątroby typu C.

Zatrucia/ zakażenia pokarmowe:

W roku 2020 odnotowano 50% wzrost zachorowań na zatrucia/zakażenia pokarmowe wywołane przez pałeczki z grupy Salmonella. Zachorowania wystąpiły w przedziale od 7 miesiąca życia do 62 roku życia. Wysoki odsetek zachorowań 41% stanowiły dzieci w przedziale wiekowym do 6 roku życia, a następnie od 7 r.ż. do 15 r.ż. – 50% zachorowań. 66% zachorowań wystąpiło na terenie miasta Skarżyka-Kam. Pojedyncze zachorowania wystąpiły w gm. Skarżysko-Kościelne i w gm. Bliżyn. Salmonella Enteritidis odpowiedzialna była za 91% zakażeń, pozostały odsetek zakażeń wywołany był przez Salmonellę Infantis. Największą liczbę zachorowań 83% odnotowano w miesiącach od maja do września. Ponieważ zachorowania dotyczyły szczególnie dzieci 58% chorych było hospitalizowanych.

W omawianym roku nie rejestrowano ognisk zbiorowych zatruc/zakażeń pokarmowych wywołanych przez pałeczki z grupy Salmonella.

Ryc.18. Wskaźnik zapadalności na zatrucia/zakażenia pokarmowe spowodowane pałeczkami *Salmonella*.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W omawianym roku obserwowano spadek wirusowych zakażeń jelitowych. 33% wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych było przez rotawirusy, pozostały odsetek to nieokreślone wirusowe zakażenia jelitowe. 97% chorych było hospitalizowanych. Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym od 3 miesiąca życia do 71 roku życia. 44% zachorowań dotyczyło dzieci do 2 r.ż. Zachorowania rejestrowano w każdej gminie, nie mniej jednak najwięcej wystąpiło ich na terenie miasta Skarżyska-Kam. - 77% . Najwięcej zakażeń zarejestrowano w styczniu i lutym, w grudniu nie odnotowano żadnego zakażenia.

Dzieciom od 6 tygodnia życia do 24 tygodnia życia w ramach profilaktyki swoistej zalecane są odpłatne szczepienia ochronne p/rotawirusom. W stosunku do liczby noworodków urodzonych w powiecie odsetek zaszczepionych niemowląt w 2020 roku w porównaniu do ubiegłego roku znacząco wzrósł i wynosił - **38,13%**

(w roku 2019 wynosił- 13,38%).

Bakteryjne zakażenia jelitowe

Bakteryjne zakażenia jelitowe w porównaniu do ubiegłego roku uległy zmniejszeniu . Wszystkie bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane były przez *Clostridium difficile*.

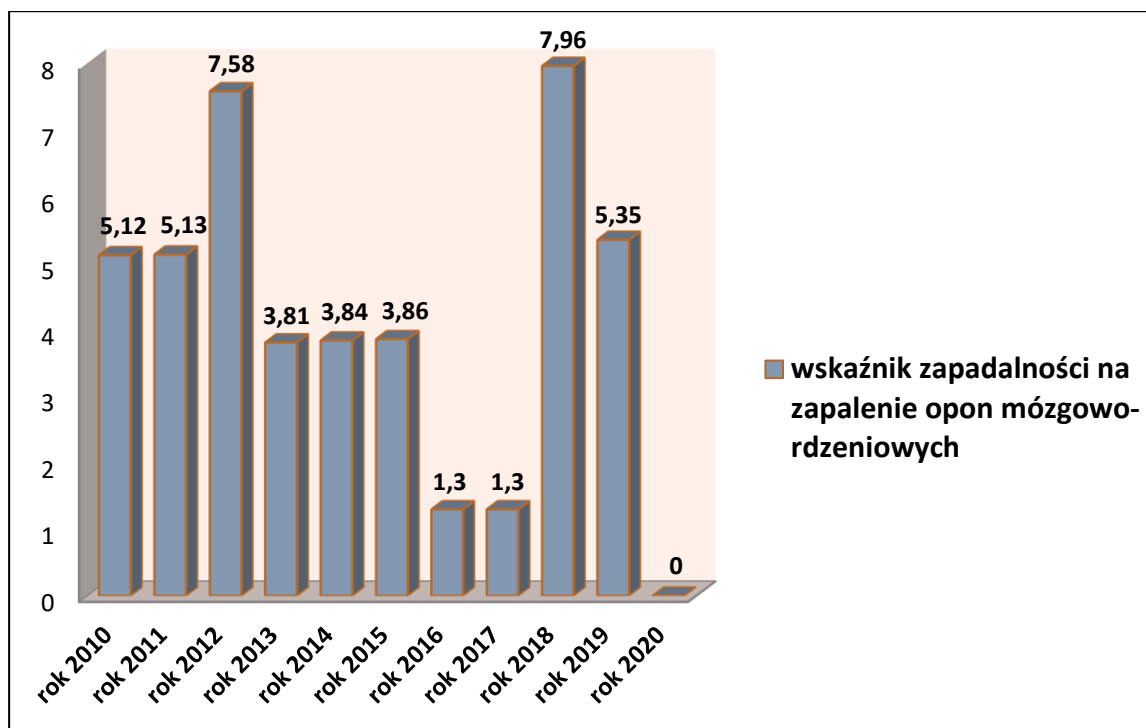
Najważniejszym czynnikiem ryzyka rozwoju zakażenia *Clostridium difficile* czyli Gram (+) laseczek beztlenowych jest przyjmowanie antybiotyku, który znacząco niszczy mikroflorę jelitową i na które *C.difficile* wykazuje oporność, wiek pacjenta ma również znaczenie, szczególnie predysponowane są osoby powyżej 65 roku życia, hospitalizacja stanowi również wysoki czynnik ryzyka kolonizacji szczepami *C.difficile*. Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym od 49 r.ż. do 89 r.ż.. Wszyscy chorzy byli hospitalizowani.

Ryc.19. Wskaźnik zapadalności na wirusowe i bakteryjne zakażenia jelitowe.

Ponadto w omawianym roku odnotowano znaczący spadek biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. Zachorowań nie rejestrowano tylko w gm. Łączna. Przedział wiekowy chorych od 1 roku życia do 90 roku życia. 90% chorych było hospitalizowanych.

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych- w roku 2020 nie rejestrowano. Był to pierwszy od dziesięciu lat rok, w którym nie odnotowano zachorowań,

Ryc.20. Wskaźnik zapadalności na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Choroby inwazyjne

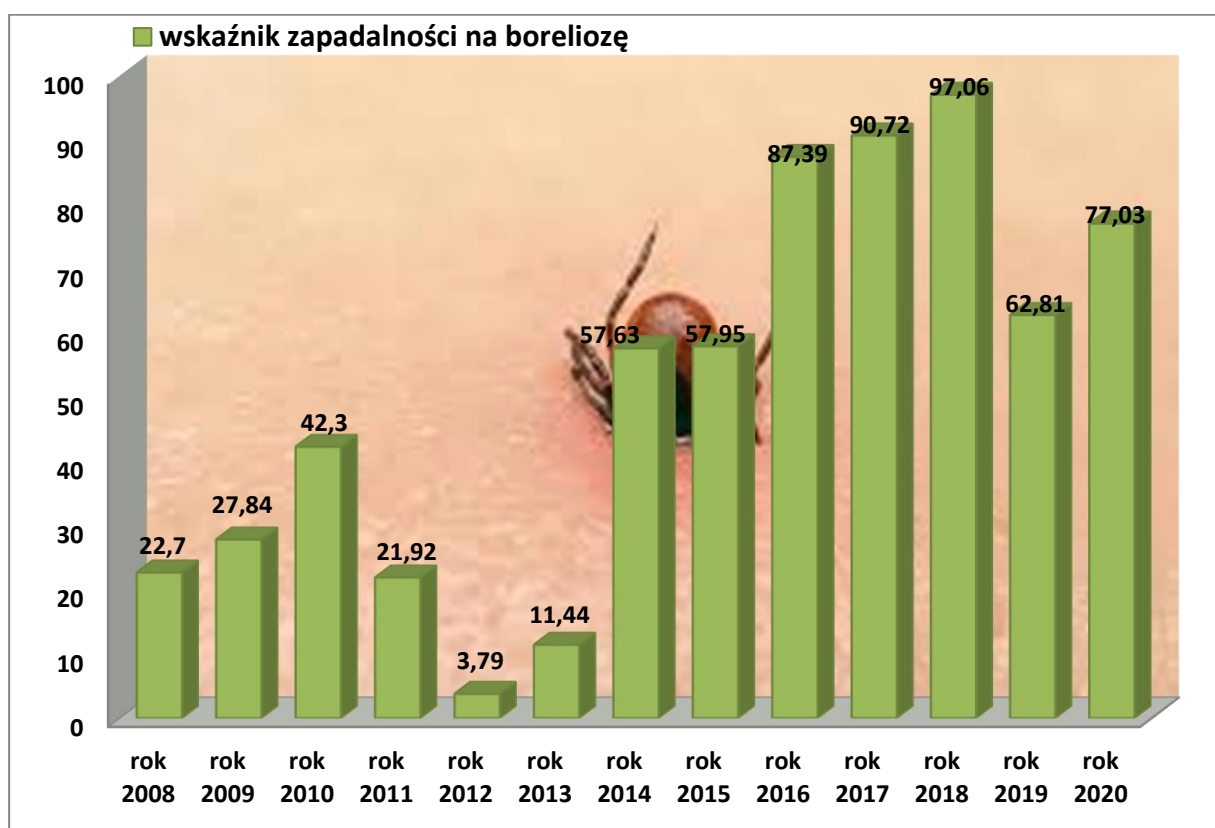
Choroby wywołane przez **Streptococcus pyogenes** – paciorkowiec wywołujący zakażenia o różnym stopniu ciężkości. Odnotowano i zgłoszono jako możliwy 1 przypadek róży. Odnotowano też jeden przypadek sepsy wywołanej przez **meningokoki** czyli **Neisseria meningitidis**. Zachorowało dziecko w wieku 7 lat, było hospitalizowane, wyzdrowiało.

Borelioza (choroba z Lyme)

Sytuacja epidemiologiczna boreliozy w omawianym roku nadal przedstawiała się niekorzystnie i odnotowano wzrost zachorowań. Od 2014 utrzymuje się systematyczny wzrost zachorowań na boreliozę (bakteryjną chorobę wywołaną przez krętki *Borrelia burgdorferi*, przenoszoną przez kleszcze). Wszystkie zachorowania wystąpiły w fazie wczesnej boreliozy, która charakteryzuje się między innymi wystąpieniem rumienia wędrującego, pojawiającego się od kilku dni do miesiąca po ugryzieniu przez zainfekowanego kleszcza. Rumień utrzymuje się przez ok. 3-4 tygodnie i zanika bez leczenia. Rumień wędrujący obserwuje się u 50- 70% chorych. W przypadku tej choroby ważne jest wczesne jej rozpoznanie i wdrożenie właściwego leczenia.

U pacjentów nieleczonych antybiotykami dochodzi do stadium rozsianego, które najczęściej daje objawy reumatologiczne, neurologiczne i kardiologiczne. W omawianym roku odnotowano 57 zachorowań na boreliozę. Wszyscy chorzy byli leczeni ambulatoryjnie. Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej od 6 r.ż. do 87 r.ż. Zachorowania odnotowano w każdej gminie. Do zakażenia dochodziło w trakcie grzybobrania, pobytu na działkach rekreacyjnych i spacerów w pobliżu terenów zalesionych, a także na działkach przydomowych. Do narażenia dochodziło w miesiącach od marca do listopada, a najwięcej w miesiącach letnich. Brak możliwości czynnego uodpornienia przeciw boreliozie powoduje konieczność podnoszenia świadomości w społeczeństwie w zakresie stosowania odpowiednich zabezpieczeń chroniących przed kleszczami.

Ryc.21 . Wskaźnik zapadalności na boreliozę

Styczność i narażenie na wściekliznę

Tabela 1.Liczba osób zaszczepionych p/wściekliznie po narażeniu.

Liczba osób zaszczepionych p/wściekliznie po narażeniu w latach											
2009-2020											
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
24	22	14	10	19	15	12	19	28	15	15	6

Wścieklizna jest odzwierzęcą neuroinfekcją, która spośród znanych chorób zakaźnych wyróżnia się najwyższym współczynnikiem śmiertelności. Czynnikiem etiologicznym choroby jest wirus wścieklizny. Wściekliznie zapobiega się przez szczepienia ochronne. W omawianym roku liczba osób zakwalifikowanych do szczepień p/wściekliznie wyraźnie się obniżyła. Pięć osób poddanych profilaktyce przeciw wściekliznie zostało pokąsanych przez nieznaną psę natomiast jedna osoba przez kunę. Do narażenia doszło na terenie miasta Skarżyska-Kam.. Pacjenci byli poddani szczepieniom p/wściekliznie w Konsultacyjnych Punktach Szczepień p/Wściekliznie w Kielcach i Starachowicach.

W zakresie chorób odzwierzęcych Inspekcja Sanitarna utrzymuje ścisłą i dobrze układającą się współpracę z Inspekcją Weterynaryjną.

Grypa

Wirusy grypy występują na całym świecie. Nadzór nad grypą prowadzony jest przez cały rok. Szczyt zachorowań występuje w sezonie epidemicznym grypy między styczniem a marcem. W porównaniu do ubiegłego roku wystąpił spadek podejrzeń i zachorowań na grypę. Zgłoszono ogółem 395 podejrzeń zachorowań i zachorowań na grypę. Spośród chorych z powodu powikłań ze strony układu oddechowego do szpitala skierowano 5 osób w tym 3 dzieci w wieku od 0 – 14 roku życia. Potwierdzono badaniami wirusologicznymi 4 przypadki grypy typu A i jedno zachorowanie wywołane wirusem grypy typu B co potwierdza obecność w środowisku tych wirusów.

Wskaźnik zapadalności dla grypy i podejrzeń grypy dla powiatu w roku 2020 obniżył się i wynosił 533,84/ 100tys.mieszkańców ,w roku 2019 wynosił 613,49/100tys.mieszkańców.

Skuteczną metodą profilaktyki czynnej p/grypą są szczepienia przeciwko tej chorobie. Bardzo ważną rolę w profilaktyce odgrywa również coraz większa świadomość społeczeństwa w zakresie higieny kaszlu i kichania, częstego i dokładnego mycia rąk, unikania przebywania w dużych skupiskach ludzkich oraz izolacji chorych.

W omawianym roku w porównaniu do lat ubiegłych ilość osób zaszczepionych p/grypie utrzymuje się na podobnym niskim poziomie. W 2020 roku zaszczepiono p/grypie 1393 osoby, w roku 2019 zaszczepiono p/grypie 1410 osób w tym 48 dzieci w przedziale wiekowym od 0-14r.ż.. Dla porównania w roku 2018 zaszczepiono p/grypie 1444 osoby w tym 62 dzieci w wieku od 0-14 r.ż. . *Szczepienia przeciwko grypie są w grupie szczepień zalecanych i są płatne.*

Gruźlica

Gruźlica jest zaliczana do bakteryjnych chorób zakaźnych w wyniku zakażenia prątkami gruźlicy. Prątki należą do bakterii wyjątkowo opornych na wysuszenie i w cząsteczkach kurzu mogą przeżywać długie miesiące, są natomiast wrażliwe na działanie promieniowania ultrafioletowego. Gruźlica jest nadal uznawana za chorobę społeczną, bowiem jej występowanie w głównej mierze jest powiązane z trudnymi warunkami życia ludności. Nieleczona gruźlica prowadzi do stopniowego wyniszczenia organizmu i w efekcie końcowym do niewydolności narządu, w którym toczy się proces chorobowy. Główną przyczyną śmierci w przebiegu gruźlicy jest niewydolność oddechowa.

W roku 2020 odnotowano spadek zachorowań na gruźlicę. Ogółem odnotowano 11 zachorowań, w tym 2 wznovy gruźlicy spowodowane zaniedbaniami w leczeniu. Zachorowania wystąpiły w grupie wiekowej od 35 do 96 roku życia. Chorowali zarówno mężczyźni jak i kobiety. Zachorowań na gruźlicę podobnie jak w roku ubiegłym nie odnotowano tylko w gm. Łączna. Wszystkie zachorowania były hospitalizowane, a po okresie hospitalizacji leczenie kontynuowano w poradniach p/gruźliczych. Bardzo ważną rolę w zapobieganiu szerzenia się gruźlicy odgrywa odpowiednio wczesne jej wykrycie, zdiagnozowanie i natychmiastowe leczenie, objęcie nadzorem osób z kontaktu z chorym na gruźlicę (poddanie badaniom wykluczającym gruźlicę). Działania profilaktyczne obejmują również szczepienia przeciw gruźlicy, którymi zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych objęte są noworodki w ciągu 24 godz. po urodzeniu. W roku 2020 na 429 urodzonych noworodków zaszczepiono 428. W zakresie nadzoru prowadzonego nad gruźlicą PPIS prowadzi stałą i dobrze układającą się współpracę z Poradnią P/Gruźliczą, lekarzami POZ, MOPS i w sytuacjach trudnych z Policją.

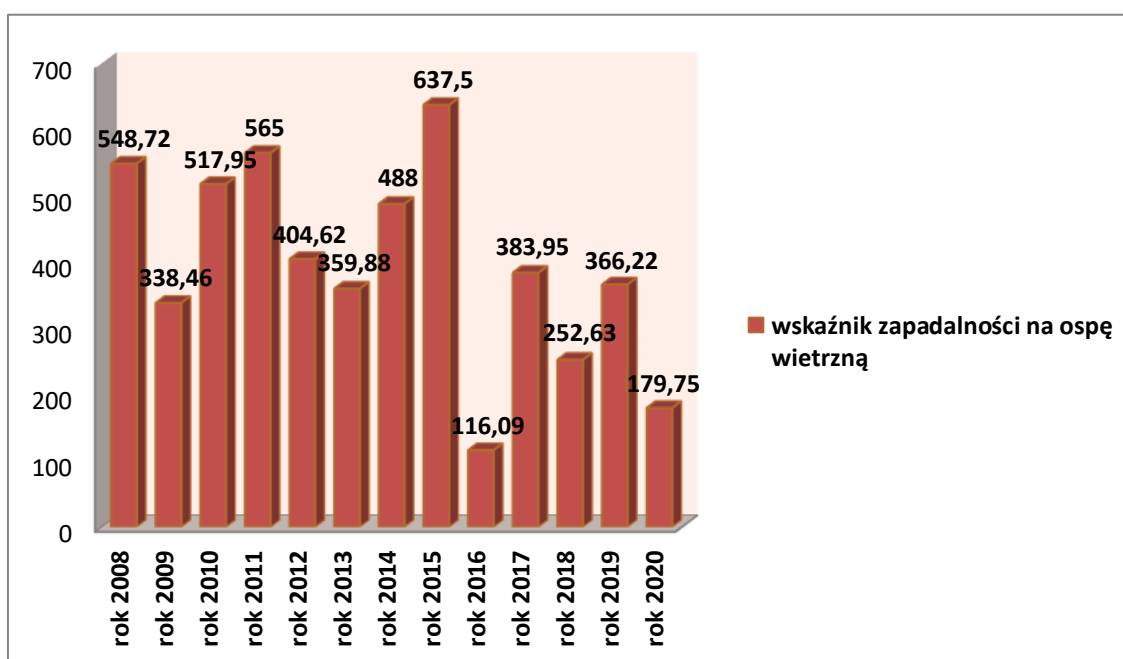
Choroby zakaźne wieku dziecięcego

Ospa wietrzna

W roku 2020 w porównaniu do ubiegłego roku nastąpił spadek zachorowań na ospę wietrzną. Zachorowalność na ospę wietrzną wzrasta raz na kilka lat ze względu na tzw. epidemie wyrównawcze. Zjawisko takie ma miejsce wówczas gdy znaczna część populacji nie jest odporna na zakażenie. Odnotowane zachorowania występowały zarówno wśród dzieci, młodzieży jak też u osób dorosłych. Wystąpiły w przedziale wiekowym od 1 roku życia do 49 roku życia. Zachorowania występowały we wszystkich gminach, jednak najczęściej w gm. Skarżysko-Kamienna- W miesiącach letnich lipcu i sierpniu nie rejestrowano zachorowań, Szczyt zachorowań odnotowano w miesiącu wrześniu i październiku.

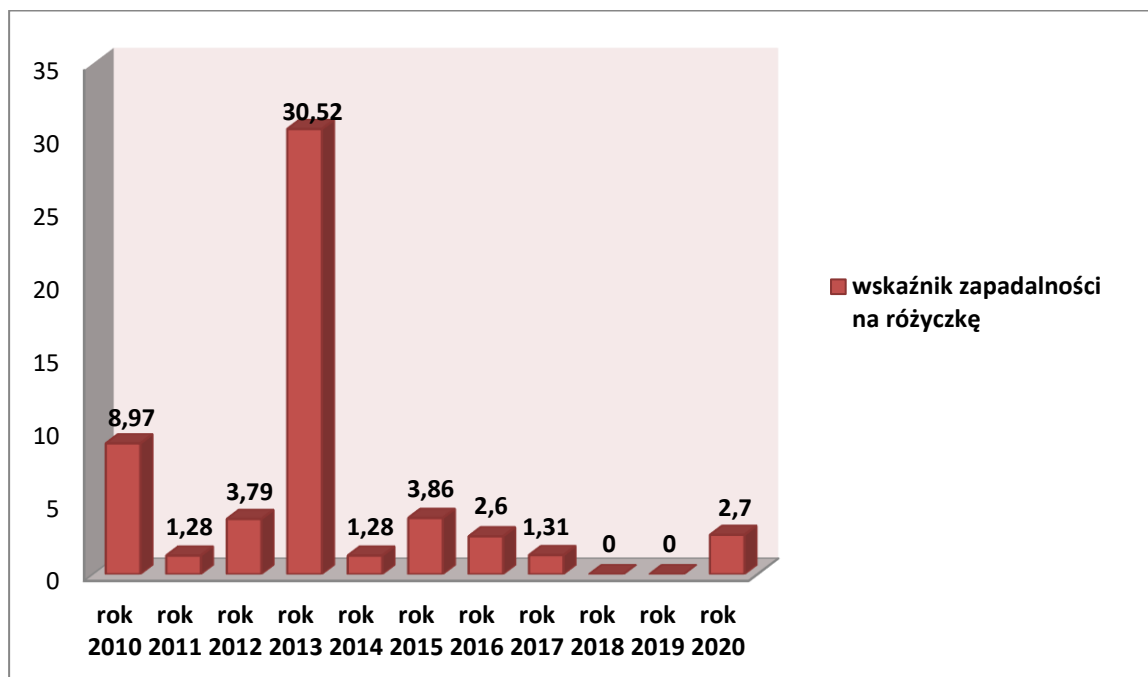
W roku 2020 uodporniono p/ospie wietrznej 81 dzieci w tym 33 w ramach szczepień obowiązkowych i 48 dzieci w ramach szczepień zalecanych (w roku 2019 uodporniono 61 dzieci).

Ryc.22. Wskaźnik zapadalności na ospę wietrzną.

Różyczka

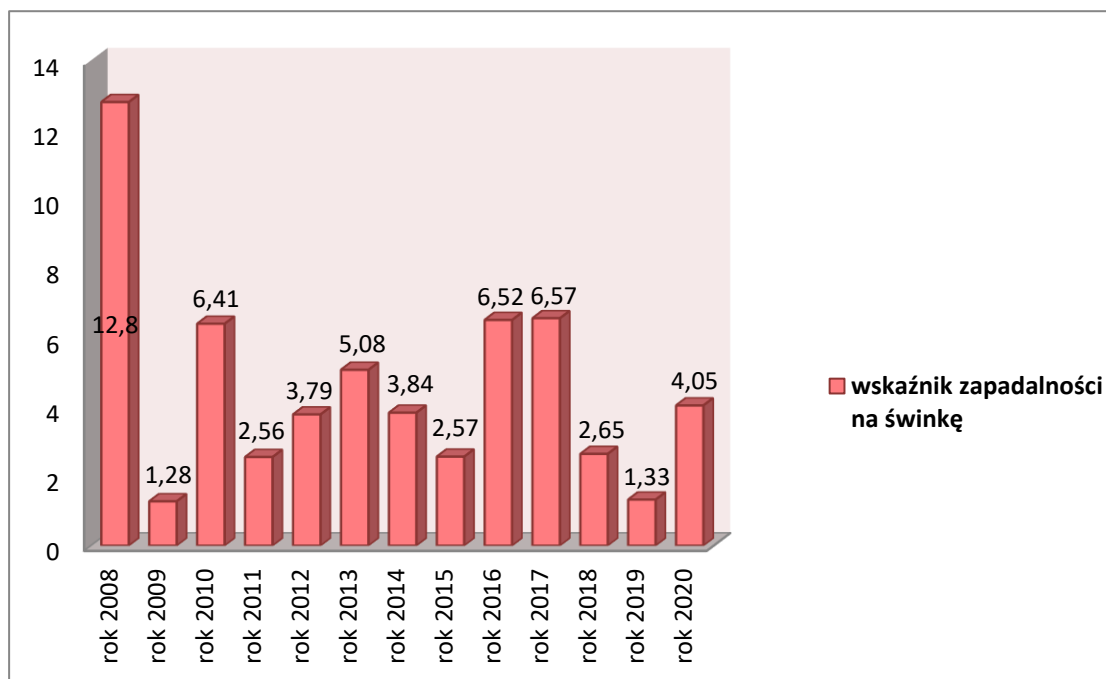
Od 2014 roku sytuacja epidemiologiczna zachorowań na różyczkę utrzymuje się na bardzo dobrym poziomie. W 2020 roku zarejestrowano dwa zachorowania na różyczkę, Były to dziewczynki w wieku 4 lat zaszczepione tylko jedną dawką szczepionki. Przypadki zgłoszone jako możliwe.

Ryc.23. Wskaźnik zapadalności na różyczkę..

Świnka

Sytuacja epidemiologiczna świnki od 2014 roku przedstawia się nadal korzystnie. W roku 2020 zarejestrowano trzy zachorowania na świnkę osób w wieku 8 lat (zaszczepiona I dawką), 14 lat (zaszczepiony II dawkami) i 18 lat (zaszczepiona I dawką). Chorzy leczeni ambulatoryjnie. Przypadki zgłoszone jako możliwe.

Ryc.24. Wskaźnik zapadalności na świnkę.

Płonica

Szkarlatyna, tak potocznie nazywa się płonicę, jest zakaźną chorobą bakteryjną, głównie wieku dziecięcego, wywoływaną przez paciorkowce z grupy A. W 2020 roku nastąpił widoczny spadek zachorowań na płonicę. Zarejestrowano 11 przypadków. Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym od 3 r.ż. do 10 roku życia. Wszystkie zachorowania zarejestrowano tylko w pierwszym kwartale 2020 roku. Nie odnotowano zachorowań na płonicę w gm. Łączna. Wszystkie przypadki leczone były ambulatoryjnie. Zostały zgłoszone jako możliwe, w których rozpoznanie oparto na podstawie obrazu klinicznego zachorowań.

Ryc.25. Wskaznik zapadalności na płonicę

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych (PSO) w 2020 roku.

Powszechny obowiązek szczepień ochronnych realizowany jest zgodnie z obowiązującym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych(Dz.U. 2019 r. poz. 87). Nowy dokument nie wprowadził istotnych zmian, ale precyzyjnie określił niektóre zapisy. Przy szczepieniu przeciwko grypie wskazano, że szczepienie to można realizować także donosową atenuowaną szczepionką przeciwko grypie sezonowej oraz doprecyzowano zasady realizowania szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce (MMR) a mianowicie:

- a. dawkę szczepienia podstawowego należy podać w 13–15 miesiącu życia (było w „13 miesiącu życia”),
- b. dawkę szczepienia uzupełniającego należy podać:
 - w 6 roku życia u dzieci urodzonych po 31 grudnia 2014 roku,
 - w 10 roku życia u dzieci urodzonych po 31 grudnia 2010 roku.

Natomiast u dzieci urodzonych między 1 stycznia 2011 roku a 1 stycznia 2015 roku, tj. będących w 7, 8 i 9 roku życia szczepienie uzupełniające przeciwko odrze, śwince i różyczce przeprowadza się w 10 roku życia.

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszą metodą zapobiegania chorobom zakaźnym. W 2020 roku Programem Szczepień Ochronnych na terenie powiatu skarżyskiego objętych było 10177 dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 19 roku życia. Ilość punktów szczepień w stosunku

do ubiegłego roku nie uległ zmianie. Szczepienia ochronne nadal wykonywane były w 13 placówkach ochrony zdrowia na terenie powiatu. Wszystkie Punkty Szczepień świadczyły usługi w zakresie szczepień obowiązkowych i zalecanych w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Ze względu na ogłoszony w Polsce w dniu 20 marca 2020 r. stan epidemii i utrudniony dostęp do podmiotów leczniczych nie przeprowadzono w nich kontroli z zakresu szczepień ochronnych. Z początkiem pandemii Ministerstwo Zdrowia wystąpiło z czasową rekomendacją wstrzymania się od szczepień obowiązkowych w ramach Programu Szczepień Ochronnych u dzieci. Wzbudziło to niepokój i wiele wątpliwości u rodziców. Od 18 kwietnia 2020 r. rekomendacja ta została uchylona i obecnie zaleca się szczepienia. Decyzja Ministerstwa Zdrowia w zakresie wstrzymania realizacji szczepień została wydana na okres 30 dni. Każdy punkt szczepień w powiecie skarżyskim zapewnia warunki do odizolowania dzieci zdrowych od innych pacjentów. Szczepienia były zorganizowane i realizowane w każdej placówce. Przed terminem wizyty, do rodzica dziecka, dzwoniła pielęgniarka pediatryczna i przeprowadzała wstępny wywiad epidemiologiczny. Oprócz tego między kolejnymi wizytami dzieci zdrowych były zapewnione dłuższe odstępy czasu – około 30 minut. Z dzieckiem do placówki medycznej mógł wejść tylko jeden, zdrowy opiekun (zabezpieczony w maseczkę). Dokonywano również pomiaru temperatury u dziecka i opiekuna. O kwalifikacji dziecka do szczepienia zawsze decyduje lekarz na podstawie oceny jego stanu zdrowia. Jeśli dziecko odbyło 10 –14-dniową izolację z powodu zakażenia SARS-CoV-2, nie ma ostrych objawów jakiegokolwiek infekcji i jego samopoczucie jest dobre, może zostać zaszczepione. Zgodnie ze stanowiskiem Światowej Organizacji Zdrowia, bezobjawowe zakażenie SARS-CoV-2 nie jest medycznym przeciwwskazaniem do szczepień. We wszystkich punktach szczepień urządzenia chłodnicze do przechowywania preparatów szczepionkowych są zabezpieczone w całodobowe, elektroniczne systemy monitorowania temperatur z sms-owym powiadomianiem o przerwach w przepływie prądu. Placówki posiadają opracowane procedury postępowania na wypadek awarii tych urządzeń bądź przerw w dopływie energii elektrycznej. W dobie COVID -19 problem rodziców i prawnych opiekunów, którzy uchylają się od poddania swoich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym nadal istnieje. W 2019 roku na terenie działalności PPIS w Skarżysku - Kam. zarejestrowano 28 osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych, natomiast w roku 2020 – 38 dzieci. Należy dodać, że w analizowanym roku 10 dzieci dotychczas mających statut „uchylających się” uzupełniło lub rozpoczęło uzupełnianie brakujących szczepień.

Ponad 81 % rodziców nie podaje powodów, dla których podejmują decyzję o nie szczepieniu swoich dzieci, zaś 5 % uzasadnia to wpływem ruchów antyszczepionkowych. Dwie rodziny uchylają się z powodu odrębności kulturowej. Natomiast w trzech przypadkach dzieci nie są szczepione z powodu uprzednio stwierdzonego niepożądanego odczynu poszczepiennego u dziecka lub rodzeństwa. W stosunku do lat ubiegłych liczba dzieci nie zaszczepionych, czyli posiadających brakujące szczepienia, wzrosła. Obecnie rodzice decydują się na opóźnianie szczepień swoich dzieci z powodu lęku o ich zdrowie związanego z epidemią Covid-19. Deklarują zgłoszenie się na szczepienie z dzieckiem po zakończeniu epidemii. W omawianym roku zgłoszono 6 Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) o charakterze łagodnym. Opracowane zostały ze zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. W pięciu przypadkach spowodowane były szczepieniami obowiązkowymi, w jednym przypadku szczepieniem zalecanym.

Wyszczepialność w roku 2020 szacuje się na poziomie 70,2 % i jest znacznie niższa w stosunku do roku ubiegłego o 8,2% ,wynika to z aktualnej sytuacji epidemiologicznej w kraju i co za tym idzie lęku rodziców o zdrowie swoich dzieci. Wpływ na to ma również data szczepienia , którą wyznacza się uwzględniając miesiąc i roku urodzenia dziecka, nie jak w ubiegłych latach brano pod uwagę tylko rocznik, w którym urodziło się dziecko

Poniższa tabela obrazuje poziom wszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie skarżyskim przeciwko chorobom zakaźnym ujętych w kalendarzu PSO.

Tabela 2. Wykonawstwo szczepień obowiązkowych w powiecie skarżyskim w 2020 roku.

<i>Rodzaj szczepienia</i>	<i>Rocznik</i>	<i>Rodzaj uodpornienia</i>	<i>Wykonawstwo %</i>
BCG	2020	Szczepienie noworodkowe	99,8%
Szczepienie p/wzw typu B	2020	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,2%
	2019	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,4%
	2018	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,4 %
DTP (p/ błonica, tężec i krztusiec)	2020	Szczepienie pierwotne	38,8%
	2019	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	97,7%

P/odrze, śwince i różyczce	2019	Szczepienie podstawowe	59%
	2015	Szczepienie przypominające (6 rok życia)	36,1 %
	2011	Szczepienie przypominające (10 rok życia)	39,1%
P/Haemophilus influenzae b	2020	Szczepienie pierwotne	45,6%
	2019	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	100%
	2018	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,4%
P/Poliomyelitis	2020	Szczepienie pierwotne	38,8%
	2019	Szczepienie pierwotne + uzupełniające	97,7 %
DTaP + poliomyelitis	2015	Szczepienie I przypominające	40,7%
dTpa (p/blonica, tężec, krztusiec)	2007	Szczepienie II przypominające	50,3%
Td (p/blonica,tężec)	2002	Szczepienie III przypominające	52,4%

W wyniku zranienia narażyły się na zakażenie tężcem 1084 osoby i tyleż samo osób zostało zaszczepionych p/tężcowi w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w Skarżysku -Kam. oraz w zadeklarowanych przychodniach POZ.

Innym szczepieniem stosowanym po narażeniu , finansowanym przez Ministra Zdrowia jest szczepienie przeciwko wścieklicznie. W analizowanym roku doszło do 6 zdarzeń pogryzienia osób przez nieznanne zwierzęta. Dwie osoby pochodziły z innych powiatów, natomiast u 4 osób z terenu powiatu skarżyskiego zastosowano szczepienie. Szczepienia realizowane są w punktach szczepień poza powiatem skarżyskim.

W przypadku dzieci do 12 roku życia przebywających w zakładach opiekuńczych, wychowawczych, pielęgnacyjnych, leczniczych, oraz uczęszczających do żłobków lub klubów dziecięcych przewidziane są obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko ospie wietrznej. W 2020 roku uodporniło się 33 dzieci, natomiast w ramach szczepień zalecanych 48 dzieci.

Poza obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi istotną rolę odgrywają szczepienia zalecane, które podlegają pełnej odpłatności. Poniżej, w tabeli przedstawiono stan zaszczepienia ludności powiatu skarżyskiego szczepieniami zalecanymi.

Tabela 3. Analiza szczepień zalecanych w latach 2010 - 2020.

Stan uodpornienia szczepieniami zalecanymi											
Choroba, przeciw której wykonano szczepienie	Liczba zaszczepionych osób										
	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2016r ok	2017 rok	2018 rok	2019 rok	2020 rok
p/zakażeniom <i>Neisseria meningitidis</i>	349	386	129	124	105	100	456	32	170	230	181
p/WZW typu A	163	105	16	23	15	13	23	18	6	5	56
p/zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego	8	5	10	1	0	5	6	6	4	16	12
p/grypie	2650	2726	1539	1502	1501	1194	1423	1345	1444	1462	1393
p/zakażeniom <i>Streptococcus pneumoniae</i>	234	240	282	204	234	262	320	206	487	50	124
p/biegunce wywołanej przez rotawirusy	99	53	78	76	98	135	127	145	133	64	164
p/kleszczowemu zapaleniu mózgu	29	46	28	14	37	0	16	29	95	185	199
p/durowi brzuszemu	163	6	6	0	7	0	40	14	0	4	6
Razem	3695	3567	2088	1944	1997	1709	2411	1695	1852	2016	2135

Graficzny obraz stanu uodpornienia szczepieniami zalecanymi prezentuje poniższy diagram.

Ryc. 26. Stan uodpornienia szczepieniami zalecanymi.

W analizowanym roku mimo pandemii nieznacznie zwiększyła się liczba osób stosujących szczepienia ochronne zalecane, nie finansowane ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia.

Niepokojący jest ponad 26 % wzrost liczby osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Dużo rodziców zdecydowało się na opóźnienie szczepień u swoich dzieci ze względu na kwarantannę czy izolację, lub po prostu z powodu strachu przed epidemią COVID-19 oraz stawieniem się w punkcie szczepień.

Poniżej przedstawiono ilość dzieci i młodzieży z powiatu skarżyskiego, która odbyła w 2020 roku kwarantannę i izolację.

Tabela 4. Ilość dzieci i młodzieży z powiatu skarżyskiego, która odbyła kwarantannę i izolację w 2020 roku.

Rok urodzenia	kwarantanna	Izolacja
2020	50	0
2019	82	2
2018	113	4
2017	119	1
2016	109	2
2015	140	0
2014	135	0
2013	92	2
2012	127	3
2011	110	4
2010	102	2
2009	101	5
2008	109	2
2007	111	2
2006	101	2
2005	102	5
2004	126	5
2003	91	9
2002	106	3
2001	103	9
RAZEM	2129	63

W zakresie realizacji szczepień ochronnych zwiększono bezpieczeństwo przechowywania preparatów szczepionkowych we wszystkich podmiotach leczniczych,

Podsumowanie:

W roku 2020 sytuacja epidemiologiczna rejestrowanych chorób zakaźnych uległa radykalnej zmianie, pandemia spowodowana koronawirusem SARS-CoV-2 zdominowała inne jednostki chorobowe, spowodowała też zmiany w każdej dziedzinie życia ludzkiego.

- zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 na terenie powiatu skarżyskiego trwają od marca, szczyt zachorowań wystąpił w ostatnim kwartale 2020 roku, w tym samym okresie odnotowano też największą liczbę zgonów,

- najmniejszy odsetek zachorowań 0,64% wystąpił w grupie dzieci najmłodszych do 9 roku życia, zwiększył się do 1,89% w grupie dzieci i młodzieży od 10r.ż. do 19r.ż,

- największy odsetek chorych 57,11% stanowiły osoby w wieku średnim od 40r.ż. do 69r.ż.,

- najwięcej zgonów zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet wystąpiło powyżej 80r.ż. - 36,48%

- współczynnik umieralności dla powiatu skarżyskiego z powodu COVID-19 wynosił – 3,69%,

- tragicznym na naszym terenie jest współczynnik umieralności mężczyzn, który wynosił 5,88%, dla kobiet wynosił 2,13%,

- niepokojący ponad 26 % wzrost liczby osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych

- wyszczepialność w 2020r. spadła do 70,2%, było to spowodowane obawami rodziców o stan zdrowia dzieci w czasie epidemii jak też przebywaniem dzieci w kwarantannie i izolacji (2192 dzieci),

W ubiegłym roku nie rejestrowano tak poważnych chorób zakaźnych jak wirusowe zapalenia wątroby typu A, B i C, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, HIV i AIDS, chorób przenoszonych drogą płciową,

Nastąpił spadek wirusowych i bakteryjnych zakażeń jelitowych, grypy, osób zakwalifikowanych do szczepień ochronnych po narażeniu na wścieklicznę, gruźlicy, nastąpił też spadek chorób wieku dziecięcego (ospy wietrznej, szkarlatyny narażeniu),

Mniej korzystna sytuacja była dla takich chorób jak:

- borelioza, gdzie nadal utrzymuje się wzrost zachorowań, być może powodem zakażeń była zwiększona aktywność społeczeństwa korzystającego z działek i terenów leśnych,

- 50% wzrost zakażeń/zatruc pokarmowych spowodowanych pałeczkami Salmonella u dzieci od 1 roku życia do 7 roku życia, które stanowiły 66% wszystkich zakażeń.

Przez cały czas trwania epidemii PPIS w Skarżysku-Kam. przeprowadził **6021** dochodzeń epidemiologicznych, wystawił **3701** decyzji i przeprowadził **884** kontrole obostrzeń.

Możemy mieć nadzieję, że wprowadzenie szczepień ochronnych, braku kolejnych mutacji wirusa, przestrzeganie restrykcji sanitarnych będzie nas zbliżało do takiego życia jakie znaliśmy wcześniej.

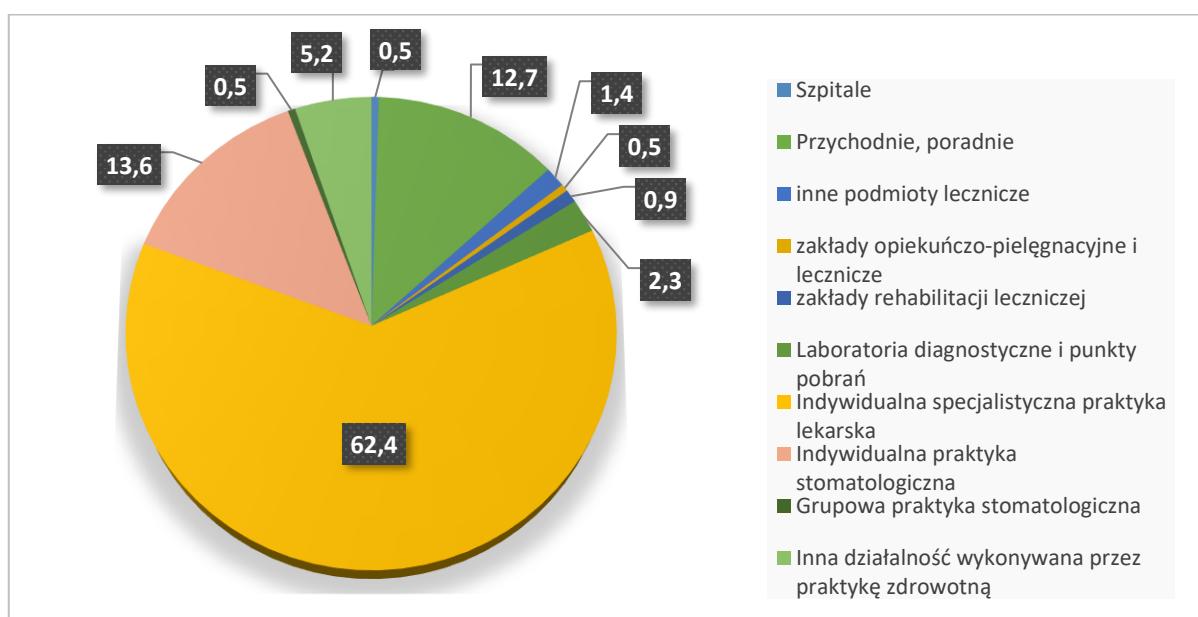
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kam. dziękuje Wojskom Obrony Terytorialnej i Policji za pomoc i bardzo dobrą współpracę podczas zwalczania epidemii.

II. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą.

1. Wprowadzenie.

W roku 2020 w nadzorze było 213 podmiotów prowadzących działalność leczniczą na terenie powiatu, w tym:

- 1 szpital
- 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy,
- 27 przychodni, poradni, ośrodków zdrowia,
- 1 medyczne laboratorium diagnostyczne,
- 2 zakłady rehabilitacji leczniczej,
- 1 stację krwiodawstwa,
- 1 pogotowie ratunkowe,
- 4 punkty pobrań materiału biologicznego do badań,
- 1 zakład pielęgniarstwa, długoterminowej opieki domowej,
- 133 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie, w tym 6 w zakresie stomatologii,
- 29 indywidualnych praktyk lekarskich stomatologicznych,
- 1 grupową praktykę lekarską w zakresie stomatologii,
- 1 gabinet medyczny w TOM-MARG ZPCh sp. z o.o.
- 4 gabinety rehabilitacji,
- 1 gabinet medycyny estetycznej
- 5 pracowni protetycznych.

Ryc. 27. Podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia.

W stosunku do roku ubiegłego przybyło 6 podmiotów prowadzących działalność leczniczą, w tym 3 obiekty zostały przekazane do objęcia nadzorem z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach.

W I kwartale 2020 r. skontrolowano jedynie 1 indywidualną praktykę lekarza dentysty. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Z uwagi na wystąpienie sytuacji epidemicznej i obciążeniem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej dodatkowymi obowiązkami wynikającymi z działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii nie zrealizowano planu kontroli na rok 2020.

W związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 został ograniczony dostęp do placówek leczniczych, które świadczyły przede wszystkim teleporady. Gabinety stomatologiczne zawiesiły działalność.

Podsumowanie.

W dobie pandemii uległy zmianie zasady funkcjonowania placówek ochrony zdrowia i nie było możliwości przeprowadzania planowanych kontroli.

III. Jakość wody do spożycia.

1. Wprowadzenie.

Bezpieczeństwo zdrowotne wody jest jednym z priorytetowych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zgodnie z definicją WHO *bezpieczna woda to woda, w której liczba mikroorganizmów chorobotwórczych i stężenie substancji chemicznych nie stanowią istotnego ryzyka dla zdrowia publicznego. Woda powinna być również akceptowana przez konsumentów pod względem wyglądu, smaku i zapachu.*

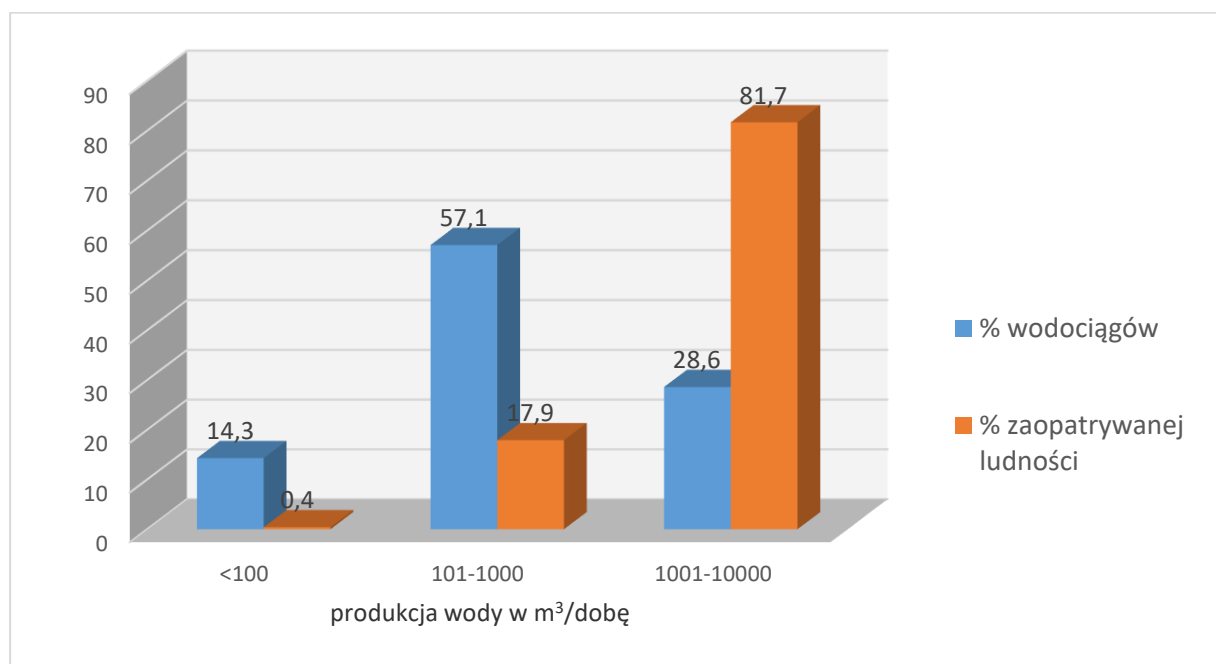
Nadzór sanitarny nad zaopatrzeniem w wodę prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (tekst jednolity Dz.U. z 2020 poz. 2028) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r., poz. 2294).

W 2020 roku nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku - Kamiennej objętych było 10 urządzeń wodnych tj. 9 wodociągów oraz 1 źródło naturalne. W analizowanym okresie skontrolowano wszystkie nadzorowane urządzenia wodne, przeprowadzając 65 kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia. W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody pobrano 83 próbki wody do badań.

Do oceny jakości wody korzystano z wyników badań próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej, jak również z wyników badań realizowanych przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej. Próbki wody przeznaczonej do spożycia pobierane były systematycznie, na ogół zgodnie z ustalonymi i zatwierdzonymi harmonogramami na dany rok. Sprawozdania z badań były terminowo przekazywane Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Skarżysku - Kamiennej. Badania wody w ramach kontroli urzędowej oraz w ramach kontroli wewnętrznej zostały wykonane w akredytowanych laboratoriach: Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku - Kamiennej i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach oraz w laboratoriach o udokumentowanym systemie jakości, zatwierdzonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

W ewidencji w 2020 r. znajdowało się 9 wodociągów, w tym 7 zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę oraz 2 inne podmioty zaopatrujące w wodę. Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności z terenu powiatu skarżyskiego ujmowana była z ujęć podziemnych. W większości nadzorowanych wodociągów woda dostarczana do sieci wodociągowej poddawana była uzdatnieniu za pomocą pojedynczych metod lub kombinacji metod uzdatniania tj. odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie, korekta pH, dezynfekcja chemiczna.

Na rycinie poniżej przedstawiono zaopatrzenie ludności w wodę przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia wg wielkości produkcji w 2020 r.

Ryc.28 Zaopatrzenie ludności w wodę przez wodociągi wg wielkości produkcji w 2020r.

Z wody wodociągowej o kontrolowanej jakości korzystało około 71 tys. osób, co stanowi 97% ludności powiatu. W tabeli poniżej przedstawiono stan zwodociągowania powiatu skarżyskiego.

Tabela 5. Stan zwodociągowania powiatu skarżyskiego w 2020 r.

Nazwa wodociągu sieciowego	Właściciel/ Administrator wodociągu	Produkcja wody (m ³ /24h)	Sposób uzdatniania i dezynfekcji	Wykaz zaopatrywanych miejscowości	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę do spożycia (tys.)	Ocena przydatności wody do spożycia przez ludzi
Skarżysko	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Skarżysko-Kamienna ul. Cicha 8	6216,00	Ujęcie Bzin - odżelazianie, odmanganianie napowietrzanie dezynfekcja (promieniowanie UV, podchloryn sodu) ujęcie Grzybowa Góra - odżelazianie, odmanganianie napowietrzanie, korekta pH, okresowa dezynfekcja (podchloryn sodu) ujęcie Milica, Bugaj, Bór – woda nie wymaga uzdatniania	m. Skarżysko- Kamienna, gmina Skarżysko Kościelne: Grzybowa Góra, Kierz Niedźwiedzi, Lipowe Pole Plebańskie, Lipowe Pole Skarbowe, Majków, Michałów, Skarżysko Kościelne, Świerczek gmina Bliżyn: Bugaj, Brzeście, Wołów, Zagórze, gmina Wąchock: Parszów	50,950	Przydatna
Suchedniów		1101,00	Ujęcie Józefów – korekta ph	gmina Suchedniów: Suchedniów, Mostki	8,432	Przydatna
Krzyżka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Suchedniowie ul. Kościelna 21	255,00	Ujęcie Krzyżka – korekta ph i twardości	gmina Suchedniów: Krzyżka, Michniów, Ostojów, Suchedniów ul. Świerkowa gmina Łączna: Podłazie	1,764	Przydatna

Gostków	Gmina Bliżyn z siedzibą Bliżyn ul. Kościuszki 79A	852,00	ujęcie Gostków – woda nie wymaga uzdatniania	gmina Bliżyn: Bliżyn, Drożdżów, Gilów, Gostków, Górki, Jastrzębia, Kopcie, Kucębów, Mroczków, Mroczków-Kamionki, Mroczków-Kapturów, Nowki, Nowy Odrowążek, Odrowążek, Pięty, Płaczków, Rędocin, Sobótka, Sołtyków, Sorbin, Ubyszów, Wojtyniów, Zbrojów	7,040	Przydatna
Łączna	Zakład Gospodarki Komunalnej w Łącznej; Łączna 115	563,00	ujęcie Czerwona Górka – woda nie wymaga uzdatniania (w razie potrzeby prowadzona dezynfekcja wody)	gmina Łączna: Czerwona Górka, Gózd, Jęgrzna, Kamionki, Łączna, Oselków, Podzagnańszcze, Stawik, Zagórze, Zaskale	3,386	Przydatna
Zalezianka		117,00	ujęcie Zalezianka – stała dezynfekcja wody (podchloryn sodu)	gmina Łączna: Zalezianka, Występa, Jaśle	0,830	Przydatna
Klonów		52,30	Ujęcie Klonów - odżelazianie, odmanganianie napowietrzanie korekta pH, stała dezynfekcja wody (podchloryn sodu)	gmina Łączna: Klonów	0,297	Przydatna

2. Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę.

2.1. Wodociągi o produkcji <100 m³/d.

W 2020 r. do grupy wodociągów o wyżej wymienionej produkcji zakwalifikowano jedynie wodociąg Klonów, zaopatrujący około 290 osób z jednej miejscowości Klonów.

W 2018 r., ze względu na podwyższoną zawartość manganu w próbkach wody pobranych z powyższego wodociągu, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku - Kamiennej wydał decyzję znak SE.Ia-4260-7/11/18 i zobowiązał zarządcę wodociągu do doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz.2294) z terminem wykonania do dnia 30 maja 2019 r. Z uwagi na fakt, że planowano przyłączenie wodociągu Klonów do końcówki wodociągu w Barczy w gminie Masłów eksploatowanego przez Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o., na wniosek zarządcy wodociągu przedłużono termin realizacji obowiązku nałożonego decyzją do dnia 29.05.2020 r. Na okres prowadzonych prac naprawczych dopuszczono warunkowo zawartość manganu na poziomie 300 µg/l uwzględniając, że podstawowym niepożądanym efektem ponadnormatywnej zawartości manganu w wodzie jest jego niekorzystny wpływ na ocenę organoleptyczną wody.

Ostatecznie, co stwierdzono podczas kontroli sprawdzającej, planowane przedsięwzięcie nie zostało zrealizowane, odstąpiono od przyłączenia wodociągu Klonów do końcówki wodociągu w Barczy. Podejmowane działania sprowadziły się jedynie do następujących czynności: czyszczenia zbiornika gromadzącego wodę uzdatnioną o poj. 50m³, płukania sieci wodociągowej i prowadzenia nadzoru nad bieżącą pracą procesu uzdatniania wody na Stacji Uzdatniania Wody w Klonowie tj. płukanie w trybie automatycznym i dodatkowo ręczne 2 filtrów wypełnionych złożem katalitycznym Defemann, uzupełnianie reagentów (roztworu wodorotlenku sodu i podchlorynu sodu), pomiar zawartości chloru wolnego i pH wody. W okresie od maja do lipca 2020 r. stwierdzono 3-krotnie ponadnormatywną zawartość manganu w próbkach wody uzdatnionej, incydentalnie kwestionowano jakość wody z uwagi na zbyt wysokie pH. W związku z niewykonaniem zarządzenia decyzji prowadzono postępowanie egzekucyjne – wystosowano upomnienie i tytuł wykonawczy wzywające strony do niezwłocznego wykonania obowiązku. Wówczas na przełomie lipca i sierpnia 2020 r. została przeprowadzona modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Klonowie przez firmę „Multifilters” Aleksandr Rozhytskyi 93-311 Łódź ul. Rzgowska 201G polegająca na zwiększeniu efektywności procesu odmanganiania wody surowej dzięki zastosowaniu dodatkowej kolumny z masą dolomitową powodującą podniesienie odczynu pH i usuwanie dwutlenku węgla z wody oraz 3 filtrów odżelaziająco-odmanganiających wypełnionych złożem katalitycznym (bezpyłowe masy braunsztynowe i piroluzytowe oraz hydroantracyt). Ponadto do prawidłowego procesu odmanganiania zainstalowano system napowietrzający i utrzymano dozowanie roztworu podchlorynu sodu. Powyższe prace objęły również wymianę pompy głębinowej, orurowania i sterowników do automatycznego płukania filtrów. W czasie prowadzonych prac na SUW w Klonowie mieszkańcom zabezpieczono dostawę wody butelkowanej.

W ramach kontroli sprawdzającej w dniu 18.08.2020 r. pobrano z wodociągu Klonów próbki wody do badania. Na podstawie otrzymanego sprawozdania z badań stwierdzono, że jakość wody spełnia wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie zawartości manganu i pozostałych badanych parametrów. Tym samym zarządzenia przedmiotowej decyzji zostały wykonane a mieszkańcy mają zapewnioną wodę spełniającą wymagania sanitarne zarówno pod względem parametrów mikrobiologicznych, jak i fizykochemicznych.

2.2. Wodociągi o produkcji 100-1000 m³/d.

W analizowanym okresie grupę wodociągów o wyżej wymienionej wydajności stanowiły: wodociąg Gostków, wodociąg Krzyżka, wodociąg Łączna oraz wodociąg Zalezianka, zaopatrujące około 13 tys. osób.

Jakość wody podawanej z wyżej wymienionych wodociągów, zarówno pod względem bakteriologicznym jak i fizykochemicznym, na ogół spełniała wymagania sanitarne. W 2020 r. sporadycznie kwestionowano jakość wody podawanej z wodociągu Łączna z uwagi na zbyt niską wartość pH i podwyższoną zawartość żelaza. Zarządca wodociągu niezwłocznie po uzyskaniu powyższej informacji podejmował działania naprawcze i przedstawiał wyniki potwierdzające ich skuteczność.

2.3. Wodociągi o produkcji 1000-10000 m³/d.

W 2020 r. w ewidencji znajdowały następujące wodociągi tj. wodociąg Skarżysko oraz wodociąg Suchedniów, zaopatrujące około 81,7 % ludności powiatu.

Na podstawie przeprowadzonych badań próbek wody pobranych z tych wodociągów, zarówno w ramach kontroli wewnętrznej, jak również kontroli urzędowej stwierdzono, że jakość wody odpowiadała normom zawartym w obowiązującym rozporządzeniu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w wodzie podawanej do sieci z wodociągu Skarżysko systematycznie monitorowano zawartość trichloroetenu i tetrachloroetenu. Zawartość tego parametru utrzymywała się w dopuszczalnych granicach.

W analizowanym okresie do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej wpłynęła 1 skarga dotycząca złej do jakości wody podawanej z wodociągu Skarżysko. Przeprowadzone badania próbek wody wykazały bezzasadność skargi.

2.4. Inne podmioty zaopatrujące w wodę.

W ewidencji w 2020 r. znajdowały się 2 wodociągi tj: wodociąg Teco–Park i wodociąg Mesko, z których woda jest wykorzystywana na potrzeby zakładów, jak również do celów komercyjnych. Żaden z wyżej wymienionych wodociągów nie służy do stałego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Jakość wody podawanej z tych wodociągów w analizowanym okresie nie była kwestionowana.

W przypadku wodociągu Mesko, podobnie jak w wodociągu Skarżysko, kontrolowano systematycznie zawartość trichloroetenu i tetrachloroetenu w wodzie podawanej do sieci. Przeprowadzone badania nie wykazały przekroczeń dopuszczalnego stężenia tych parametrów.

Tabela.6. Liczba ludności powiatu skarżyskiego korzystającej z wody wyprodukowanej w latach 2018-2020.

Rodzaj urządzenia		Rok	Liczba ludności zaopatrywanej w tys.	%
Wodociągi o produkcji (m ³ /d)	<100	2018	0,3	0,4
		2019	0,3	0,4
		2020	0,3	0,4
	100-1000	2018	13,4	18,2
		2019	13,2	18,3
		2020	13,0	18,2
	1000-10000	2018	59,8	81,4
		2019	59,0	81,3
		2020	58,0	81,4
Razem wodociągi		2018	73,5	100
		2019	72,5	100
		2020	71,3	100

2.5. Inne urządzenia wodne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna objęła nadzorem sanitarnym źródło naturalne zlokalizowane w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Gajowej, ze względu na dużą ilość osób z niego korzystających. Jakość wody z tego urządzenia kwestionowano z uwagi na obecność bakterii grupy coli oraz niskie pH i oceniono jako nieprzydatną do spożycia.

3. Badania ciepłej wody w szpitalach i budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek *Legionella sp.*

W związku z ogłoszonym stanem epidemii w kraju oraz ograniczeniami w funkcjonowaniu obiektów w 2020 r. nie pobierano próbek wody ciepłej na obecność pałeczek *Legionella sp.*

4. Podsumowanie.

W roku 2020 około 99 % konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jedynie niewielki odsetek ludności powiatu – mieszkańcy wsi Klonów, zaopatrywani byli w wodę warunkowo dopuszczoną do spożycia.

IV. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk.

1. Wprowadzenie.

W 2020 roku na terenie powiatu skarżyskiego bieżącym nadzorem sanitarnym objętych było 255 obiektów użyteczności publicznej. Skontrolowano 101 obiektów, co stanowi 40% wszystkich ujętych w ewidencji i przeprowadzono w nich łącznie 187 kontroli. Powyższa liczba obejmuje również 2 kąpieliska.

Tabela. 7 Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli w 2020 r.

Lp.	Rodzaj obiektu/ urządzenia	Liczba obiektów / urządzeń		Liczba złych obiektów pod względem		Działalność kontrolno - represyjna					
		Wg ewidencji	Skontrolowanych	Technicznym	Sanitarno porządkowym	Decyzje admi nistracyjne	Decyzje prolon gujące	Zalecenia pokontrolne	Ilość mandatów	Kwoty mandatów zł	Inne
1.	Ustępy publiczne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Pływalnie kryte	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pływalnia odkryta	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
3.	Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Placówki zapewniające całodobową opiekę	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0
5.	Dom pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Noclegowanie	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Hotele	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Kempingi	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Zakłady fryzjerskie	68	36	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Zakłady kosmetyczne	45	22	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Zakład tatuażu	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Zakłady odnowy biologicznej	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Inne zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	8	3	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Dworce i stacje kolejowe	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
16.	Tereny rekreacyjne	32	8	0	0	0	0	0	0	0	0
17.	Cmentarze	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.	Domy przedpogrzebowe	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0
19.	Inne obiekty użyteczności publicznej oraz środki transportu	48	13	0	0	0	0	0	0	0	0
20.	Kąpieliska	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM		255	101	1	0	0	1	1	0	0	0

2. Stan sanitarny wybranych obiektów i urządzeń.

2.1. Ustępy publiczne.

Nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku - Kamiennej objęta jest 1 toaleta wolnostojąca zlokalizowana przy ul. Słowackiego w Skarżysku - Kamiennej. W analizowanym okresie nie została skontrolowana.

Podobnie jak w latach poprzednich sygnalizujemy, że ilość ustępów na nadzorowanym terenie jest niewystarczająca, szczególnie przejawia się to w sezonie letnim, w miejscach dużych skupisk ludności.

Ponadto w czasie trwania sezonu kąpielowego przy kąpieliskach znajdowały się też toalety ogólnodostępne. Ustępy te zorganizowane były w pawilonach sanitarnych przy kąpieliskach „Rejów” w Skarżysku -Kamiennej oraz w Suchedniowie.

Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na stan sanitarno-higienicznych tych toalet. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie utrzymania bieżącej czystości. Ustępy te zaopatrzone były w podstawowe środki higieny: mydło w płynie i papier toaletowy. Urządzenia sanitarne były sprawne. Toalety przy kąpieliskach czynne były tylko w ustalonym przez organizatora sezonie kąpielowym.

2.2. Obiekty pomocy społecznej.

W 2020 r. w ewidencji znajdowało się 6 obiektów pomocy społecznej:

- Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej,
- Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Zielnej 12
- Noclegownia dla bezdomnych w Skarżysku - Kamiennej ul. Wileńska 34
- Dom Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej ul. Sporna 6
- Dom Pomocy Społecznej „Centrum Seniora” w Skarżysku - Kamiennej ul. Ekonomii 7
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku - Kamiennej ul. Tysiąclecia 22.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się o 3 liczba nadzorowanych obiektów, są to obiekty przekazane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kielcach w związku ze zmianą ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W analizowanym okresie skontrolowano Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej, w którym przeprowadzono 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie obowiązków nałożonego decyzją wydaną w 2018 r. z terminem realizacji do 30.01.2020 r. Podczas przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że powyższe zarządzenia zostały wykonane (wyremontowano 9 pokoi, 1 łazienkę dostosowano do potrzeb osób w podeszłym wieku i mniej sprawnych).

W związku z wystąpieniem stanu epidemii koronawirusa Sars-CoV-2 właścicielka wystąpiła z wnioskiem o zmianę terminu wykonania pozostałych zarządzeń ww decyzji ustalonego na 30.04.2020 r. W piśmie wyjaśniła, że zmuszona była odwołać wszelkie prace remontowe z uwagi na wprowadzony zakaz wstępu do obiektu osobom, których obecność nie jest konieczna dla zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania placówki. Podyktowane to zostało względami bezpieczeństwa o zdrowie i życie pensjonariuszy, którzy należą do grupy podwyższonego ryzyka (osoby starsze obciążone chorobami przewlekłymi). Biorąc powyższe pod uwagę wydano decyzję prolongującą termin wykonania obowiązków do dnia 30.04.2021 r.

Na wniosek strony kontrolą objęto Dzienny Środowiskowy Dom Samopomocy w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Zielnej 12. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Pozostałe obiekty z tej grupy nie zostały skontrolowane.

2.3. Obiekty hotelarskie.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba obiektów hotelowych nie uległa zmianie. Do tej grupy zakwalifikowano 7 hoteli, 2 obiekty wczasowo turystyczne i 5 obiektów, w których świadczone są usługi noclegowe. Łącznie przeprowadzono 7 kontroli.

Wszystkie hotele znajdujące się w ewidencji są skategoryzowane, z czego 6 zlokalizowanych jest w mieście i 1 na terenie wiejskim :

- Hotel „Promień”, w Skarżysku-Kamiennej,
- Hotel „Komes” w Skarżysku-Kamiennej,
- Hotel „Aramis” w Skarżysku-Kamiennej
- Hotel „Paradiso” w Suchedniowie,
- Hotel „Świętokrzyski” w Suchedniowie,
- Hotel „Stary Młyn” w Suchedniowie,
- Hotel „Magnat” w Mostkach.

Kontrolą objęto hotel „Paradiso” i „Stary Młyn” w Suchedniowie, hotel „Promień” w Skarżysku - Kamiennej. Stan sanitarny i techniczny hoteli nie budził zastrzeżeń. Należy podkreślić, że właściciele starają się podnosić standard świadczonych usług – przeprowadzają remonty i modernizują oraz wymieniają wyposażenie pokoi. Wzrasta poziom świadczonych usług, higieny oraz dbałość o teren wokół budynków hoteli i jego zagospodarowanie.

Skontrolowano również 2 ośrodki wypoczynkowe tj. Ośrodek Wypoczynkowy „Rejów” w Skarżysku - Kamiennej oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suchedniowie. Obiekty te zostały skontrolowane w trakcie sezonu letniego. Stan sanitarno-higieniczny tych obiektów nie był kwestionowany.

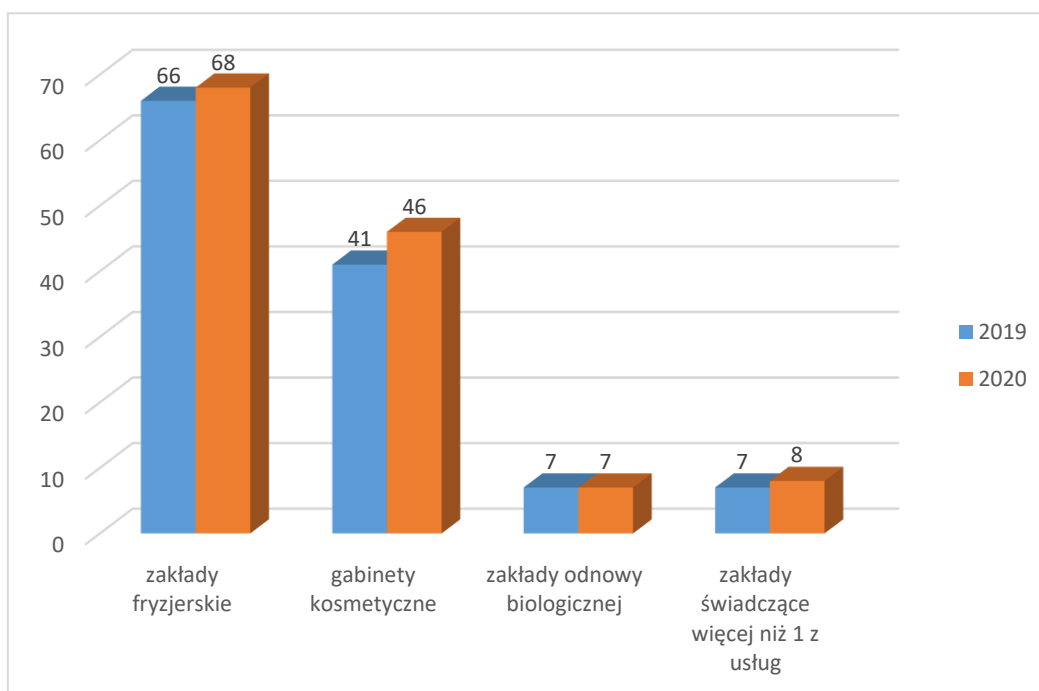
W 2020 r. skontrolowano również Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego „Ostra Brama” przy ul. Wileńskiej w Skarżysku - Kamiennej. Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono naruszeń wymagań higieniczno-sanitarnych. W obiekcie w ostatnim czasie odmalowano ściany i sufity we wszystkich pokojach, uprano wykładziny i tapicerkę na krzesłach. Obiekt nie jest skategoryzowany i świadczy usługi głównie w zakresie organizacji ruchu pielgrzymkowego, przyjęć, konferencji i spotkań integracyjno-szkoleniowych czy rekolekcyjnych. Miejsca noclegowe przeznaczone są głównie dla uczestników tych imprez.

Ponadto w czasie kontroli obiektów hotelarskich zwracano uwagę, czy realizowane są wytyczne określone dla funkcjonowania hoteli/obiektów/pensjonatów w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzano.

Ocena tej grupy obiektów wykazała, że baza noclegowa całoroczna i sezonowa na terenie powiatu skarżyskiego jest na dobrym poziomie.

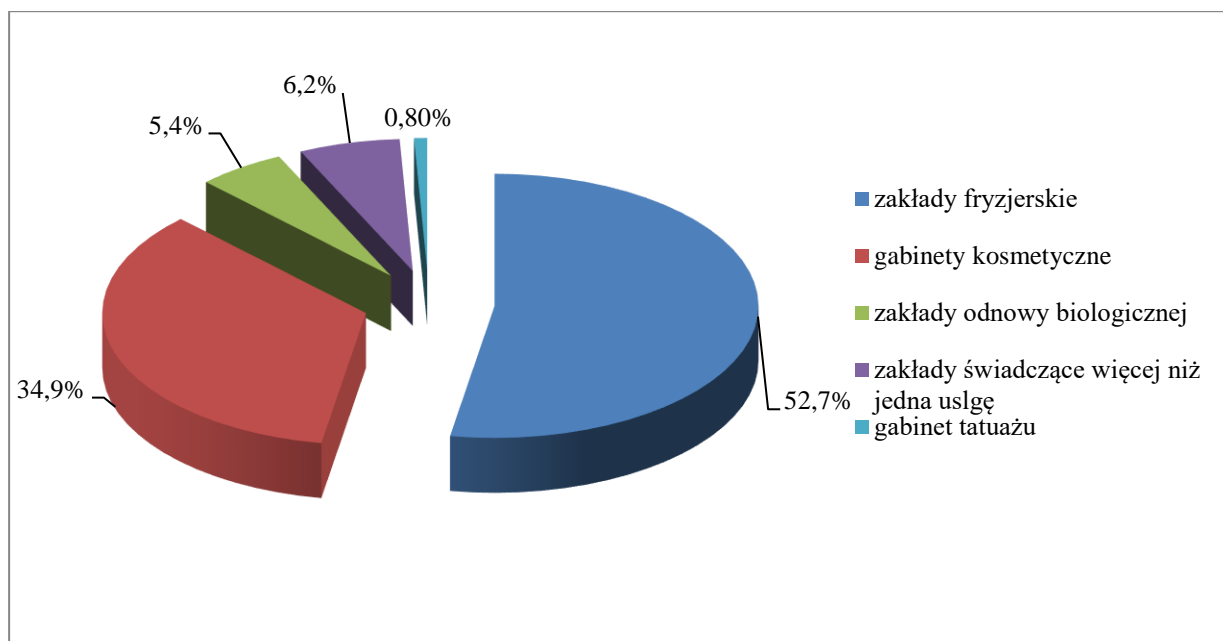
2.4. Zakłady fryzjerskie, gabinety kosmetyczne i odnowy biologicznej.

W tej grupie obiektów nadzorem sanitarnym objęto 129 zakładów usługowych. Liczbę tych zakładów w latach 2019-2020 prezentuje poniższa rycina. Łącznie przybyło 13 nowych obiektów w tym: 1 studio tatuażu, 4 gabinety kosmetyczne, 6 zakładów fryzjerskich, 1 zakład odnowy biologicznej i 1 zakład świadczących więcej niż jedną usługę.

Ryc. 29. Liczba zakładów usługowych objętych nadzorem w latach 2019-2020

Natomiast udział procentowy różnych rodzajów zakładów tej grupy w 2020 przedstawia diagram poniżej.

Ryc. 30. Struktura zakładów usługowych w 2020 roku na terenie powiatu skarżyskiego.

Znaczna część tych obiektów znajduje się w mieście - 122 a jedynie 7 na terenach wiejskich. W okresie sprawozdawczym spośród ujętych w ewidencji skontrolowano 49% zakładów usługowych. We wszystkich skontrolowanych obiektach w zakresie świadczonych usług nieprawidłowości nie stwierdzono. Podczas przeprowadzanych kontroli szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji narzędzi i sprzętu stosowanego do obsługi klientów. Dezynfekcja i sterylizacja narzędzi prowadzona była zgodnie z procedurami postępowania aseptycznego. Preparaty dezynfekcyjne stosowane były zgodnie z ustawą o wyrobach medycznych i produktach biobójczych, prawidłowo dobrane, o szerokim spektrum działania na mikroorganizmy, przestrzegane było ich stężenie robocze oraz czas dezynfekcji, terminy ważności. Zwiększa się liczba gabinetów kosmetycznych, gdzie do sterylizacji narzędzi używa się własne autoklawy. Jałowe narzędzia mogące naruszyć ciągłość tkanki umieszczone są w sterylnych pakietach zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem, przechowywane w pojemnikach, w szafkach z przestrzeganiem dat ważności. W większości zakładów stosowana jest bielizna jednorazowego użycia. W trakcie kontroli sanitarnych pracownicy sekcji Nadzoru Higieny Środowiska udzielali wskazówek dotyczących warunków świadczenia usług zwłaszcza wśród rozpoczynających działalność w zakresie usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu.

Stan ocenianej grupy obiektów z roku na rok ulega poprawie w zakresie dbałości o higienę i estetykę pomieszczeń, standardu posiadanego wyposażenia. Nie zachodziła konieczność podejmowania działań represyjnych.

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV2 w czasie kontroli sprawdzano także, czy są przestrzegane obostrzenia określone dla tego typu obiektów. Właściciele zakładów usługowych dostosowali się do wprowadzonych ograniczeń, na ogół nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzano.

2.5. Obiekty komunikacji publicznej.

W analizowanym okresie stałym nadzorem sanitarnym objęte były 2 dworce PKP w Skarżysku - Kamiennej oraz w Suchedniowie. W obiektach tych nie stwierdzono naruszeń wymagań higieniczno-sanitarnych.

Podczas kontroli stwierdzono, że trwa generalny remont budynku dworca PKP w ramach realizacji zadania „Przebudowa dworca kolejowego Skarżysko-Kamienna”. Na czas jego trwania podróźni mogą korzystać z dworca tymczasowego. Jest to budynek typu kontenerowego podłączony do instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej, wewnątrz zapewniona bieżąca woda zimna i ciepła, klimatyzatory, oświetlenie sztuczne i naturalne. Składa się on z poczekalni, pomieszczeń kas biletowych, toalety dla pracowników i toalety ogólnodostępnej.

Skontrolowano również środki transportu publicznego tj. 4 autobusy komunikacji miejskiej. Wśród skontrolowanych środków transportu pojazdów ze złym stanem sanitarnym nie stwierdzono. Należy nadmienić, że kontrole środków transportu odbywają się na terenie bazy lub bocznicy kolejowej, gdzie ocenia się stopień ich przygotowania do wyjazdu na trasę.

2.6. Cmentarze.

Na nadzorowanym terenie, pod kontrolą Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku - Kamiennej, znajduje się 12 cmentarzy. W okresie sprawozdawczym nie skontrolowano żadnego z nich.

2.7. Domy przedpogrzebowe.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku - Kamiennej znajduje się 5 domów przedpogrzebowych. Skontrolowano 2 czyli 40% objętych nadzorem. Wszystkie świadczą usługi w zakresie przechowania zwłok, przygotowania do ceremonii pogrzebowych, transportu zwłok i szczątków ludzkich. Dodatkowo Centrum Nekropolis w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Obuwniczej 5 oferuje spopielenie zwłok i usługi florystyczne. Stan sanitarno-techniczny tych obiektów nie budził zastrzeżeń, więc żaden z objętych kontrolą nie został oceniony negatywnie.

Skontrolowano 4 samochody przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Każdy z nich jest trwale oznakowany w sposób wskazujący na jego przeznaczenie, a kabina kierowcy jest odizolowana na trwale od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków ludzkich. Skontrolowane środki transportu przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków spełniają wymagania techniczne i sanitarne określone w § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27.12.2007 r. w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich. W dowodach rejestracyjnych tych samochodów znajdują się wpisy dotyczące przeznaczenia samochodu.

W związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej ściśle współpracowali z właścicielami zakładów pogrzebowych, zwłaszcza w zakresie interpretacji obowiązujących przepisów dotyczących postępowania ze zwłokami osób zmarłych na COVID-19.

2.8. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W tej licznej i zróżnicowanej grupie nie odnotowano znaczących zmian tak w ilości, jak i w jakości świadczonych usług. W związku z likwidacją organów Inspekcji Sanitarnej MSWiA od 01.07.2020 przejęto nadzór nad 3 obiektami. W 2020 r. w ewidencji znajdowało się 80 obiektów, w tym: 25 aptek, 1 punkt apteczny, 9 obiektów kultury i sportu, 7 stacji paliw, 1 miejsce obsługi podróżnych kategorii I, 1 parking, 32 placów zabaw, 1 pralnia oraz Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej i Komisariat Policji w Suchedniowie. Skontrolowano łącznie 21 obiektów czyli 26% ujętych w ewidencji. W zdecydowanej większości nie stwierdzono naruszeń wymagań sanitarno-higienicznych, natomiast w wielu nastąpiła poprawa stanu sanitarno-technicznego.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba placów zabaw objętych nadzorem nie zwiększyła się o nowe place. Kontrolą objęto 8 placów zabaw (25% znajdujących się w ewidencji). Stan sanitarno-techniczny kontrolowanych piaskownic i urządzeń zabawowych nie budził zastrzeżeń. Nie pobierano próbek piasku z piaskownic do badań, czystość piasku oceniano wizualnie. Większość nowych urządzeń zabawowych posiada certyfikaty potwierdzające zgodność wyrobu z parametrami określonymi w Polskich Normach lub atest potwierdzający bezpieczeństwo użytkowania wyrobu, co zapewnia bezpieczeństwo korzystających z nich dzieci. Zauważalne jest, że piaskownice ogólnodostępne są bardziej narażone na uszkodzenia lub zabrudzenia przez zwierzęta domowe. Piaskownice w przedszkolach są z reguły przykryte i znajdują się na terenach ogrodzonych. Na większości placów zabaw obowiązuje zakaz wprowadzania zwierząt oraz palenia wyrobów tytoniowych. Zakazy te zostały umieszczone w regulaminach określających warunki korzystania z tych obiektów lub na stosownych tablicach informacyjnych.

2.9. Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

W 2020 r. nadzór nad kąpieliskami i miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli prowadzony był w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. D.U. 2020 poz. 310 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. 2019 r. poz. 255);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz.U. 2018r., poz. 2476).

W 2020 roku, zgodnie z przyjętymi uchwałami rad miast i gmin, na terenie powiatu skarżyskiego zostały utworzone 2 kąpieliska:

1. Kąpielisko Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suchedniowie przy ul. Ogrodowej 11. Obiekt ten funkcjonował w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2020 r.
2. Kąpielisko Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Sportowej – Zalew Rejów. Obiekt ten funkcjonował w okresie od 27 czerwca do 30 sierpnia 2020 r.

W związku z ogłoszonym w kraju stanem epidemii Gmina Bliżyn zrezygnowała z wyznaczenia kąpieliska w sezonie kąpielowym 2020.

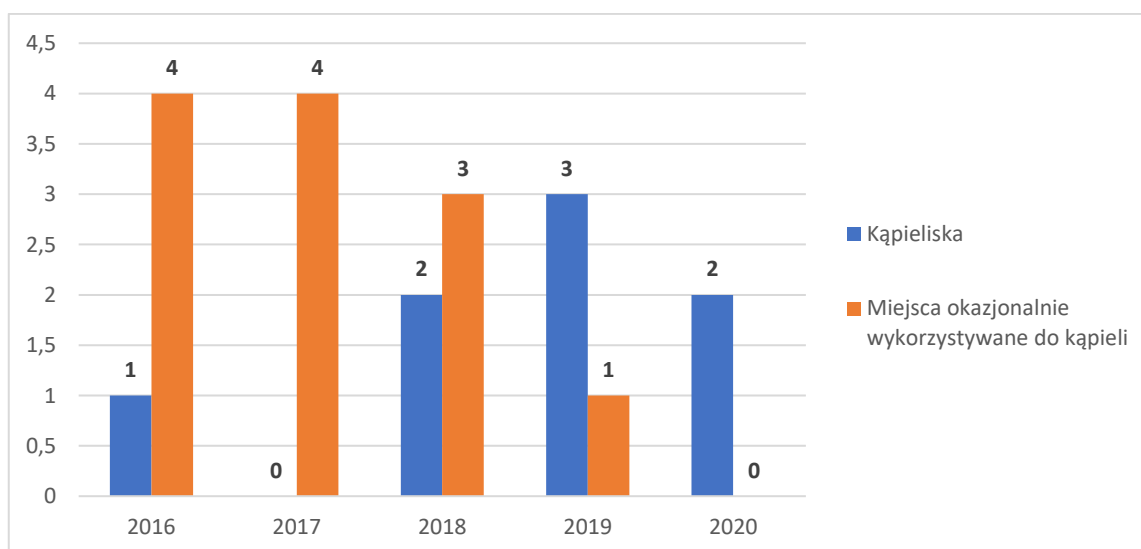
W analizowanym okresie na terenie powiatu skarżyskiego nie utworzono żadnego miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli.

Istotnym elementem nadzoru sanitarnego nad wodami wykorzystywanymi do kąpieli jest ocena jakości wody. W ocenie przydatności wody do kąpieli uwzględniono przede wszystkim wskaźniki mikrobiologicznego, kałowego zanieczyszczenia wody oraz zakwity sinic i obecności w wodzie zanieczyszczeń tj. materiałów smolistych, szkła, tworzyw sztucznych, gumy oraz innych odpadów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami organizatorzy wszystkich nadzorowanych kąpielisk ustalili z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Skarżysku - Kamiennej harmonogramy pobierania próbek wody i wykonywali zgodnie z nimi badania jakości wody. Próbki wody ze wszystkich kąpielisk zostały pobrane do badania przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego w ramach kontroli urzędowej oraz minimum trzykrotnie w trakcie jego funkcjonowania w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatora. Jakość wody w kąpieliskach nie była kwestionowana. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku - Kamiennej wydał 8 ocen o przydatności wody w kąpieliskach.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zostały zobowiązane do dokonania klasyfikacji jakości wody w kąpielisku, która przeprowadzana jest na podstawie zestawu danych o jakości wody w odniesieniu do danego sezonu kąpielowego oraz trzech poprzedzających sezonów kąpielowych, zgodnie z procedurą określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. W 2020 r. klasyfikacja jakości wody została wykonana tylko dla kąpieliska w Suchedniowie – zostało ono sklasyfikowane jako dobre. Dla kąpieliska „Rejów” nie można było przeprowadzić klasyfikacji ze względu na brak pełnego zestawu danych o jakości wody.

Oba kąpieliska zostały skontrolowane dwukrotnie, przed rozpoczęciem sezonu oraz w trakcie sezonu. Stan sanitarno- higieniczny tych obiektów nie był kwestionowany. Kąpieliska miały zapewnione zaplecze sanitarne, wyposażone były w odpowiednią ilość koszy na śmieci. Na plażach wyznaczone były strefy do rekreacji i sportu tj. boiska do piłki plażowej, place zabaw dla dzieci, specjalne miejsca na ognisko czy grilla. Obiekty były właściwie oznakowane - posiadały regulaminy i stosowne tablice informacyjne. W czasie trwania sezonu zapewniona była opieka ratowników wyposażonych w podstawowy sprzęt ratunkowy i pomocniczy oraz sprzęt medyczny.

Ryc. 31. Liczba kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli w latach 2016-2020

Zgodnie z ustawą Prawo wodne organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej są obowiązane do prowadzenia Serwisu kąpieliskowego. Serwis ten dostępny jest na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego pod adresem <http://sk.gis.gov.pl/>. Celem Serwisu kąpieliskowego jest przede wszystkim natychmiastowe przekazywanie i rozpowszechnianie informacji o jakości wody w kąpieliskach podczas letniego wypoczynku, tak aby minimalizować ryzyko zdrowotne dla osób kąpiących się.

2.10. Pływalnie.

Pływalnie z uwagi na związane z korzystaniem z nich ryzyko zakażeń wymagają szczególnego nadzoru sanitarnego. W ewidencji znajduje się Kryta Pływalnia zlokalizowana w Skarżysku - Kamiennej przy ul. Spółdzielczej 19 oraz nowo powstały basen odkryty w Hotelu „Paradiso” w Suchedniowie ul.Harcerska 12.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom pływalni właściciel obiektu zobowiązany jest do prowadzenia kontroli wewnętrznej na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone są zgodnie z ustalonymi harmonogramami. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach nadzoru: uzgadniają przedkładane przez zarządzających pływalniami harmonogramy badań jakości wody; gromadzą i analizują dane jakości wody na pływalniach; wykonują badania jakości wody; wydają zbiorcze roczne oceny jakości wody na pływalniach na podstawie wyników badań i pomiarów realizowanych przez zarządzającego pływalnią oraz wyników badań wykonanych w ramach realizacji kontroli urzędowej.

Kryta pływalnia Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji w Skarżysku-Kamiennej wyposażona jest w jedną nieckę. Przy niecce usytuowane są zaplecza sanitarno-szatniowe składające się z rozbieralni odrębnej dla kobiet i mężczyzn mające bezpośrednie połączenie z toaletami i natryskownią. Woda doprowadzana na pływalnię pochodzi z miejskiego wodociągu Skarżysko, który jest pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku-Kamiennej a jakość wody spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017, poz. 2294).

Kontrola wewnętrzna jakości wody na pływalni prowadzona była w sposób prawidłowy. Systematycznie kontrolowano pracę urządzeń i rejestrowano wyniki pomiarów w zakresie temperatury, pH, potencjału redoks, chloru wolnego (zapisy co 4 godziny) oraz chloru związanego (1 raz w ciągu dnia). Kontrola wewnętrzna jakości wody prowadzona była zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz każdorazowo po podjętych działaniach naprawczych i po przerwie eksploatacyjnej. Z przeprowadzanej analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych z pływalni w 2020 r. wynika, że jakość wody w niecce basenowej zazwyczaj odpowiadała wymaganiom określonym w obowiązującym rozporządzeniu, natomiast jakość wody wprowadzonej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji nie spełniała norm sanitarnych.

Jakość wody w niecce basenowej kwestionowano jedynie ze względu na przekroczenia parametrów chemicznych (ponadnormatywna zawartość chloroformu, podwyższona zawartość chloru związanego). Natomiast woda wprowadzana do niecki basenowej z systemu cyrkulacji przez cały rok nie spełniała wymagań sanitarnych ze względu na zanieczyszczenie mikrobiologiczne - przekroczona ogólna liczba mikroorganizmów w $36 \pm 2^\circ\text{C}$ po 48h w 1 ml.

Zarządzający pływalnią, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o złych wynikach badań, podejmował działania naprawcze polegające przede wszystkim na dezynfekcji całego systemu cyrkulacji i wody w niecce basenowej, płukaniu filtrów. Dodatkowo na wiosnę, została spuszczone woda z niecki basenowej, przeprowadzono czyszczenie i dezynfekcję niecki basenowej i kanałów przelewowych. Przeprowadzono także szokową dezynfekcję całego systemu uzdatniania wody wprowadzanej do niecki basenowej. Powyższe działania nie przyczyniły się jednak do poprawy jakości wody wprowadzanej z systemu cyrkulacji do niecki basenowej.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii koronawirusa Sars-CoV-2 i wprowadzonych obostrzeń Kryta Pływania funkcjonowała w ograniczonym zakresie.

W 2020 r. nadzorem objęto nowopowstały basen odkryty w Hotelu „Paradiso” w Suchedniowie. W obiekcie znajduje się strefa spa, dostępna tylko i wyłącznie dla gości hotelowych, która składa się z basenu zewnętrznego o powierzchni 30m^2 , wieloosobowej wanny rehabilitacyjnej typu „jacuzzi” (ilość miejsc 6) i sauny typu „beczka”. Stefa ta jest zadana w postaci przesuwanych segmentów wykonanych z poliwęglanu tworzących pokrycie. Obok niecki znajduje się natrysk a korzystający mają zapewniony dostęp do czystych ręczników. W widocznym miejscu umieszczony jest regulamin określający prawa i obowiązki osób przebywających w strefie spa oraz stanowisko z płynem do dezynfekcji rąk dla pracowników i gości wraz z instrukcją. Woda do niecki doprowadzana jest poprzez dysze wlotowe denne, natomiast odprowadzanie wody z powierzchni odbywa się przez jednostronny przelew rynnowy, z dna poprzez odpływy denne. Woda zasilająca i uzupełniająca basen pochodzi z wodociągu sieciowego i przepływa w obiegu zamkniętym. Uzdatnianie wody prowadzone jest poprzez system filtracji oraz dodawanie chemicznych środków flokująco-korygujących i dezynfekujących. Dodatkowo stosowany jest codziennie odkurzacz do czyszczenia niecki w celu zapewnienia prawidłowej jakości wody.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono, że kontrola wewnętrzna jakości wody na pływalni hotelowej nie jest prowadzona prawidłowo. W związku z powyższym zalecono niezwłocznie przedłożyć harmonogram poboru próbek wody z niecki basenowej i jacuzzi oraz prowadzić kontrolę jakości wody i systematycznie rejestrować i dokumentować wyniki pomiarów zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Zalecenia zostały

wykonane. Ostatecznie w oparciu o wyniki przeprowadzonych badań i pomiarów stwierdzono, że jakość wody w niecce basenowej oraz w jacuzzi w analizowanym okresie na ogół spełniała wymagania fizykochemiczne i mikrobiologiczne określone w powołanym powyżej rozporządzeniu.

3. Podsumowanie.

W 2020 r. nie stwierdzono obiektów użyteczności publicznej ze złym stanem sanitarnym. Jedynie w przypadku Domu Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej prowadzone jest w dalszym ciągu postępowanie administracyjne.

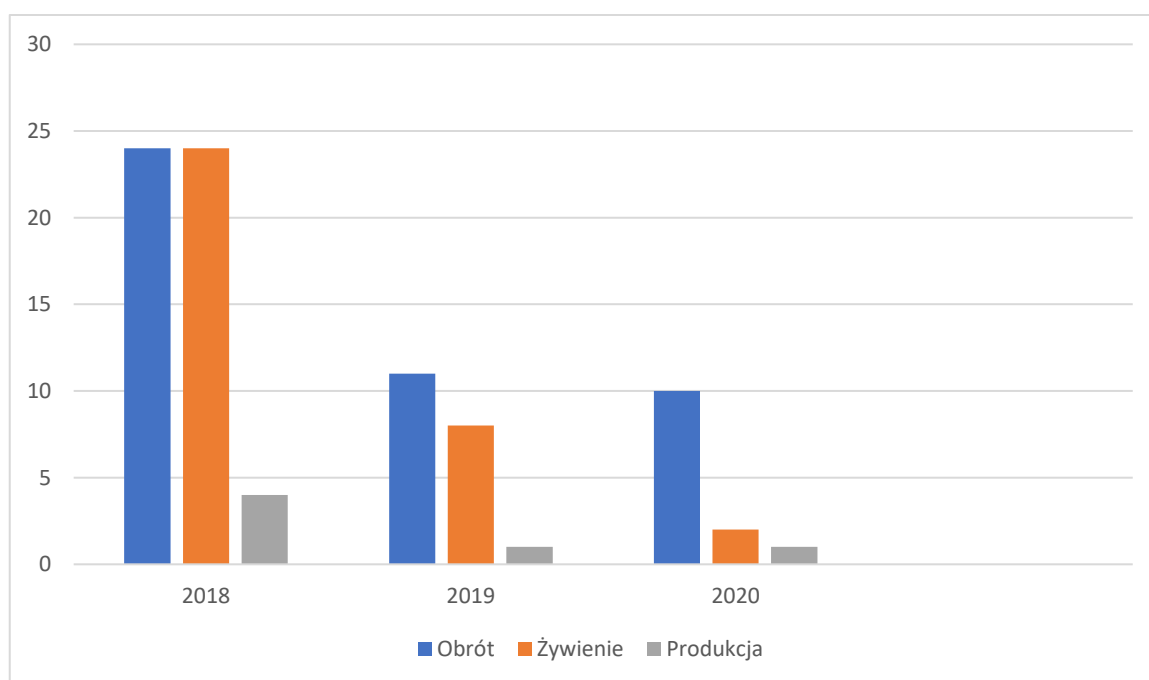
Istotnym problemem jest nieodpowiednia pod względem mikrobiologicznym jakość wody wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji Krytej Pływalni w Skarżysku - Kamiennej. Utrzymujące się skażenie bakteriologiczne wody wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji może w konsekwencji doprowadzić do zanieczyszczenia wody w niecce. Brak efektywnych i skutecznych działań naprawczych wskazuje na konieczność znalezienia innych rozwiązań technologicznych procesu uzdatniania wody mających na celu poprawę jej jakości.

Należy zaznaczyć, że w związku z wystąpieniem stanu epidemii i ograniczeń w funkcjonowaniu obiektów, jak również obciążen organów PIS dodatkowymi obowiązkami wynikającymi z działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie Sars-CoV-2 większość obiektów użyteczności publicznej nie została skontrolowana.

V. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i produktów kosmetycznych.

W 2020 roku z 806 zakładów znajdujących się w ewidencji, zaplanowano do kontroli 296 obiektów tj. 35%. Kontrolą objęto: obiekty produkcji i obrotu żywnością, obiekty żywienia zbiorowego typu „otwartego” i „zamkniętego”, zakłady małej gastronomii, środki transportu żywności, wytwórnie i miejsca obrotu przedmiotów użytku oraz wytwórnie i miejsca obrotu kosmetyków. W skontrolowanych obiektach:

- przeprowadzono łącznie 308 kontroli sanitarnych i rekontroli,
- wydano 145 decyzji, w tym 94 merytorycznych i 51 decyzji płatniczych,
- zatwierdzono zgodnie z art.63 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności żywienia 38 zakładów co stanowi 4,7 % nadzorowanych obiektów,
- nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 2.430 zł .

Ryc.32. Stan sanitarno - higieniczny obiektów w latach 2018-2020 według ilości nałożonych mandatów karnych.

1. Stan sanitarny w poszczególnych grupach zakładów.

1.1. Zakłady produkcji żywności:

W obiektach tych przeprowadzono ogółem 27 kontroli i rekontroli. Skontrolowano 19 zakładów produkcji żywności, w 12 zakładach dokonano oceny stanu sanitarno-higienicznego wg „Arkusza oceny stanu sanitarnego zakładu produkcji żywności”. Jeden zakład otrzymał ocenę „niezgodny z wymaganiami”. W 2020 roku w zakładach produkcyjnych wydano 5 decyzji merytorycznych w tym: 1 zatwierdzającą, 4 decyzje zarządzające poprawę stanu sanitarno-technicznego zakładów, 1 decyzję unieruchamiającą.

Decyzje zarządzające poprawę stanu sanitarno- technicznego dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego ścian, sufitów, drzwi w pomieszczeniach zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno - technicznego oświetlenia w pomieszczeniach zakładu.
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego sufitów w zakładzie,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego drzwi i otworów drzwiowych w pomieszczeniach zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego podłogi w pomieszczeniu produkcyjnym,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno- technicznego stołów w pomieszczeniu smażenia pączków, ekspedycji gotowego wyrobu, zmywalni sprzętu produkcyjnego,
- zapewnienia prawidłowej wentylacji w zakładzie,
- prawidłowego dokumentowania kontroli wewnętrznej.

Zarządzenie jednej decyzji administracyjnej zostało wykonane w określonym terminie, natomiast drugiej decyzji termin wykonania ustalono do dnia 03.12.2021r.

Ponadto wydano 1 decyzję unieruchamiającą działalność piekarni w związku ze stwierdzeniem szeregu nieprawidłowości stanu sanitarno- higienicznego.

Nażłożono 2 mandaty karne na kwotę **400zł** za następujące nieprawidłowości:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu,
- brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak odzieży roboczej,
- brak wdrażania prawidłowej dokumentacji systemu HACCP,
- brak prawidłowo prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Nieprawidłowości zostały usunięte, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

1.2. Zakłady obrotu żywnością:

Nadzorem objętych jest 307 sklepów spożywczych, w tym 30 marketów. W 32 sklepach sporządzono arkusze oceny stanu sanitarnego zakładu obrotu żywnością, w tym w 12 marketach. Żaden z zakładów nie otrzymał oceny zakład „niezgodny z wymaganiami”. W obiektach obrotu żywnością przeprowadzono ogółem 147 kontroli i rekontroli.

W 12 obiektach wydano decyzje administracyjne, których zarządzenia dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach zakładu;
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego otworów drzwiowych i futryn we wszystkich pomieszczeniach zakładu;
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego powierzchni podłóg w pomieszczeniach zaplecza;
- zabezpieczenia punktów świetlnych w osłony w pomieszczeniach zakładu;

Zarządzenia jednej decyzji zostały wykonane w określonym terminie, co potwierdziła kontrola sprawdzająca. Natomiast na wniosek przedsiębiorcy wydawano dwie decyzje zmieniające termin realizacji zarządzenia do dnia 31.12.2020r.

Nałożono 10 mandatów karnych na kwotę **1830zł** za następujące nieprawidłowości:

- nieprawidłowe przechowywanie wyrobów wędliniarskich, pieczywa i wyrobów ciastkarskich z kremem,
- brak prowadzenia kontroli wewnętrznej oraz wdrażania procedur HACCP,
- brak preparatów myjąco- dezynfekcyjnych,
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach sklepu,
- niewłaściwe przechowywanie opakowań jednorazowych,
- brak właściwej odzieży ochronnej,
- brudne urządzenia chłodnicze, brak zachowanej segregacji,
- przeterminowane artykuły spożywcze.

Nieprawidłowości zostały usunięte, co potwierdziły kontrole sprawdzające.

1.3. Zakłady żywienia zbiorowego:

Ze 154 zakładów żywienia zbiorowego znajdujących się w ewidencji. Sklasyfikowano 9. W zakładach tych przeprowadzono ogółem 60 kontroli i rekontroli. Do grupy tej zaliczamy: zakłady żywienia zbiorowego typu „otwartego”, w tym zakłady małej gastronomii oraz zakłady żywienia zbiorowego typu „zamkniętego”.

1.3.1 Zakłady żywienia zbiorowego otwartego:

Pod nadzorem znajduje się 47 zakładów żywienia zbiorowego otwartego. W 2020r. sklasyfikowano 1 zakład zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego, oceniono jako zgodny z wymaganiami. W zakładach tych łącznie przeprowadzono 38 kontroli w tym: 1 kontrolę sanitarną z wypełnieniem arkusza oceny stanu sanitarnego, 6 interwencyjnych, 24 kontrolę tematyczne, 7 kontroli sprawdzających.

Nażłożono mandat karny na kwotę 200 zł za następujące nieprawidłowości:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach,
- wykorzystanie szatni niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów łatwopsujących,
- brak prawidłowej odzieży roboczej,
- nieprawidłowe przechowywanie opakowań jednorazowych.

Przeprowadzona ponowna kontrola sprowadzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Wydano 6 decyzji zatwierdzających w związku z wniesionymi wnioskami o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Podczas kontroli w 1 zakładzie zbadano jakość używanego tłuszczu smaźalniczego własnym testerem 3 M PCT 120 – nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Zakład ten posiada opracowaną i wdrożoną instrukcje dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej i postępuje zgodnie z opracowaną dokumentacją.

Zakłady małej gastronomii:

Na terenie działania znajduje się 51 zakładów małej gastronomii, arkusz oceny zakładu sporządzono w 5 obiektach. Na podstawie arkuszy oceny zakładu produkcji nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wydano 5 decyzji zatwierdzających w związku z wniesionymi wnioskami o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Wszystkie skontrolowane zakłady opracowały i wdrożyły instrukcje dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej oparte na zasadach systemu HACCP.

1.3.2 Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego:

Bloki żywienia w szpitalach:

Na terenie działania tutejszej PSSE nadzorem objęty jest 1 blok żywienia w szpitalu, który został w marcu 2020r przekazany przez WSSE Kielce.

Kuchnie niemowlęce:

Pod nadzorem PSSE znajduje się 1 kuchnia niemowlęca, która została w marcu 2020r przekazana przez WSSE Kielce. Nie przeprowadzono kontroli.

Bloki żywienia w domach opieki społecznej:

Na terenie działania tutejszej PSSE nadzorem objęte jest 5 bloków żywienia w domach opieki społecznej (w tym 2 zakłady w systemie cateringowym) tj.:

- Zakład Opieki Długoterminowej „Anna” Spółka jawna w Skarżysku Kościelnym, ul. Kościelna 16a,
- Dzienny Ośrodek Opieki Medycznej, ul. Zielna 12, 26-110 Skarżysko-Kamienna,
- Dom Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej 87A, 26-140 Łączna,
- DPS Centrum Seniora ul. Ekonomii 7; Skarżysko- Kamienna,
- DPS ul. Sporna 6; Skarżysko- Kamienna.

W zakładach tych przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną z wypełnieniem arkusza oceny stanu sanitarnego w zakładzie prowadzącym działalność w systemie cateringowym.

Dwa domy opieki społecznej zostały przekazane przez WSSE Kielce w marcu 2020r.

Stołówki szkolne i przedszkolne:

Na terenie działania znajdują się 42 stołówki szkolne i przedszkolne, w tym 15 stołówek prowadzących żywienie w systemie cateringowym. Łącznie przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych, w tym 5 kontroli tematycznych w stołówkach szkolnych związanych z oceną wypoczynku, w 1 stołówce przedszkolnej przeprowadzono kontrolę sanitarną wraz z wypełnieniem arkusza oceny zakładu oraz 1 kontrolę sprawdzającą w stołówce szkolnej.

W jednym zakładzie wydana była decyzja administracyjna w 2019r. z terminem wykonania zarządzeń do 30.08.2020r. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała częściowe wykonanie zarządzeń w/w decyzji. W związku z umotywowaną prośbą dyrektora placówki przedłużono termin wykonania zarządzeń do 2022r.

Decyzja ta dotyczyła następujących nieprawidłowości:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego parapetów w pomieszczeniach zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego podłóg w pomieszczeniach zakładu,
- doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego obieraczki do warzyw,
- prawidłowego prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie dobrej praktyki higienicznej.

Stołówki w bursach i internatach:

Pod nadzorem PSSE w Skarżysku- Kamiennej znajdują się 2 stołówki, w tym jedna przekazana w marcu 2020r przez WSSE Kielce. Nie były one kontrolowane.

Stołówki w domach dziecka:

Na terenie działania tutejszej PSSE nadzorem objęty jest 1 blok żywienia w domu dziecka Centrum Obsługi Placówek Przystań, ul. Rejowska 53, 26 - 110 Skarżysko - Kam, który został w marcu 2020r przekazany przez WSSE Kielce. W zakładzie tym WSSE Kielce przeprowadziło 1 kontrolę sanitarną kompleksową wraz z wypełnieniem arkusza oceny zakładu.

2. Działania podejmowane w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

2.1 Nadzór nad bazą żywnościowo – żywieniową przy trasach turystycznych i w miejscach wypoczynku

W celu oceny bazy żywnościowo – żywieniowej zlokalizowanej w miejscowościach wypoczynkowych i przy trasach turystycznych w sezonie letnim pod nadzorem znajdowało się ogółem: 36 obiektów, w tym: 17 sklepów, 5 zakładów małej gastronomii, 12 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 2 zakłady produkcji. Przeprowadzono w nich łącznie 23 kontrole sanitarne.

2.2 Nadzór nad żywieniem dzieci i młodzieży podczas wypoczynku

Dokonano oceny obiektów żywieniowych podczas wypoczynku dzieci i młodzieży zarówno letniego jak i zimowego. Podczas wypoczynku letniego skontrolowano:

- 3 zakłady żywienia zbiorowego otwartego, w których zorganizowany był wypoczynek w formie wyjazdowej,
- 2 placówki szkolne, w których zorganizowane były wypoczynki w formie półkolonii z wyżywieniem,

Podczas wypoczynku letniego łącznie przeprowadzono 12 kontroli tematycznych, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości w stanie sanitarno – higienicznym placówek jak też w żywieniu dzieci i młodzieży.

Wypoczynek zimowy dzieci zorganizowany był w 4 szkołach podstawowych oraz w 2 hotelach w Suchedniowie, które prowadziły również żywienie uczestników. Przeprowadzono 7 kontroli podczas trwania wypoczynku zimowego.

Łącznie podczas trwania wypoczynku zarówno letniego jak i zimowego przeprowadzono 19 kontroli wspólnie z Sekcją Higieny Dzieci i Młodzieży. Nieprawidłowości nie stwierdzono, nie wpłynęły również do PSSE żadne skargi czy interwencje dotyczące stanu sanitarnego czy też funkcjonowania w/w obiektów.

2.3 Współpraca Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej.

Współpraca Inspekcji Sanitarnej i **Inspekcji Weterynaryjnej** na terenie powiatu skarżyskiego oparta jest o porozumienie podpisane w dniu 16.11.2018r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku - Kamiennej i Powiatowego Lekarza Weterynarii w Skarżysku - Kamiennej.

W ramach współdziałania i współpracy obu Inspekcji, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku - Kamiennej przekazał Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii harmonogram kontroli na 2020 rok, w którym uwzględniony został jeden zakład tj. Hurtownia artykułów produkcji masarskiej PROGRESS w Skarżysku - Kamiennej ul. Bobowskich 4. Nie przeprowadzono kontroli sanitarnej w/w zakładzie. Przeprowadzono kontrolę wspólnie z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Skarżysku- Kamiennej Krzysztofem Bąk w Firmie NUR Agnieszka Urbańczyk ul. 3-go Maja 251; 26-110 Skarżysko-Kamienna dotyczącą wspólnych kontroli zakładów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz wdrożonych w tym zakładzie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia zachorowań na Covid-19 wśród pracowników. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Na terenie powiatu brak jest zakładów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w sprzedaży na odległość (wysyłkowej) produktów pochodzenia zwierzęcego oraz zakładów produkujących lub przechowujących środki spożywcze, które produkują lub wprowadzają na rynek pasze lub materiały paszowe dla zwierząt.

W roku sprawozdawczym współpracowano z Powiatowymi Lekarzami Weterynarii w następujących sprawach:

1) stwierdzenia obecności *Salmonella Infantis* w mięsie drobiowym pozyskanym z uboju w dniu 04.06.2020r (nr partii 09062020) przez rzeźnię „DRÓB-POL” Zagórze 78A, 26-140 Łączna. Po uzyskaniu informacji od PLW w Skarżysku- Kamiennej przeprowadzono 2 kontrole sanitarne interwencyjne w Sklepach firmowych tego zakładu. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w sprzedaży w/w kwestionowanej partii mięsa drobiowego. W wyniku czynności kontrolnych ustalono, iż mięso drobiowe pozyskane z uboju w dniu 04.06.2020r zostało wprowadzone do obrotu w dniach od 04.06.2020 do 09.06.2020r. Całość dostarczonej kwestionowanej partii została w całości sprzedana indywidualnym klientom. O wynikach kontroli powiadomiono PLW w Skarżysku- Kamiennej.

2) stwierdzenia dodatniego wyniku badania urzędowego obecności *Salmonella Newport* i *Salmonella Infantis* w mięsie, podrobach i elementach porzbiowych drobiowych, pochodzących z Zakładów Mięsnych Szubryt Zbigniew Szubryt ul. Węgrzynek 50, 33-395

Chełmiec. Po otrzymaniu powiadomienia przeprowadzono rozmowy telefoniczne z właścicielami sklepów wskazanych w listach dystrybucyjnych. Podczas przeprowadzonych rozmów ustalono, iż w sprzedaży brak jest kwestionowanej partii mięsa. Całość dostarczonej partii we wszystkich sklepach została sprzedana indywidualnym klientom. O wynikach kontroli powiadomiono PLW w Nowym Sączu.

2.4 Współpraca Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Farmaceutycznej

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną oparta jest o porozumienie ramowe z dnia 14.07.2008r. o współpracy Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Porozumienie z dnia 10.10.2008r. o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie świętokrzyskim, zawartych w celu zapewnienia sprawnego nadzoru nad obrotem suplementami diety lub środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego w placówkach objętych jednocześnie nadzorem obu inspekcji.

Na terenie powiatu znajduje się:

- **31 aptek** wpisanych do rejestru na podstawie przesłanego przez Państwową Inspekcję Farmaceutyczną w ramach współpracy wykazu.

- **1 sklep zielarsko-medyczny „Ziołowa Apteczka”** w Skarżysku- Kamiennej ul. Metalowców 1, prowadzony przez Apteka „Na Zachodnim”, Katarzyna Józwik Sp. J. ul. Legionów 104, 26-110 Skarżysko-Kamienna.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną interwencyjną w związku z powiadomieniem alarmowym sprawie stwierdzenia zawartości glutenu powyżej 80mg/kg w produkcie pn.: Organic coconut sugar. Podczas kontroli stwierdzono, iż na stanie znajdują się dwa opakowania jednostkowe w/w produktu, który został wycofany i odłożony w wydzielone miejsce w magazynie. Zobowiązano kierownika sklepu o dostarczenie dokumentu potwierdzającego utylizację kwestionowanych partii produktu.

W 2020 roku w obiektach podlegających wspólnemu nadzorowi obu Inspekcji przeprowadzono 2 kontrole ponadplanowe. Przeprowadzone kontrole dotyczyły: 1 kontrola tematyczna w zakresie poboru próbek, natomiast 2 kontrola interwencyjna dotycząca powiadomienia alarmowego.

2.5 Współpraca Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oparta jest o porozumienie ramowe z dnia 22.04.2009r. o współpracy tych Inspekcji. W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono wspólnych kontroli **PIS-IOŚ-PIORiN** ze względu na okres epidemii.

W 2020r. współpracowano z **Komendą Powiatową Policji w Skarżysku – Kamiennej**, wspólnie przeprowadzano kontrole akcyjne w obiektach żywnościowych w zakresie przestrzegania wymagań COVID 19 - łącznie przeprowadzono 860 kontroli.

Współpracowano również z samorządami powiatowym i miejskim przekazując sobie wzajemnie potrzebne informacje. Dla Rady Powiatu oraz Starosty przekazano roczną ocenę stanu sanitarnego powiatu.

2.6 Działania w ramach Systemu Szybkiego Ostrzegania dla Żywności i Pasz –RASFF.

W 2020r. przeprowadzono 33 kontrole sanitarne i sporządzono 31 adnotacji służbowych. W związku z otrzymanymi **powiadomieniami alarmowymi**, przeprowadzono 33 kontrolę sanitarne podczas których poszukiwano w obrocie produktów objętych tymi powiadomieniami. Powiadomienia te dotyczyły:

- stwierdzenia zawartości glutenu w produkcie pn. Organic coconut sugar, - stwierdzono, na stanie dwa opakowania jednostkowe w/w produktu, który został wycofany i zabezpieczony. Okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;

- stwierdzenia przekroczenia NDP w produkcie pn. „Mąka żytnia chlebowa bio typ 720” - nie stwierdzono na stanie kwestionowanej partii produktu;

- stwierdzenia obecności *Salmonella* w produkcie pn. „Acor Bazylia” - stwierdzono w sprzedaży w/w produkt, który został wycofany i zabezpieczony. Okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;

- wykrycia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. Salceson z czosnkiem - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;

- wykrycia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. Kielbasa z Gór Świętokrzyskich - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;

- wykrycia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. Szynka Babuni - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;

- stwierdzenia niezadeklarowanej obecności alergenu gorzycy w pasteryzowanym serku z mleka krowiego, ustalono, iż w dwóch sklepach znajdowało się 18 sztuk kwestionowanego produktu. Został on wycofany i odłożony w wydzielonym miejscu w magazynie - okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;

- stwierdzenia obecności *Salmonella Amsterdam* i *Salmonella Livingstone* w produkcie pn. „KRESTO SEZAM”, - stwierdzono, na stanie 3 sztuki kwestionowanego wyrobu, który został wycofany i zabezpieczony . Okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;

- stwierdzenia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. „Kielbasa pieczona”- nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;

- wykrycia *Salmonella Enteritidis* i *Salmonella Infantis* w mrożonych marynowanych paskach z kurczaka - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;
- wykrycia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn.: Mielonka tyrolska Kraina Wędlin- nie stwierdzono w sprzedaży;
- stwierdzenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w produkcie pn.: „Rodzynki Sułtańskie FRESCO” - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;
- wykrycia *Salmonella* z grupy BO w próbce produktu pn. „Papryka słodka mielona”, stwierdzono na stanie magazynowym 78 sztuk kwestionowanego produktu, który został wycofany i zabezpieczony na magazynie - okazano dokument odbioru przez producenta;
- wykrycia obecności *Salmonella spp* w produkcie pn.: Kebab wołowo-indyczo-barani - ustalono, iż na stanie zakładu znajdowało się 4,8 kg w/w produktu. Został on zdjęty z grilla i po wystudzeniu położony do zamrażarki w celu zwrotu do producenta - okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;
- obecności pałeczek *Salmonella* na skorupce jaj w związku z wykryciem obecności bakterii *Salmonella Enteritidis* na fermie. W wyniku przeprowadzonych kontroli 25 opakowań kwestionowanego produktu zostało wycofane z obrotu i zabezpieczone. Okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;
- stwierdzenia przekroczenia WWA w produkcie pn. „Chipsy Bananowe” - nie stwierdzono na stanie kwestionowanego produktu, został on w całości sprzedany klientom indywidualnym.
- stwierdzenia obecności *Salmonella Enteritidis* w próbkach kału pochodzących ze stada kur niosek- podczas kontroli stwierdzono w jednym sklepie 32 opakowania jaj (480 sztuk) pochodzących z tego stada, które zostały wycofane ze sprzedaży i zabezpieczone w wydzielonym miejscu na magazynie - okazano dokument potwierdzający utylizację kwestionowanych partii produktu;
- stwierdzenie obecności *Salmonella Enteritidis* w urzędowych próbkach mięsa drobiowego, uzyskano informację iż w sklepie wskazanym na liście dystrybucji brak jest kwestionowanej partii produktu;
- wykrycia obecności bakterii z grupy coli w produkcie pn. Mama I Ja Saguaro Junior, Woda źródłana niegazowana - nie stwierdzono na stanie kwestionowanego produktu.
- stwierdzenia kadmu w produkcie Nestle Sinlac bezglutenowy produkt zbożowy po 4 miesiącu - nie stwierdzono na stanie kwestionowanego produktu;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości – glifosatu w produkcie pn. Kasza gryczana prażona Sonko – nie stwierdzono na stanie kwestionowanego produktu;

W 2020 r. przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych oraz 22 rozmowy telefoniczne - w związku z **powiadomieniami informacyjnymi**, sprawdzając czy produkty objęte powiadomieniem znajdują się w obrocie. Powiadomienia te dotyczyły:

- stwierdzenia w badaniu właścicielskim *Salmonella Inafatis* w skórkach drobiowych oraz elementów drobiowych - nie stwierdzono na stanie kwestionowanego produktu;

- stwierdzenia zawartości czerwieni koszenilowej E124 w środku spożywczym pn. „Galaretka STANDARD o smaku truskawkowym w proszku” - nie stwierdzono kwestionowanego produktu;

- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu w produkcie pn. zarodki Pszenne Prażone – Dobra Kaloria - nie stwierdzono na stanie kwestionowanego produktu;

- wykrycia obecności bakterii *Salmonella Enteritidis* w produkcie pn. Chilled chicken fillet,- nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;

- najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów glicydu oraz estrów 3 MPCD w produkcie pn. Olej z ryżu MI'RA – nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu;

- stwierdzenia obecności larw *Anisakis* w ikrze śledzia - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanej partii produktu;

- stwierdzenia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. „Ogonówka” - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanej partii produktu;

- stwierdzenia obecności *Listeria monocytogenes* w produkcie pn. „Baleron” - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanej partii produktu;

- przekroczeniem pozostałości pestycydu glifosatu w produkcie pn. Kasza jaglana K-Clasic, podczas kontroli stwierdzono 4 sztuki kwestionowanego produktu, który został wycofany ze sprzedaży - okazano fakturę korygującą;

- stwierdzenia w skórkach z szyi kurcząt brojlerów obecności *Salmonella Enteritidis* - nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanej partii przedmiotowego produktu. Ponadto przeprowadzono 6 rozmów telefonicznych z odbiorcami drobiu i jego elementów ustalono, iż w sprzedaży brak było kwestionowanej partii przedmiotowego produktu;

- stwierdzenia niewłaściwej jakości organoleptycznej środka spożywczego pn. bułki pszenne do hamburgerów z sezamem „maxi BURGER buns with sesame” przeprowadzono rozmowy telefoniczne i ustalono, iż brak jest na stanie kwestionowanych produktów, część z nich została odesłana do dostawcy (okazano dokumenty zwrotu), natomiast pozostała ilość sprzedana klientom indywidualnym;

- stwierdzenia niewłaściwej jakości organoleptycznej (obcy chemiczny) w produkcie DAN CAKE Chleb tostowy pszenny pełnoziarnisty - nie stwierdzono na stanie;

- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – metylochloropyryfosu w środku spożywczym pn. Grejpfruty czerwone - ustalono telefonicznie, iż brak jest na stanie owoców o wskazanym numerze partii.

W 2020r sporządzono 10 adnotacji służbowych – w związku z **powiadomieniem nie alarmowym**, które dotyczyły:

- obecności nie zadeklarowanej substancji sildenafilu w suplemencie diety pn. Vimax Vig RX, ustalono telefonicznie iż brak jest na stanie w/w produktu;

- produktu pn. „Dipper XL Tongue Painter Raspberry” marki Vidal, pochodzącego z Hiszpanii - nie stwierdzono w sprzedaży w/w środka spożywczego.

3. Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W roku sprawozdawczym zaplanowano 176 próbek, w tym 68 próbek do badań chemicznych i 108 próbek do badań mikrobiologicznych. Zgodnie z planem pobrano 164 próbki w tym 103 próbki mikrobiologiczne i 61 próbki chemiczne.

Nie pobrano 5 próbek do badania mikrobiologicznego z grupy suplementy diety i podobne preparaty zawierające składniki pochodzenia zwierzęcego takie jak: kolagen, białka serwatkowe, 1 próbki wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością tj. wyroby z melaminy do badania w zakresie migracji formaldehydu (brak możliwości pobrania), 6 próbek w związku z nieobecnością pracowników z powodu choroby.

Ponad planowo zostały pobrane 52 próbki, w tym: 46 próbek mikrobiologicznych , 1 próbka produktu kosmetycznego, 1 próbka chemiczna pobrana za PSSE Staszów, 4 próbki na obecność szkodników.

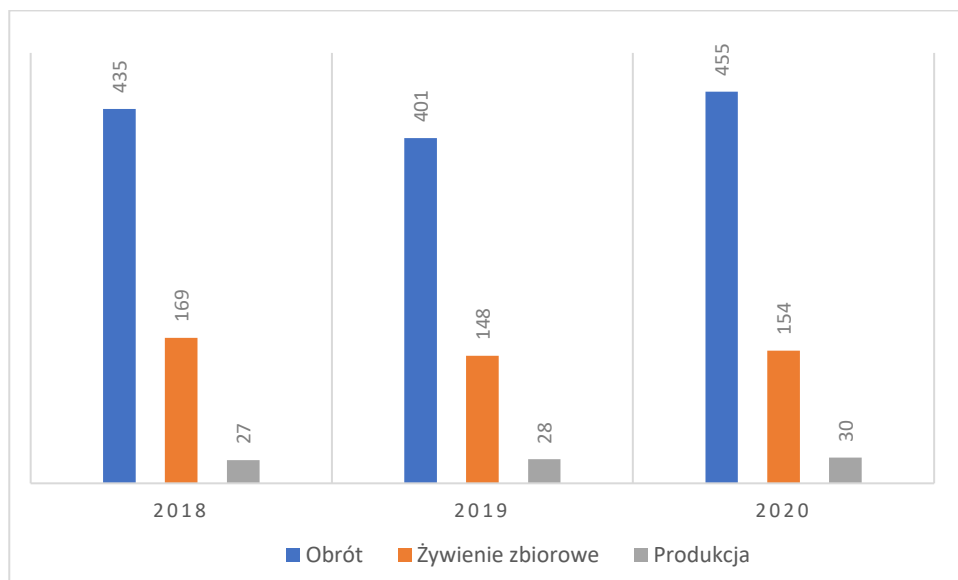
W roku 2020r. wyniki badań kwestionowały jakość zdrowotną 5 pobranych próbek (próbki mikrobiologiczne).

W ramach przeprowadzonych kontroli sanitarnych zakwestionowano i wycofano z obrotu środki spożywcze na łączną kwotę 4289.00 zł.

1. Stan wdrożenia systemu HACCP w latach 2017-2020:

Stan wdrożenia zasad systemu HACCP w zakładach produkcji żywności, zakładach żywienia zbiorowego oraz miejscach obrotu żywnością na terenie powiatu jest zadawalający.

Na koniec 2020 r. zasady systemu HACCP zostały wdrożone w 30 zakładach produkcyjnych, w 47 zakładach żywienia zbiorowego otwartego, w 56 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w 51 zakładach małej gastronomii oraz w 455– zakładach obrotu. Jeżeli występują nieprawidłowości w prowadzeniu i dokumentowaniu systemu HACCP, to głównie w małych przedsiębiorstwach, zatrudniających jednego lub dwóch pracowników.

Rys. 33 Stan wdrożenia systemu HACCP w obiektach produkcji żywności, zakładach żywienia zbiorowego oraz w zakładach obrotu żywnością w latach 2018 – 2020

Podsumowanie

Przeprowadzane kontrole w 2020 r nie odzwierciedlają faktycznego stanu sanitarnego jaki miał miejsce w nadzorowanych zakładach, gdyż z zaplanowanych kontroli wykonano tylko 20%. Powodem nie wykonania tych kontroli była panująca sytuacja epidemiczna w kraju, zamknięcie wielu obiektów, a także zaangażowanie pracowników sekcji do prac związanych z covid-19. Realizowano przede wszystkim kontrole związane z interwencjami społeczeństwa, a także z powiadomieniami dotyczącymi produktów spożywczych kwestionowanych ze względu na złą jakość a wprowadzanych do obrotu.

VI. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy.

Głównym celem nadzoru Inspekcji Sanitarnej w zakładach pracy była ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy. Prowadzono nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy oraz nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.

W ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy znajduje się 256 obiektów, z czego 181 stanowi zakłady pracy, a 47 to placówki ochrony zdrowia, sklepy spożywcze, w których przeprowadzane są kontrole doraźne i akcyjne.

Tabela 8. Struktura zakładów pracy według liczby zatrudnionych.

Liczba pracowników zatrudnionych w zakładzie	Liczba zakładów pracy	Procent udziałowy w ogólnej ilości zakładów [%]
do 9	147	57
10-49	80	31
50-249	27	11
>250	2	1
Ogółem	256	100

Ryc. 34. Struktura zakładów pracy ze względu na liczbę osób zatrudnionych.

Największą grupę nadzorowanych obiektów w stosunku do zakładów objętych ewidencją stanowią przedsiębiorstwa małe.

1. Zakres kontroli warunków pracy .

W 2020 roku przeprowadzono łącznie 65 kontroli w tym:

- 47 kontroli sanitarnych ;
- 8 kontroli w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie podejrzenia choroby zawodowej;
- 10 wizytacji zakładów pracy w związku ze zgłoszeniem podejrzenia choroby zawodowej.

Łącznie przeprowadzono kontrole w 57 zakładach zatrudniających 807 pracowników.

W związku z zaistniałą sytuacją i stanem epidemii priorytetem w prowadzeniu kontroli był nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu i stosującymi produkty biobójcze głównie środki do dezynfekcji oraz kontrola przestrzegania wymogów rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii . Kontrolowano głównie przestrzeganie nakazu zakrywania ust i nosa oraz czy zapewniono rękawiczki jednorazowe lub środki do dezynfekcji.

Na terenie powiatu skarżyskiego w 2020 roku nie funkcjonowały podmioty, które wprowadzały do obrotu lub produkowały środki zastępcze czy nowe substancje psychoaktywne.

W związku z tym w 2020 nie prowadzono postępowań administracyjnych w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych czy nowych substancji psychoaktywnych ani też nie otrzymano od innych organów spraw do prowadzenia zgodnie z właściwością miejscową Nie wydawano również decyzji administracyjnych dotyczących środków zastępczych / nowych substancji psychoaktywnych .

Obecnie w depozycie Komendy Powiatowej Policji w Skarżysku- Kamiennej oraz w depozycie Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach pozostaje łącznie 46 sztuk produktów będących środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. Produkty pozostające w depozycie pozostaną do czasu zakończenia spraw prowadzonych przez Centralne Biuro Śledcze Policji w Rzeszowie . W sierpniu 2018 roku przekazano do Szpitala Powiatowego w Skarżysku- Kamiennej wzór druku wymagany do zgłoszenia przypadków zatruc dopalaczami zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – druk obowiązuje w dalszym ciągu. Informacje o zatruciach przekazywane są na bieżąco . W 2020 roku nie odnotowano przypadków zatruc dopalaczami .

2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2020 roku wydano 1 decyzję merytoryczną i 1 decyzję płatniczą w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego. Wydana decyzja administracyjna dotyczyła wycofania z obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktu biobójczego do czasu uzyskania stosownego pozwolenia na obrót produktem biobójczym oraz nakazywała wycofać z obrotu produkt i powiadomić wszystkich dalszych odbiorców o powyższym nakazie.

3. Nadzór nad warunkami pracy.

3.1. Nadzór nad warunkami pracy na stanowiskach, gdzie występowały przekroczenia NDS (najwyższego dopuszczalnego stężenia) i NDN (najwyższego dopuszczalnego natężenia).

W 2020 roku skontrolowano 47 zakładów zatrudniające 807 osób nie stwierdzono przekroczeń NDN i NDS na kontrolowanych stanowiskach pracy.

3.2. Substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz prekursorzy narkotyków.

W 2020 roku przeprowadzono 28 kontroli w 27 zakładach w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin w tym:

- 6 kontroli u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 22 kontrole u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości

Ponadto przeprowadzono 3 kontrole w zakresie prekursorów narkotyków w:

- 1 zakładzie zajmującym się wprowadzaniem do obrotu prekursorów kat. 2 i 3.
- 2 zakładach zajmujących się wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotyków kat. 3.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu prekursorów narkotyków kat. 2 i 3.

W ramach kontroli nad produktami biobójczymi, przeprowadzono 4 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych oraz 28 kontroli w zakresie stosowania w działalności zawodowej produktów biobójczych. W wyniku kontroli w jednym zakładzie pracy wprowadzającym do obrotu produkty biobójcze stwierdzono nieprawidłowości polegające na wprowadzaniu produktu biobójczego bez wymaganego zezwolenia. Wydano decyzję administracyjną, która nakazywała wstrzymanie wprowadzania do obrotu tego produktu do czasu uzyskania stosownego zezwolenia.

3.3. Czynniki rakotwórcze i mutagenne .

Zgodnie z § 4 ust.2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 roku w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy - pracodawca ma obowiązek przekazania właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym” występujących w jego zakładzie, za dany rok kalendarzowy. Informacje te trafiają następnie do właściwego powiatowego inspektora sanitarnego, który sporządza zbiorcze zestawienie i przesyła informacje z całego powiatu do Centralnego Rejestru Czynniki Rakotwórczych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi w terminie wskazanym przez Instytut. Obecnie w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej znajduje się 14 zakładów pracy, gdzie narażonych na czynniki rakotwórcze jest 519 pracowników – 226 kobiet i 293 mężczyzn. W kontakcie z w/w czynnikami pracują osoby zatrudnione min.: w służbie zdrowia, pracownicy stacji paliw, zakładów przemysłowych. Najczęściej występujące czynniki rakotwórcze to promieniowanie jonizujące oraz substancje chemiczne takie jak: dwuchromian sodu; benzen; benzyna niskowrząca, związki chromu VI. **Od dnia 22 lutego 2020 również krzemionkę krystaliczną – frakcje respirabilną powstającą w trakcie pracy** włączono do w/w rozporządzenia . Pracodawca ma więc obowiązek uwzględnić krzemionkę w rejestrze prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

4. Czynniki biologiczne

W ewidencji znajduje się 79 zakładów, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W zakładach tych występują czynniki biologiczne zaliczane do grupy 2 oraz 3 zagrożenia .Czynniki biologiczne zaliczane do grupy 2 zagrożenia – to takie, które mogą wywoływać choroby u ludzi, mogą być niebezpieczne dla pracowników, ale rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest mało prawdopodobne oraz dla których istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia - zaliczamy do nich m.in. laseczkę zgorzeli gazowej, *Escherichia coli*, wirus zapalenia wątroby typu A. Natomiast do czynników biologicznych zaliczanych do grupy 3 – czyli mogących wywoływać u ludzi ciężkie choroby, niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenienie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne oraz dla których istnieją w stosunku do nich skuteczne metody profilaktyki lub leczenia - zaliczamy m.in. wirus zapalenia wątroby typu B lub typu C.

W roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli w zakresie czynników biologicznych .

5. Choroby zawodowe.

W 2020 roku przeprowadzono 10 wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających dotyczących chorób zawodowych, w wyniku których sporządzono 6 kart oceny narażenia zawodowego i wydano 4 decyzje administracyjne, w tym: 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Dwie decyzje wydane w roku 2019 stały się prawomocne w roku 2020. W związku z powyższym w 2020 wystawiono 5 kart stwierdzenia choroby zawodowej.

Tabela 9. Stwierdzone choroby zawodowe w latach 2019 -2020.

L.p.	Pozycja w wykazie chorób zawodowych	Choroba zawodowa zgodnie z wykazem	Liczba stwierdzonych chorób	
			2019	2020
1	3	Pylice płuc	0	2
2	17	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy , uznanych za rakotwórcze u ludzi : nowotwór układu krwiotwórczego	1	1
3	22.2	Zespół wibracyjny: postać kostno-stawowa	1	1
4	26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa : borelioza	0	1

Tabela 10. Powiązanie stwierdzonych chorób zawodowych z wykonywaną pracą w 2020r

PKD	Nazwa grupowania PKD	Numer choroby zawodowej z wykazu	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych chorób
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna.	22	Zespół wibracyjny	1
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna.	26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa -borelioza	1
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie .	3	Pylice płuc	1
27	Produkcja metali (klasyfikacja PKD z 1997)	3	Pylice płuc	1
27	Produkcja metali (klasyfikacja PKD z 1997)	17	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi.	1

6. Działalność w zakresie promocji zdrowia w środowisku pracy :

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas kontroli zakładów pracy, jak również poprzez umieszczanie na stronach internetowych odpowiednich informacji, realizowali zadania dotyczące promocji zdrowia w miejscu pracy, a mianowicie:

- Realizowanego programu „Miejsce pracy wolne od dymu tytoniowego” , ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w zakładach pracy;
- Rozpowszechnianie materiałów oświatowo-zdrowotnych - UWAGA ODRA .
- Rozpowszechnianie w zakładach pracy ulotek w związku z koronawirusem .

Podsumowanie

Nadzór środowiska pracy realizowany był poprzez kontrole warunków zdrowotnych środowiska pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

W związku z zaistniałą sytuacją i stanem epidemii priorytetem w prowadzeniu kontroli był nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu i stosującymi produkty biobójcze głównie środki do dezynfekcji oraz kontrola przestrzegania wymogów rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Kontrolowano głównie przestrzeganie nakazu zakrywania ust i nosa oraz czy zapewniono rękawiczki jednorazowe lub środki do dezynfekcji.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakładach pracy przestrzegany był nakaz zakrywania ust i nosa, zachowane były odpowiednie odległości między stanowiskami pracy oraz zapewniono pracownikom środki do dezynfekcji.

W zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych głównie środków do dezynfekcji rąk i powierzchni stwierdzono w jednym zakładzie wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego bez wymaganego przepisami prawa pozwolenia na obrót produktem biobójczym. Produkt ten przeznaczony był do dezynfekcji rąk, do użytku domowego, w biurach, gabinetach kosmetycznych, salonach fryzjerskich, w branży spożywczej, przetwórczej. Produkt został wycofany z obrotu, a producenta zobowiązano do poinformowania dalszych odbiorców o powyższym nakazie i odebranie produktu.

Oceniając obszar środków zastępczych /nowych substancji psychoaktywnych należy stwierdzić, że w roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków wprowadzania do obrotu zakazanych substancji ani przypadków zatrucia zakazanymi substancjami.

VII. Nadzór nad placówkami nauczania i wychowania oraz placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży.

Działalność i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży obejmują sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- stanu sanitarno- higienicznego i technicznego placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych,

- higieny procesu nauczania,

- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach,

- warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania,

- nadzoru nad warunkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W 2020 roku (od 16.03.2020 r.) Państwowa Inspekcja Sanitarna nadzorowała ogółem 68 placówek przeznaczonych dla dzieci i młodzieży (12 przejętych spod nadzoru ŚPWIS i 1 poradnię psychologiczno-pedagogiczną objętą nadzorem sanitarnym przez PPIS w Skarżysku - Kam. od początku 2020 r.), w tym m. in. placówki edukacyjne (przedszkola i szkoły), opiekuńczo-wychowawcze (m. in. specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze , dom dziecka, bursa, żłobki i kluby dziecięce), placówki pracy pozaszkolnej i inne, np. bursy, świetlice środowiskowe oraz 23 placówki wypoczynku.

W liczbie tej mieściło się 16 szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące, 15 zespołów szkół, w tym 9 zespołów szkół ogólnokształcących i 6 zespołów szkół ponadpodstawowych. Ponadto nadzorem objętych było 7 żłobków i klubów dziecięcych, 12 samodzielnie funkcjonujących przedszkoli oraz 16 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną i wprowadzonymi w całym kraju obostrzeniami sanitarnymi od 15.03.2020 r. zostały zawieszona kontrole sanitarne w nadzorowanych placówkach oświatowo-wychowawczych, a pracownik Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży został oddelegowany do innych zajęć związanych z pracą przy pandemii. Kontrole kompleksowe przeprowadzono w 22 placówkach nauczania i wychowania, ogółem w 2020 roku skontrolowano 23 formy wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży szkolnej.

Przeprowadzono łącznie 70 kontroli sanitarnych, wydano 4 decyzje administracyjne, ogółem wyegzekwowano 5 decyzji, w tym 4 z lat ubiegłych, tj. z lat 2018-2019 r.

Do skontrolowanych w 2020 r. placówek wszystkich typów uczęszczało 3 211 uczniów.

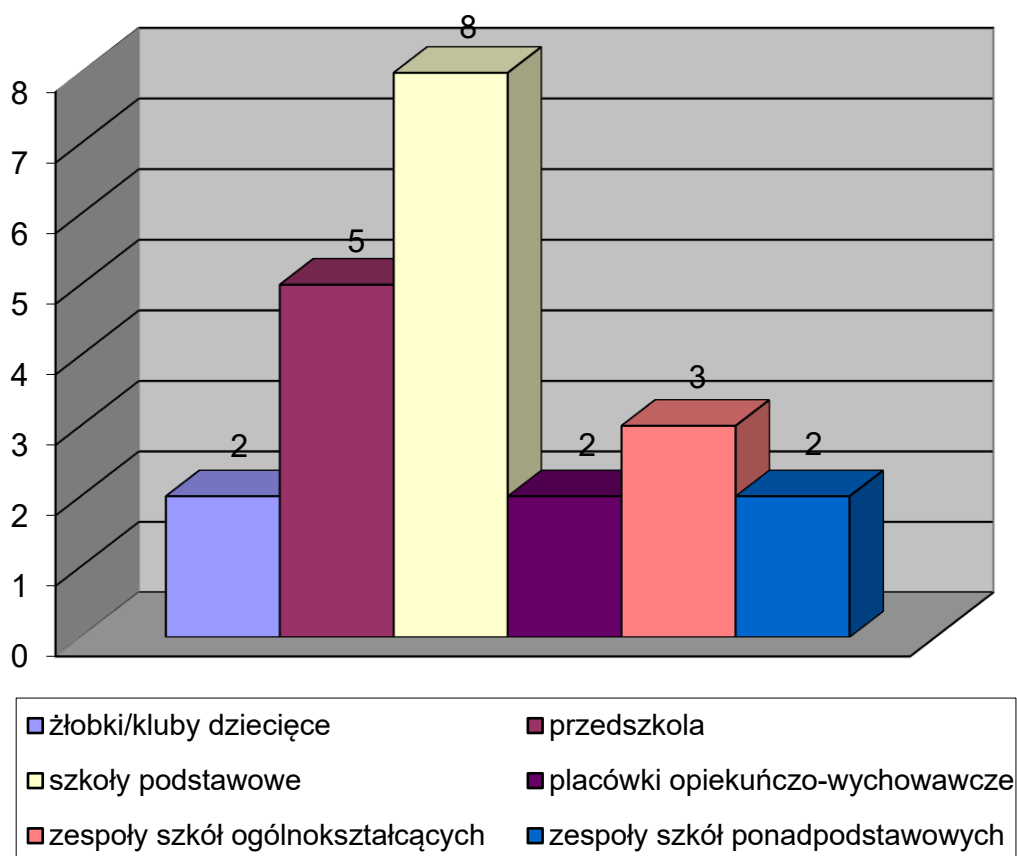
Od 16 marca 2020 r. nastąpiła zmiana w ewidencji placówek oświatowych w powiecie skarżyskim w związku z przekazaniem obiektów (13 placówek), dla których organem prowadzącym jest powiat skarżyski, spod nadzoru Świętokrzyskiego Państwowego

Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego pod nadzór Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Skarżysku - Kam.

Przeprowadzone w 2020 roku kontrole sanitarne wykazały, że nadal:

- 2 placówki korzystały z systemu kanalizacji lokalnej
- w 2 placówkach na 1 urządzenie ustępowe przypadała ponadnormatywna liczba uczniów.

W celu oceny warunków na stanowisku pracy ucznia pod kątem zgodności z zasadami ergonomii wykonano ogółem 525 badań, w tym 1461 pomiarów fizycznych.

Ryc. 35. Placówki nauczania i wychowania objęte nadzorem w 2020 roku.

1. Dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów, prawidłowość tygodniowych rozkładów lekcji, zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne oraz posiadana infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów przeprowadzono w 6 placówkach w 29 oddziałach, analizując 487 stanowisk pracy uczniów, tj. w 1 przedszkolu, 2 szkołach podstawowych i w 3 zespołach szkół ogólnokształcących.

W badanych placówkach stwierdzono 16 stanowisk nieprawidłowych w 6 oddziałach w 2 placówkach.

Skontrolowano tygodniowy rozkład lekcji w 5 placówkach w 38 oddziałach (w 17 oddziałach w 3 szkołach podstawowych oraz w 21 oddziałach w 2 zespołach szkół).

Niezgodności z zasadami higieny stwierdzono w 1 szkole w 2 oddziałach (w 2 oddziałach w 1 szkole podstawowej); nieprawidłowości nie stwierdzono w żadnym oddziale w badanych zespołach szkół ogólnokształcących.

Tabela 11 Higiena procesu nauczania

RODZAJ PLACÓWK K	HIGIENICZNA OCENA ROZKŁADÓW ZAJĘĆ LEKCYJNYCH				ERGONOMIA MEBLI SZKOLNYCH I PRZEDSZKOLNYCH					
	Ocenie poddano rozkład zajęć szkolnych		Nieprawidłowe stwierdzono		Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów			Nieprawidłowe stwierdzono		
	ile oddziałów	w ilu placówkach	w ilu oddziałac h	w ilu placówkach	w ilu oddziałach	w ilu placówkach	ile stanowisk	w ilu oddziałac h	w ilu placówkach	ile stanowisk
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
przedszkola					4	1	91	0	0	0
szkoły podstawow e	17	3	2	1	13	2	173	4	1	6
zespoły szkół	21	2	0	0	12	3	223	2	1	8
szkoły podstawow e	21	2	0	0	12	3	223	2	1	8
razem	38	5	2	1	29	6	487	6	2	16

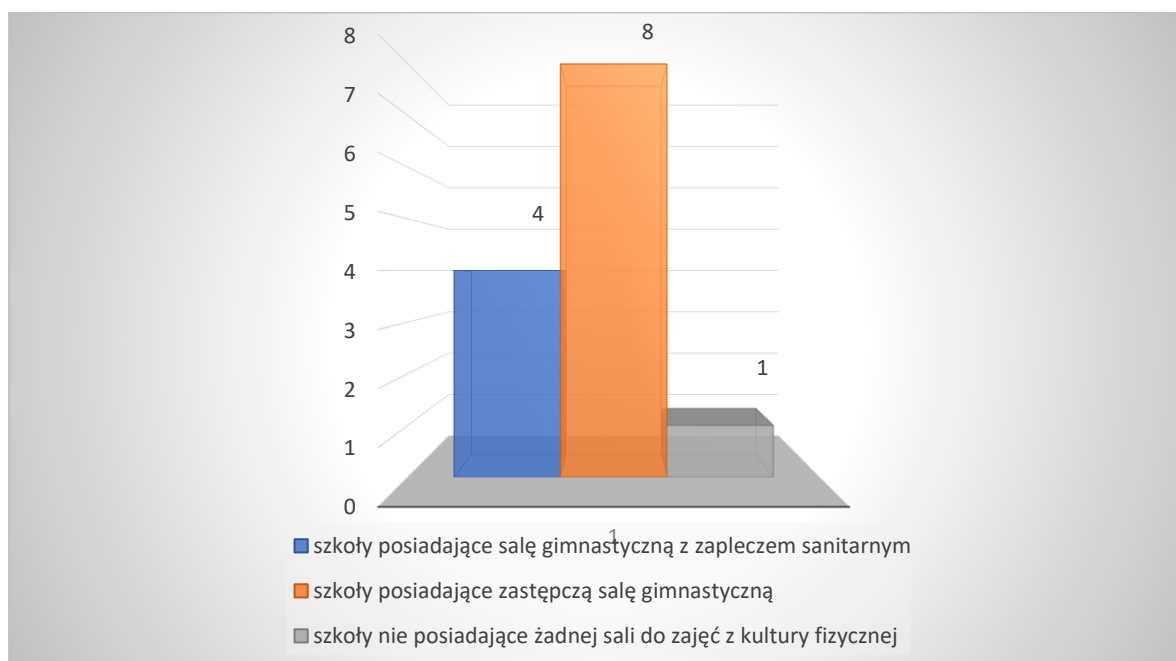
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach wprowadziło obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówce podręczników i przyborów szkolnych w celu odciążenia plecaków szkolnych. Z obowiązku tego w pełni wywiązało się 100% skontrolowanych szkół (zapewniając możliwość zostawienia podręczników i przyborów szkolnych uczniom wszystkich klas). Pomimo możliwości pozostawiania zeszytów, podręczników i przyborów w szkole uczniowie zmuszeni są zabierać je do domu, ze względu na potrzebę nauki, przygotowania się do szkoły na kolejny dzień oraz odrabiania zadanych prac domowych. Samo zapewnienie miejsca na pozostawienie podręczników w szkole nie rozwiązuje problemu ciężkich plecaków, potrzebne są jeszcze inne rozwiązania dotyczące systemu nauczania.

Na 13 skontrolowanych kompleksowo placówek oświatowych 12 posiadało salę gimnastyczną. Z obiektów posiadających salę gimnastyczną 4 szkoły miały salę gimnastyczną z zapleczem sanitarnym (z natryskami, ustępami, przebieralniami), 8 zastępczą salę gimnastyczną. W 1 szkole stwierdzono jej brak (Szkoła Podstawowa w Grzybowej Górze).

Podczas kontroli stwierdzono, że w szkołach posiadających salę gimnastyczną z zapleczem sanitarnym nie jest ono w pełni wykorzystane, gdyż:

- w 3 placówkach natryski były czynne, ale nieużywane
- w 1 placówce natryski były używane sporadycznie po zajęciach WF.

W 2020 roku, w związku z pandemią SARS-CoV-2 uczniowie żadnej ze szkół nie mieli możliwości korzystania z basenu, ani z hali sportowej.

Ryc. 36. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach .

2. Opieka medyczna w szkołach

Problemem jest brak opieki medycznej w szkołach. Skontrolowano 13 szkół.

Stwierdzono, że na terenie placówek:

- w 13 nie jest zapewniona podstawowa opieka lekarska (100 %)
- w 4 brak gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (opieka pielęgniarska zapewniona we wszystkich szkołach, ale poza placówką, bądź pielęgniarka z innej placówki przyjeżdża do szkoły (30,8 %)
- w 12 nie zapewniono opieki stomatologicznej (92,3 %).

W placówkach szkolnych, w których nie zapewniono opieki medycznej, uczniowie korzystają z profilaktycznej opieki zdrowotnej w przychodni lub ośrodka zdrowia.

3. Działalność prowadzona w zakresie dożywiania.

Dożywianie w szkołach prowadzone jest w formie obiadów jedno- lub dwudaniowych. Z w/w form dożywiania w 2020 roku skorzystało 852 uczniów w 13 skontrolowanych placówkach.

Na 13 skontrolowanych placówek prowadzących dożywianie:

- 4 placówki (30,8 %) wydawało posiłki dwudaniowe, z których korzystało 425 dzieci,
- 8 placówek (61,5 %) wydawało posiłki jednodaniowe, z których korzystało 427 dzieci,

W 1 zespole szkół ponadpodstawowych dla młodzieży pełnoletniej nie prowadzono dożywiania. Z posiłków dofinansowanych przez Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej korzystało 96 uczniów (11,3 %).

4. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2020 roku w powiecie skarżyskim zorganizowano wypoczynek dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej (kolonie i obozy sportowo-rekreacyjne) oraz w miejscu zamieszkania, jako półkolonie zimowe i letnie.

Z wypoczynku zimowego oraz letniego dzieci i młodzieży w powiecie skarżyskim skorzystało ogółem 764 osoby na 23 formach wypoczynku. Przeprowadzono 23 kontrole wypoczynku dzieci i młodzieży: 7 kontroli sanitarnych w trakcie wypoczynku zimowego i 16 podczas wypoczynku letniego. W żadnym z obiektów nie stwierdzono zaniedbań w zakresie porządku i czystości. Na wszystkich wypoczynkach wyjazdowych zapewniona była opieka medyczna

Podsumowanie

Zdecydowana większość skontrolowanych, nadzorowanych placówek oświatowo-wychowawczych zapewniła w 2020 r. bezpieczne i higieniczne warunki nauczania, wychowania i opieki dzieciom i młodzieży.

W roku 2020 nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektu odnotowano w 4 skontrolowanych placówkach (18,18 %), podczas gdy w 2019 roku stwierdzono je w przypadku 8 placówek (14,5 %), a w 2018 r. stwierdzono je w przypadku 12 placówek (21,8%).

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym dostęp do bieżącej ciepłej wody przy wszystkich umywalkach w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych.

W 2020 roku nie wydano żadnej decyzji administracyjnej w zakresie poprawy warunków do utrzymania higieny osobistej.

Nadal aktualnym problemem są niedostateczne warunki do prowadzenia zajęć wf w szkołach (np. niedostateczna liczba pełnowymiarowych sal gimnastycznych z zapleczem, prowadzenie zajęć na szkolnym korytarzu). Zastrzeżenia budzi również fakt, że szkoły, które posiadają pełną infrastrukturę do prowadzenia zajęć sportowych i czynne natryski nie umożliwiają uczniom korzystania z nich po zajęciach sportowych.

Dalszej poprawy wymaga w części placówek zagospodarowanie i urządzenie boisk sportowych oraz placów rekreacyjnych, łącznie z placami zabaw, a także utrzymanie ich w pełnej sprawności użytkowej. Niewłaściwy mikroklimat w pomieszczeniach dla uczniów (brak wentylacji w pomieszczeniach) jest nadal problemem, głównie placówek funkcjonujących w starych budynkach.

W dalszym ciągu opieka medyczna w placówkach nauczania i wychowania jest niewystarczająca ze względu na brak stałej, całodziennej opieki pielęgniarskiej oraz opieki stomatologicznej.

Wobec zagrożeń i problemów zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży konieczne jest podjęcie działań zmierzających do zapewnienia gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej na terenie szkół oraz zapewnienie całodziennej obecności pielęgniarki szkolnej.

Placówki oświatowo-wychowawcze są stopniowo doposażane w nowe meble i sprzęt posiadający odpowiednie certyfikaty zgodności lub atesty.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dokonuje analizy projektowanych działań planistycznych, inwestycyjnych i systemowo – organizacyjnych odnoszących się do obszarów gmin, powiatów, województw oraz kraju. Uzgadnia rozwiązania techniczno – budowlane obiektów i infrastruktury technicznej oraz procesów technologicznych pod kątem ich wpływu na zdrowie i życie ludzi.

W roku 2020 ogólna liczba stanowisk zajętych w ramach sprawowania nadzór zapobiegawczy wyniosła 87 (w roku 2019 było łącznie 86 sprawy). Po wieloletniej tendencji spadkowej w minionym roku ilość prowadzonych postępowań administracyjnych utrzymywała się na podobnym poziomie jak w 2018 i 2019 roku.

Sprawy załatwiane w 2020 roku przez Nadzór Zapobiegawczy to:

- Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko – 5;
- Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – 14;
- Uzgodnienia dokumentacji projektowych w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych – projekty budowlane oraz projekty zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń – 20 z czego:
 - 8 uzgodnień dotyczyło obiektów spożywczych takich jak sklepy, bary,
 - 3 to obiekty handlowe,
 - 6 zakłady usługowe,
 - 3 to inne obiekty występujące sporadycznie,
- Wyrażenie zgody na użytkowanie 34 obiektów z czego 30 to odbiory dokonane na mocy art. 56 ustawy Prawo budowlane, 4 na mocy art. 3 ust. 3 ustawy o PIS w formie opinii sanitarnej.

Dopuszczane do użytkowania inwestycje można podzielić na następujące grupy:

Obiekty oświatowe – 3;

Budynki produkcyjne – 7;

Zakłady usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej) – 5;

Budynki handlowo – usługowe, mieszkalne, biurowe – 8;

Drogi, parkingi, sieci wodociągowe lub kanalizacji sanitarnej – 7;

Inne inwestycje – 4.

W minionym roku nie przekazywano do użytkowania szczególnie ciekawych, czy zasługujących na specjalne wyróżnienie obiektów.

W 2020 roku przeprowadzono 16 kontroli i wizji lokalnych. 15 związanych z wyrażeniem zgody na użytkowanie nowych bądź adaptowanych budynków czy pomieszczeń związanych z planowaną działalnością gospodarczą. 1 kontrola związana była z wydaniem opinii o możliwości prowadzenie działalności gospodarczej.

Podsumowując sytuację powiatu w zakresie sanitarnego nadzoru zapobiegawczego stwierdzić należy że, po wieloletnim sukcesywnym spadku ilości załatwianych spraw przez nadzór zapobiegawczy w ostatnich dwóch latach tendencja ta została zatrzymana. Jednak zasadniczym zadaniem całej Stacji w roku 2020 była walka z pandemią koronawirusa SARS – CoV – 2.

IX. Promocja zdrowia i oświata zdrowotna.

Działania podejmowane w 2020 roku przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej wynikały z:

- Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z 14 marca 1985 roku
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020
- zaleceń Ministerstwa Zdrowia oraz Światowej Organizacji Zdrowia
- sytuacji epidemiologicznej na świecie, w Polsce oraz w województwie świętokrzyskim i powiecie skarżyskim.

Inicjatorem działań prowadzonych w 2020 roku był Główny Inspektor Sanitarny. Ze względu na sytuację epidemiologiczną w Polsce, prowadzone działania skupiały się przede wszystkim na walce z epidemią COVID-19. Poza działaniami służącymi walce z epidemią podejmowano działania, które od kilku lat są realizowane przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej. Działania te dotyczyły programów edukacyjnych, kampanii społecznych i akcji profilaktycznych. W oparciu o założenia programu „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” podejmowano zadania z zakresu propagowania zdrowego stylu życia wolnego od używek. Ponadto w szkołach średnich realizowano programy edukacyjne takie jak: „ARS, czyli jak dbać o miłość” w zakresie profilaktyki uzależnień, „Podstępne WZW” obejmujący profilaktykę zakażeń HAV, HBV i HCV, program „Znamię! Znam je?” dotyczący profilaktyki czerniaka oraz program „Wybierz życie – pierwszy kok” dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy. W przedszkolach i klasach „0” szkół podstawowych realizowano program edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” oraz pilotażową edycję programu edukacji ekologicznej „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”. W szkołach podstawowych realizowano programy edukacji antytytoniowej: „Nie pal przy mnie, proszę” dla uczniów młodszych klas oraz program „Znajdź właściwe rozwiązanie” dla uczniów starszych klas, a także program „Bieg po zdrowie” dla uczniów klas IV szkół podstawowych. Ponadto organizowano, koordynowano i nadzorowano działania oświatowo-zdrowotne w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki nowotworowej, profilaktyki używania substancji psychoaktywnych a także zapobiegania nałogom, przeciwdziałania chorobom zakaźnym i niezakaźnym oraz propagowano szczepienia ochronne.

W 2020 r. realizowane były następujące programy edukacyjne o zasięgu krajowym inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz programy wojewódzkie inicjowane przez Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1. Programy edukacji antytytoniowej dla przedszkoli i szkół podstawowych.

Realizacja programów w 2020 roku była utrudniona we względu na zamknięcie placówek oświatowych w związku z epidemią koronawirusa. W części szkół i przedszkoli programy lub ich część realizowano w formie zdalnej. Odbiorcami programów byli uczniowie szkół podstawowych i dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice.

Programy edukacji antytytoniowej: „Czyste powietrze wokół nas”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” oraz „Bieg po zdrowie”.

W 2020 roku realizowano kolejne edycje programów, których celem jest wzrost wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów, opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Koordynatorzy szkolni programu prowadzili zajęcia według gotowych scenariuszy zawartych w podręcznikach programowych. Zamknięcie placówek oświatowych w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 znacząco utrudniło kontakt z koordynatorami szkolnymi programu i wpłynęło na zmniejszenie wskaźnika zwróconych kwestionariuszy sprawozdawczych do koordynatora powiatowego programu. Część zajęć została zrealizowana w formie zdalnej.

Zasięg programów w powiecie skarżyskim:

„Czyste powietrze wokół nas”

Program adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym. W roku szkolnym 2019/2020 w powiecie skarżyskim realizowany był w 12 placówkach: 8 przedszkolach i 4 oddziałach „0” w szkołach podstawowych. Łącznie programem objętych było 409 dzieci oraz 224 rodziców. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 2 wizytacje oceniające realizację programu w placówkach i nie stwierdził nieprawidłowości.

„Nie pal przy mnie, proszę”

Program skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Na terenie powiatu skarżyskiego w roku szkolnym 2019/2020 do programu przystąpiło 11 szkół podstawowych, z czego 7 zwróciło kwestionariusz sprawozdawczy do koordynatora powiatowego. Program zrealizowano wśród 176 dzieci i 123 rodziców. Z powodu zamknięcia szkół w związku z epidemią koronawirusa, w 2020 roku nie przeprowadzono wizytacji oceniających realizację programu.

„Znajdź właściwe rozwiązanie”

Adresatami programu są uczniowie klas IV-VIII szkół podstawowych. W roku szkolnym 2019/2020 na terenie powiatu skarżyskiego do realizacji programu zgłosiło się 12 szkół. 8 z nich zwróciło kwestionariusz sprawozdawczy do koordynatora powiatowego. Program został zrealizowany wśród 227 dzieci i 70 rodziców. W 2020 roku nie przeprowadzono wizytacji oceniających realizację program z powodu zamknięcia szkół w związku z epidemią koronawirusa.

„Bieg po zdrowie”

Program adresowany jest do uczniów IV klas szkół podstawowych. W roku szkolnym 2019/2020 do realizacji programu przystąpiły 4 szkoły podstawowe z terenu powiatu skarżyskiego. 2 szkoły przesłały do koordynatora powiatowego programu kwestionariusze sprawozdawcze. W sumie w programie udział wzięło 45 dzieci i 45 rodziców. W 2020 roku nie zostały przeprowadzone wizytacje oceniające realizację program z powodu zamknięcia szkół w związku z epidemią koronawirusa.

Kampanie społeczne: Światowy Dzień Bez Tytoniu (31 maja) i Światowy Dzień Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada)

Realizacja zadań w 2020 roku była znacząco utrudniona ze względu na epidemię koronawirusa i obowiązujące obostrzenia. Prowadzone działania profilaktyczne miały na celu ostrzeżenie przed konsekwencjami zdrowotnymi czynnego i biernego palenia tytoniu, promocję mody na niepalenie oraz wskazywanie korzyści wynikających z rzucenia nałogu.

31 maja - Światowy Dzień Bez Tytoniu

W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu 2020, na stronie internetowej oraz w gablocie informacyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej zamieszczono informację pt. „Ochrona młodzieży przed manipulacjami w branży tytoniowej oraz zapobieganie używaniu tytoniu i nikotyny”.

Światowy Dzień Rzucania Palenia – trzeci czwartek listopada

W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia 2020 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku-Kamiennej ogłosił konkurs plastyczny „Rzuć palenie razem z nami”. Konkurs, który miał na celu promowanie wśród dzieci i ich rodziców zachowań korzystnych dla zdrowia wynikających z życia wolnego od nałogu tytoniowego. Konkurs skierowany był do Przedszkoli i oddziałów „0” Szkół Podstawowych z terenu powiatu skarżyskiego. Uczestnicy mieli za zadanie wykonać pracę plastyczną dowolną techniką związaną tematycznie z hasłem i celami konkursu. Do konkursu przystąpiły 4 przedszkola i 2 szkoły podstawowe, łącznie nadesłano 9 prac wykonanych przez 35 dzieci. Wszystkie placówki, które wzięły udział w konkursie otrzymały nagrody rzeczowe.

Monitoring obiektów w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu w powiecie skarżyskim w roku 2020

Pracownicy poszczególnych sekcji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej sprawujący bieżący nadzór sanitarny nad placówkami oświatowo-wychowawczymi, zakładami opieki zdrowotnej, zakładami pracy, zakładami gastronomicznymi, obiektami kultury i wypoczynku, obiektami sportowymi, obiektami służącymi obsłudze podróżnych oraz nad innymi obiektami użytku publicznego, w trakcie przeprowadzania kontroli sprawdzali przestrzeganie zakazu palenia tytoniu. W roku 2020 przeprowadzono na terenie powiatu skarżyskiego 163 takich kontroli. Nie stwierdzono, by w którymś z obiektów zakaz palenia nie był respektowany.

2. Profilaktyka nadwagi i otyłości - program edukacyjny „Trzymaj Formę”

W związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i w jej konsekwencji zamknięciem placówek oświatowych, XIV edycja programu edukacyjnego „Trzymaj Formę” została zawieszona.

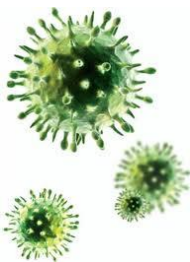
3. Krajowy Program Zwalczenia AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV

W ramach realizacji działań w zakresie profilaktyki HIV/AIDS Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła w okresie wakacyjnym dystrybucję materiałów oświatowo-zdrowotnych wśród uczestników wypoczynków letnich zorganizowanych na terenie powiatu skarżyskiego. W ramach obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS, przypadającego na dzień 1 grudnia, zamieszczono informację prasową na stronie internetowej oraz w gablocie informacyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej. Ponadto, w zależności od potrzeb działania profilaktyczne prowadzono przez cały rok w formie dystrybucji materiałów oświatowo-zdrowotnych do zakładów opieki zdrowotnej i placówek oświatowo-wychowawczych.

4. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

W roku szkolnym 2019/2020 na terenie powiatu skarżyskiego realizowana była pilotażowa edycja ogólnopolskiego programu edukacji ekologicznej „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”. Program został opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Grupa docelowa to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat oraz druga grupa odbiorców to rodzice i opiekunowie dzieci. Program ma na celu zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Uczestnicy programu zrealizują zajęcia edukacyjne, podczas których uczą się skąd się biorą produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 5 przedszkoli z terenu powiatu skarżyskiego, w tym 234 dzieci i 72 rodziców.

5. Program edukacyjny „Podstępne WZW”

W roku 2020 w szkołach ponadpodstawowych na terenie powiatu skarżyskiego realizowano kolejną edycję programu edukacyjnego „Podstępne WZW”. Program ten adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych i ma na celu upowszechnienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV wywołujących wirusowe zapalenie wątroby. W roku szkolnym 2019/2020 program realizowało 5 szkół średnich, w tym 500 uczniów. W związku z zamknięciem szkół z powodu epidemii koronawirusa, w 2020 roku nie zostały przeprowadzone wizytacje oceniające realizację program.

6. Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

W roku szkolnym 2019/2020 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna realizowała kolejną edycję programu edukacyjnego „Znamie! Znam je?” adresowanego do uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem głównym programu jest szerzenie wiedzy wśród młodzieży na temat czerniaka. Poprzez realizację programu uczniowie nabywają umiejętność rozpoznawania znamion, poznają sposób obserwowania i kontrolowania zmian na swoim ciele. W programie udział wzięło 504 uczniów z 7 szkół średnich z powiatu skarżyskiego. W związku z zamknięciem szkół z powodu epidemii koronawirusa, w 2020 roku nie zostały przeprowadzone wizytacje oceniające realizację program.

7. Program edukacyjny „Wybierz życie-pierwszy krok”

Program „Wybierz życie – pierwszy krok”, dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy i zakażeń HPV, adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2019/2020 na terenie powiatu skarżyskiego realizowano III edycję programu. Celem głównym programu jest uświadomienie młodzieży zagrożeń związanych z rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), a w konsekwencji ograniczenie ryzyka zachorowań na raka szyjki macicy. Istotna jest zarówno profilaktyka pierwotna jak i wtórna, czyli kształtowanie u młodzieży świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko zachorowania na raka szyjki macicy oraz wiedza na temat badań profilaktycznych. Realizacja programu ma zachęcać młode kobiety do regularnego wykonywania cytologii, a młodych mężczyzn uczyć brania odpowiedzialności za zdrowie bliskich im kobiet. W roku szkolnym 2019/2020 programie wzięły udział 3 szkoły z terenu powiatu skarżyskiego, w tym 136 uczniów i 60 rodziców. W 2020 roku nie przeprowadzono wizytacji oceniających realizację program z powodu zamknięcia szkół w związku z epidemią koronawirusa.

8. Dopalacze

Działania w obszarze profilaktyki zażywania zastępczych środków psychoaktywnych tzw. dopalaczy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła w ciągu całego roku.

Wszystkie te działania miały na celu informowanie o tym, czym są dopalacze i jakie zagrożenia niesie ich zażywanie. W ramach realizacji prowadzonych działań pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 6 spotkań edukacyjnych dla uczniów szkoły podstawowej oraz uczestników wypoczynków letnich zorganizowanych na terenie powiatu skarżyskiego. W spotkaniach łącznie wzięło udział 281 osób. Ponadto do szkół podstawowych i ponadpodstawowych przekazano poradnik w wersji elektronicznej „Nowe narkotyki – poradnik dla nauczycieli” do wykorzystania w bieżącej pracy w szkołach. Elektroniczna wersja tego podręcznika została również udostępniona na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku-Kamiennej.

9. Akcja Zimowa – Bezpieczne ferie 2020

Wśród uczestników 3 wycieczek zimowych zorganizowanych w szkołach podstawowych na terenie powiatu skarżyskiego, pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej rozdystrybuował materiały oświatowo-zdrowotne dotyczące profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki grypy, profilaktyki wszawicy oraz promocji szczepień ochronnych.

10. Akcja Letnia – Bezpieczne i zdrowe wakacje 2020

Działania prowadzone w ramach Akcji Bezpieczne i Zdrowe Wakacje 2020 były skierowane do dzieci i młodzieży przebywających na wycieczkach letnich organizowanych na terenie powiatu skarżyskiego. Pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadził 5 spotkań edukacyjnych, w których uczestniczyło 259 osób. Tematyka spotkań dotyczyła zdrowia oraz bezpieczeństwa podczas wakacji. Istotną częścią tych spotkań było omówienie zagadnień związanych z aktualną sytuacją epidemiologiczną w kraju. Uczestnicy spotkań dowiedzieli się czym jest koronawirus SARS-COV-2, jak się rozprzestrzenia oraz jakie są objawy zakażenia. Szczegółowo zostały omówione wytyczne oraz zalecenia GIS dotyczące zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa. Podczas spotkań pracownik PSSE przekazywał również zasady bezpiecznego wypoczynku nad wodą i przestrzegał przed nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV. Tematyka spotkań dotyczyła także zagrożeń dla człowieka ze strony środowiska naturalnego. Dzieci dowiedziały się jakie choroby mogą być przenoszone przez kleszcze i jak się przed nimi chronić a także poznały zasady postępowania w przypadku ukąszenia przez żmiję bądź użądlenia przez owady. Podczas spotkań poruszane były także zagadnienia związane z profilaktyką zatruc grzybami oraz profilaktyką bąblowicy. Tematyka spotkań dotyczyła także profilaktyki uzależnień – zwracano uwagę dzieci na szkodliwy wpływ palenia tytoniu, uczulając ich szczególnie na zjawisko biernego palenia i jego skutki zdrowotne a także przestrzegano przez zgubnymi następstwami zażywania środków zastępczych tzw. „dopalaczy”. Wśród uczestników wszystkich wycieczek prowadzona była dystrybucja materiałów oświatowo-zdrowotnych dotyczących zdrowych i bezpiecznych wakacji, profilaktyki HIV/AIDS oraz profilaktyki antytytoniowej. Ponadto w holu PSSE udostępniono materiały edukacyjne, z których mogli skorzystać pracownicy i interesanci odwiedzający Stację.

11. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

W ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w 2020 roku realizowano program edukacyjny „*ARS, czyli jak dbać o miłość?*”.

„ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców. Głównym celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2019/2020 realizowano VII edycję programu, w której udział wzięły 3 szkoły z terenu powiatu skarżyskiego, łącznie 271 uczniów. W 2020 roku nie przeprowadzono wizytacji oceniających realizację program z powodu zamknięcia szkół w związku z epidemią koronawirusa.

12. XI Skarżyski Marsz Różowej Wstążeczki

Ze względu na sytuację epidemiologiczną panującą w kraju związaną z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 organizatorzy XI Marszu Różowej Wstążeczki zmuszeni byli zmienić formułę realizacji działań promujących profilaktykę antynowotworową. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku-Kamiennej we współpracy z Urzędem Miasta Skarżyska-Kamiennej i przy partnerstwie: Skarżyskiego Klubu Amazonek, Stowarzyszenia Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Chcieć znaczy móc”, Miejskiego Centrum Kultury, Szpitala Powiatowego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej oraz skarżyskiego Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża, ogłosiła konkurs plastyczny dla uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu skarżyskiego pt. „Niech każda kobieta będzie zawsze piękna i zdrowa dla tych, których kocha”. Celem konkursu było szerzenie wiedzy na temat profilaktyki raka piersi, promowanie badań profilaktycznych oraz zwiększenie świadomości na temat nowotworu piersi. Wystawę prac nadesłanych przez uczniów w ramach konkursu można było obejrzeć do 30 września w Miejskim Centrum Kultury w Skarżysku-Kamiennej. Ponadto w dniu, w którym miał się odbyć przemarsz, czyli 24 września 2020 r. Miejskie Centrum Kultury zostało podświetlone na różowo a w holu instytucji na telebimach wyświetlane były zdjęcia z ubiegłorocznych edycji skarżyskiego Marszu Różowej Wstążeczki. Dla odwiedzających MCK przygotowany został także kącik informacyjny z materiałami oświatowo-zdrowotnymi dotyczącymi profilaktyki chorób nowotworowych. Również w holu PSSE udostępniono materiały edukacyjne o tematyce antynowotworowej dla interesantów oraz pracowników Stacji.

13. Profilaktyka grypy

Działania w obszarze profilaktyki grypy prowadzone w roku 2020 przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną polegały głównie na dystrybucji materiałów oświatowo-zdrowotnych do przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie powiatu. Łącznie przekazano 230 sztuk ulotek dotyczących profilaktyki grypy „Grypa czy przeziębienie?” do 9 instytucji.

14. Interwencje wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej

W związku z wybuchem epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła wzmoczone działania w walce z koronawirusem.

W marcu 2020 roku zorganizowano 2 spotkania edukacyjne z policjantami Komendy Powiatowej Policji oraz strażakami Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej i przekazano informacje na temat zagrożeń płynących z zakażenia koronawirusem wywołującym chorobę zakaźną COVID-19. Szczegółowo omówiono zasady ochrony przed wirusem, zwracając szczególną uwagę na profilaktykę. Przedstawiano instrukcję prawidłowego mycia rąk, postępowania w przypadku kontaktu z osobą chorą lub mającą kontakt z chorym na COVID-19 oraz zasady przestrzegania kwarantanny.

We wrześniu 2020 roku pracownik Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej wygłosił prelekcje dla nauczycieli podczas corocznego spotkania opiekunów szkolnych kół PCK. Podczas prelekcji przedstawiono ogólne informacje dotyczące koronawirusa tj. czym jest koronawirus SARS-CoV-2, jak się przenosi, jakie objawy daje choroba COVID-19 i na czym polega jej leczenie a także jak się ustrzec przed zakażeniem. Uczestnikom przypomniano główne wytyczne i zalecenia GIS związane z epidemią koronawirusa oraz przedstawiono instrukcję prawidłowego mycia rąk. W drugiej części omówione zostały wytyczne GIS, MEN i MZ dla publicznych i niepublicznych szkół oraz placówek edukacyjnych. Przedstawiono wskazówki dla rodzica oraz 10 zasad dla ucznia związanych z bezpiecznym powrotem do szkoły, omówiono możliwe warianty funkcjonowania szkół, kluczowe kryteria i przesłanki jakie są brane pod uwagę przez PPIS przy wydaniu opinii o zmianie trybu nauczania a także schematy postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Na zakończenie zaapelowano o stosowanie się do obowiązujących wytycznych i zaleceń, w szczególności do tzw. „DDM” czyli dystans, dezynfekcja, maseczka.

W ciągu całego roku prowadzone były działania polegające m.in. na zbieraniu wywiadów epidemiologicznych, nakładaniu kwarantanny, wprowadzania danych do systemów informatycznych, udzielaniu informacji telefonicznych, opiniowaniu procedur bezpieczeństwa w placówkach oświatowych oraz inne wspierające Sekcję Nadzoru Przeciwepidemicznego.

Podsumowanie

Realizacja zadań przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w 2020 roku była utrudniona ze względu na wybuch epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz obowiązujące obostrzenia i ograniczenia. W miarę możliwości kontynuowano programy edukacyjne, choć w związku z zamknięciem placówek oświatowych, część szkół i przedszkoli nie zrealizowała programów a część realizowała programy w formie zdalnej. W znacznym stopniu utrudniona była

realizacja konkursów, kampanii i akcji profilaktycznych, niestety wielu nie udało się zrealizować, bądź były realizowane w innej niż dotychczas formie.

W realizacji prowadzonych zadań prozdrowotnych istotna była współpraca Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z samorządami lokalnymi i instytucjami pożytku publicznego, a szczególnie wsparcie finansowe, bez którego realizacja wielu zadań byłaby niemożliwa.

W realizacji powyższych zadań współpracowano z następującymi organizacjami i instytucjami:

1. Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej
2. Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Starostwo Powiatowe w Skarżysku-Kamiennej
4. Miejskie Centrum Kultury w Skarżysku-Kamiennej
5. Stowarzyszenie Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Chcieć znaczy móc”
6. Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Skarżysku-Kamiennej
7. Szpital Powiatowy w Skarżysku-Kamiennej
8. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej
9. Skarżyski Klub Amazonek
10. Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej
11. Telewizja Świętokrzyska Skarżysko
12. „Tygodnik skarżyski”
13. „Echo Dnia”
14. Portal informacyjny TSK24
15. Portal informacyjny skarżysko.24
- 16. Portal informacyjny spottedskarżysko**
- 17. Portal informacyjny proskarżysko**
- 18. Portal informacyjny skarżysko.info**

X. Działalność Laboratoryjna.

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary zgodnie z normami polskimi, europejskimi, międzynarodowymi. W przypadku braku możliwości skorzystania ze znormalizowanych metod, zostały opracowane własne procedury badawcze.

Pomieszczenia laboratoryjne są odpowiednio przygotowane do badań oraz wyposażone w sprzęt pomiarowy, badawczy, pomocniczy, niezbędny do prawidłowego wykonywania badań zgodnie z obowiązującymi normami i procedurami. Sprzęt i aparatura są właściwie obsługiwane i nadzorowane przez upoważnionych analityków.

Sprzęt używany do badań oraz pobierania próbek zapewnia wymaganą dokładność oraz spełnia specyfikacje dotyczące badań.

Oddział Laboratoryjny utrzymuje wysoki poziom jakości wykonywanych badań, przestrzega procedur zachowania poufności, bezstronności, ochrony praw własności i praw klienta do składania skarg.

Potwierdzeniem kompetencji technicznych laboratorium jest posiadanie od 02.02.2006 r. certyfikatu akredytacji nr AB 678 nadanego przez Polskie Centrum Akredytacji.

Audit PCA w 2020 r. wykazał spełnienie przez Laboratorium wymagań akredytacyjnych znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-2, w związku z czym ważność certyfikatu została utrzymana do 01.02.2022.

Laboratoria Oddziału zgodnie ze specjalizacją, wykonują: badania w zakresie higieny środowiska w kierunku:

- parametrów fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych:
 - wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
 - wody z pływalni
- parametrów mikrobiologicznych
 - wody naturalnej, mineralnej, źródlanej i stołowej,
 - wody z kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli,
 - wody użytkowej ciepłej i wody z pływalni w kierunku oznaczania liczby bakterii z rodzaju *Legionella* spp.

W 2020 roku przeprowadzono 298 badań. Wykonano 190 oznaczeń chemicznych, 562 fizycznych, a mikrobiologicznych 376

badania w zakresie higieny żywności, żywienia i produktów kosmetycznych dotyczą :

- próbek żywności pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu celem określenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych,

- próbek środowiskowych z obszaru produkcji i obrotu żywnością potwierdzających skuteczność prowadzonych zabiegów mycia i dezynfekcji,
- wyrobów kosmetycznych.

W 2020 roku przeprowadzono 664 badania. Wykonano 2225 oznaczeń mikrobiologicznych

badania i pomiary w zakresie środowiska pracy obejmują:

- czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia na stanowiskach pracy tj. natężenia poziomu dźwięku, stężenia zapylenia, stężenia tlenku węgla, natężenia i równomierności oświetlenia

- zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie badania i pomiary z zakresu higieny pracy są wykonywane metodami akredytowanymi.

W 2020 roku przeprowadzono 32 badania czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Wykonano 5 oznaczeń chemicznych, 141 fizycznych, pobrano do badań 9 próbek

w zakresie epidemiologii prowadzone są badania:

- pracowników branżowych w kierunku wykrywania zakażeń pałeczkami duru brzuszego, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodziny *Salmonella* i *Shigella*, które wywołują stany chorobowe wykluczające wykonywanie prac, w których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,

- nosicieli i ozdowieńców po durze brzusznej, durach rzekomych A, B, C, salmonellozach i czerwonce wywołanej pałeczką *Shigella*, mające na celu wykrywanie zakażeń i chorób zakaźnych,

- testów biologicznych monitorujące skuteczność prowadzonych procesów sterylizacji

- identyfikacji biochemicznej i serologicznej szczepów z rodzaju *Salmonella* dla placówek służby zdrowia,

- próbek środowiskowych z powierzchni roboczych, odzieży, bielizny pościelowej.

W roku 2020 przeprowadzono 1039 badań, wykonano 1988 oznaczeń mikrobiologicznych.

XI. Zakończenie.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Skarżysku - Kamiennej w roku 2020 wykonywała działania określone ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez :

Działalność przeciwepidemiczną.

W roku 2020 sytuacja epidemiologiczna rejestrowanych chorób zakaźnych uległa radykalnej zmianie, pandemia spowodowana koronawirusem SARS-CoV-2 zdominowała inne jednostki chorobowe, spowodowała też zmiany w każdej dziedzinie życia ludzkiego.

Zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 na terenie powiatu skarżyskiego trwają od marca, szczyt zachorowań wystąpił w ostatnim kwartale 2020 roku, w tym samym okresie odnotowano też największą liczbę zgonów,

- najmniejszy odsetek zachorowań 0,64% wystąpił w grupie dzieci najmłodszych do 9 roku życia, zwiększył się do 1,89% w grupie dzieci i młodzieży od 10r.ż. do 19r.ż.,
- największy odsetek chorych 57,11% stanowiły osoby w wieku średnim od 40r.ż. do 69r.ż.,
- najwięcej zgonów zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet wystąpiło powyżej 80r.ż. -36,48%
- współczynnik umieralności dla powiatu skarżyskiego z powodu COVID-19 wynosił – 3,69%,
- tragicznym na naszym terenie jest współczynnik umieralności mężczyzn, który wynosił- 5,88%, dla kobiet wynosił -2,13%,

Niepokojący bo ponad 26 % wzrost liczby osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Wyszczepialność w 2020r. spadła do 70,2%, było to spowodowane obawami rodziców o stan zdrowia dzieci w czasie epidemii jak też przebywaniem dzieci w kwarantannie i izolacji (2192 dzieci),

W ubiegłym roku nie rejestrowano tak poważnych chorób zakaźnych jak wirusowe zapalenia wątroby typu A, B i C, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, HIV i AIDS, chorób przenoszonych drogą płciową,

Nastąpił spadek wirusowych i bakteryjnych zakażeń jelitowych, grypy, osób zakwalifikowanych do szczepień ochronnych po narażeniu na wściekliznę oraz gruźlicę, nastąpił też spadek chorób wieku dziecięcego (ospy wietrznej, szkarlatyny narażeniu),

Mniej korzystna sytuacja była dla takich chorób jak:

- borelioza, gdzie nadal utrzymuje się wzrost zachorowań, być może powodem zakażeń była zwiększona aktywność społeczeństwa korzystającego z działek i terenów leśnych w okresie epidemii,

- rejestrowano również 50% wzrost zakażeń/zatrucć pokarmowych spowodowanych pałeczkami Salmonella u dzieci od 1 roku życia do 7 roku życia, które stanowiły 66% wszystkich zakażeń.

Przez cały czas trwania epidemii PPIS w Skarżysku - Kam. przeprowadził **6021** dochodzeń epidemiologicznych, wystawił **3701** decyzji i przeprowadził **884** kontrole obostrzeń.

Możemy mieć nadzieję, że wprowadzenie szczepień ochronnych, braku kolejnych mutacji wirusa, przestrzeganie restrykcji sanitarnych będzie nas zbliżało do takiego życia jakie znaliśmy wcześniej.

W tym miejscu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Skarżysku - Kam. pragnie podziękować Wojskom Obrony Terytorialnej i Policji za pomoc i bardzo dobrą współpracę podczas zwalczania epidemii.

Podmioty prowadzące działalność leczniczą.

W stosunku do roku ubiegłego przybyło 6 podmiotów prowadzących działalność leczniczą, w tym 3 obiekty zostały przekazane do nadzoru przez Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach.

W I kwartale 2020 r. skontrolowano jedynie 1 indywidualną praktykę lekarza dentystry. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Z uwagi na wystąpienie sytuacji epidemicznej i obciążeniem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej dodatkowymi obowiązkami wynikającymi z działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii nie zrealizowano planu kontroli na rok 2020. Również dostęp do placówek leczniczych został znacznie utrudniony.

Zaopatrzenie ludności w wodę.

W roku 2020 około 99 % konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jedynie niewielki odsetek ludności powiatu – mieszkańcy wsi Klonów, zaopatrywani byli w wodę warunkowo dopuszczoną do spożycia.

Obiekty Użyteczności Publicznej

W 2020 r. nie stwierdzono obiektów użyteczności publicznej ze złym stanem sanitarnym. Jedynie w przypadku Domu Opieki „Liliowy Dworek” w Łącznej prowadzone jest w dalszym ciągu postępowanie administracyjne.

Istotnym problemem jest nieodpowiednia pod względem mikrobiologicznym jakość wody wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji Krytej Pływalni w Skarżysku - Kamiennej. Utrzymujące się skażenie bakteriologiczne wody wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji może w konsekwencji doprowadzić do zanieczyszczenia wody w niecce. Brak efektywnych i skutecznych działań naprawczych wskazuje na konieczność znalezienia innych rozwiązań technologicznych procesu uzdatniania wody mających na celu poprawę jej jakości.

Należy zaznaczyć, że w związku z wystąpieniem stanu epidemii i ograniczeń w funkcjonowaniu obiektów, jak również obciążen organów PIS dodatkowymi obowiązkami wynikającymi z działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie Sars-CoV-2 większość obiektów użyteczności publicznej nie została skontrolowana.

Obiekty związane z produkcją i obrotem środkami spożywczymi

Przeprowadzane kontrole w 2020 r nie odzwierciedlają w pełni faktycznego stanu sanitarnego w nadzorowanych zakładach, gdyż z zaplanowanych kontroli wykonano tylko 20%. Powodem takiego stanu rzeczy była panująca sytuacja epidemiczna w kraju, zamknięcie wielu obiektów, a także zaangażowanie pracowników sekcji do prac związanych z covid-19. Realizowano przede wszystkim kontrole związane z interwencjami społeczeństwa, a także z powiadomieniami dotyczącymi produktów spożywczych kwestionowanych ze względu na złą jakość a wprowadzanych do obrotu.

Zakłady Pracy

Nadzór środowiska pracy realizowany był poprzez kontrole warunków zdrowotnych środowiska pracy, w celu zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

W związku z zaistniałą sytuacją i stanem epidemii priorytetem w prowadzeniu kontroli był nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu i stosującymi produkty biobójcze głównie środki do dezynfekcji oraz kontrola przestrzegania wymogów rozporządzenia w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Kontrolowano głównie przestrzeganie nakazu zakrywania ust i nosa oraz czy zapewniono rękawiczki jednorazowe lub środki do dezynfekcji.

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, w zakładach pracy przestrzegany był nakaz zakrywania ust i nosa, zachowane były odpowiednie odległości między stanowiskami pracy oraz zapewniono pracownikom środki do dezynfekcji.

W zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych głównie środków do dezynfekcji rąk i powierzchni stwierdzono w jednym zakładzie wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego bez wymaganego przepisami prawa pozwolenia na obrót produktem biobójczym. Produkt ten przeznaczony był do dezynfekcji rąk, do użytku domowego, w biurach, gabinetach kosmetycznych, salonach fryzjerskich, w branży spożywczej, przetwórczej. Produkt został wycofany z obrotu, a producenta zobowiązano do poinformowania dalszych odbiorców o powyższym nakazie i odebranie produktu.

Oceniając obszar środków zastępczych /nowych substancji psychoaktywnych należy stwierdzić, że w roku sprawozdawczym nie odnotowano przypadków wprowadzania do obrotu zakazanych substancji ani przypadków zatruc zakazanymi substancjami.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Podsumowując sytuację powiatu w zakresie sanitarnego nadzoru zapobiegawczego stwierdzić należy, że po wieloletnim sukcesywnym spadku ilości załatwianych spraw przez nadzór zapobiegawczy w ostatnich dwóch latach tendencja ta została zatrzymana. Jednak zasadniczym zadaniem całej Stacji w roku 2020 była walka z pandemią koronawirusa SARS – CoV – 2.

Działalność prozdrowotna

Realizacja zadań przez Sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w 2020 roku była utrudniona ze względu na wybuch epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz obowiązujące obostrzenia i ograniczenia. W miarę możliwości kontynuowano programy edukacyjne, choć w związku z zamknięciem placówek oświatowych, część szkół i przedszkoli nie zrealizowała programów a część realizowała programy w formie zdalnej. W znacznym stopniu utrudniona była realizacja konkursów, kampanii i akcji profilaktycznych, niestety wielu nie udało się zrealizować, bądź były realizowane w innej niż dotychczas formie.

W realizacji prowadzonych zadań prozdrowotnych istotna była współpraca Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z samorządami lokalnymi i instytucjami pożytku publicznego, a szczególnie wsparcie finansowe, bez którego realizacja wielu zadań byłaby niemożliwa.

Za to wsparcie PPIS pragnie podziękować Panu Prezydentowi Miasta Skarżysko – Kamienna oraz Panu Staroście Skarżyskiemu

Niniejsza ocena jest dostępna na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skarżysku – Kamiennej pod adresem www.psseskarzysko.pl